

KOLENDAR

(Vestnik)

==== **XXXVII.** =====

šolske Družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani

za navadno leto

1923.



Izdalo in založilo vodstvo.

~~~~~  ~~~~~  
**Cena 10 D.**



V Ljubljani

Tisk „Narodne tiskarne“.

**1922.**

# Rodoslov

## našega kraljevskega doma.

Sve za krst častni  
i svobodu zlatnu!  
Geslo dinastije.

Nj. Veličanstvo kralj **Aleksander I.**, rojen na Cetinju dne 17. XII. (4. XII.) 1888; poročen dne 8. VI. 1922 z Njenim Veličanstvom **Marijo**, princezo rumunsko, rojeno dne 8. I. 1900.

Kraljeva roditelja: Nj. V. kralj **Peter I. Veliki, Osvoboditelj in Ujeditelj**, † 16. VIII. 1921 in kneginja **Zorka**, † 4. III. 1890.

Kraljev brat: Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič **Gjorgje**, rojen na Cetinju dne 27. VIII. 1887.

Kraljeva sestra: Nj. Visočanstvo princeza **Jelena**, rojena na Reki dne 23. X. 1884, poročena v Petrogradu s knezom Jovanom Konstantinovičem dne 21. VIII. 1911.

Kraljev stric: Nj. Visočanstvo knez **Arsenije Karagjorgjevič**, brat Nj. V. kralja Petra, roj. dne 4. IV. 1850.

Kraljev bratranec: Nj. Visočanstvo knez **Pavle**, sin kneza Arsenija, rojen dne 15. IV. 1893.

---

## Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

### a) grb:

Dvoglavi beli orel v poletu na rdečem ščitu; vrh obeh glav krona kraljevine; na prsih ima orel ščit, na katerem so: srbski grb (bel križ na rdečem ščitu), hrvatski grb (25 polj, ki so menjaje se rdeča in srebrna) in slovenski grb (tri zlate šesterokrake zvezde nad belim polumesecem na modrem ščitu).

### b) barve:

Državne: modra bela rdeča,  
srbske: rdeča modra bela, hrvatske: rdeča bela modra,  
slovenske: ~~bela~~ modra rdeča.



I. C 33.56.4c

030034403

# Leto 1923.

je navadno in ima 365 dni (med temi 67 nedelj in katoliških cerkvenih praznikov po starem štetju); začne se in konča s ponedeljkom.

## Začetek leta 1923.

Občno in drž. leto se začne novega leta dan, 1. prosinca, katoliško cerkveno leto 1. adventno nedeljo, dne 2. grudna, pravoslavno cerkveno leto dne 14. prosinca.

## Godovinsko število.

|                          |      |                          |   |
|--------------------------|------|--------------------------|---|
| Zlato število . . . . .  | 5    | Rimsko število . . . . . | 6 |
| Epakta ali lunino kazalo | XIII | Nedeljska črka . . . . . | G |
| Solnčni krog . . . . .   | 28   | Letni vladar: Saturn.    |   |

## Letni časi.

|                              |                             |
|------------------------------|-----------------------------|
| Začetek pomladi 21. sušca.   | Začetek jeseni 24. kimavca. |
| Začetek poletja 22. rožnika. | Začetek zime 22. grudna.    |

## Odpravljeni cerkveni prazniki.

1. Svečnica (2. II.), 2. Marijino oznanjenje (25. III.), 3. velikonočni ponedeljek, 4. binkoštni ponedeljek, 5. mali šmarin (8. IX.), 6. sv. Štefan (26. XII.).

## Državni prazniki.

1. **Ciril in Metod**, slovanska apostola: dne 24. vel. travna.
2. **Vidov dan**: dne 28. rožnika. Spomin junakov, padlih za vero in domovino.
3. **Ujedinjenje SHS**: dne 1. grudna.
4. **Aleksandrov dan**: dne 17. grudna (rojst. dan kralja Aleksandra I.)

## Znamenja luninih premen.

Mlaj ☾ Prvi krajec ☾ Ščip ☾ Zadnji krajec ☾

## Solnčni in lunini mraki leta 1923.

Solnce mrkne dvakrat: Prvič dne 17. sušca, drugič dne 11. kimavca; pri nas obakrat nevidno.

Tudi luna mrkne dvakrat: Prvič 3. sušca (začetek ob 2 in 13 min., konec ob 5 in 36 min.); pri nas vidno; drugič 26. vel. srpana; pri nas nevidno.

# **PROSINEC ★ JANUAR**

Srbsko: Јануар.

Luž.-srb.: Wulki różk.

Hrvatsko: Siečanj.

31 dni. Poljsko: Styczeń.

Češko: Leden.

Rusko: ЯНВАРЬ.

| Dnevi                                                                         |             | Za rimske katoličane        | Za pravoslavne                | Narodna imena |
|-------------------------------------------------------------------------------|-------------|-----------------------------|-------------------------------|---------------|
| 1                                                                             | Pon.        | <b>Novo leto.</b> Obr. Gsp. | 19 Bonifacij, m.              | Dragovit      |
| 2                                                                             | Tor.        | Ime Jezusovo.               | 20 Ignacij, m.                | Zlatan        |
| 3                                                                             | Sred.       | Genovefa dev. ☿             | 21 Julijana                   | Slavimir      |
| 4                                                                             | Čet.        | Tit, škof.                  | 22 Anastazija                 | Dobromir      |
| 5                                                                             | Pet.        | Telesfor, p. m.             | 23 10 mučenikov               | Grozdana      |
| 6                                                                             | Sob.        | Sv. trije Kralji.           | 24 Konec posta                | Darin         |
| Kat.: 12letni Jezus. Luk. 2. — Pravosl.: 0 modrih z Jutr. Mat. 2.             |             |                             |                               |               |
| 7                                                                             | <b>Ned.</b> | <b>1. po razgl. G. Val.</b> | 25 <b>Božič</b>               | Svetoslav     |
| 8                                                                             | Pon.        | Severin, op                 | 26 <b>Zbor Bogorodičin</b>    | Bogoljub      |
| 9                                                                             | Tor.        | Julijan, m.                 | 27 Štefan, prvi muč.          | Nlkosava      |
| 10                                                                            | Sred.       | Pavel, I., pušč. ☾          | 28 2000 muč.                  | Dobroslav     |
| 11                                                                            | Čet.        | Higin, p. m.                | 29 Nedolž. otročiči           | Božidar       |
| 12                                                                            | Pet.        | Ernest                      | 30 Anizija                    | Bodigoj       |
| 13                                                                            | Sob.        | Hilarij                     | 31 Melanija Rimska            | Bogomir       |
| K.: Ženitnina v Kani. Iv. 2. — P.: Ivan v puščavi. Mark. 1.                   |             |                             |                               |               |
| 14                                                                            | <b>Ned.</b> | <b>2. po razgl. G.</b>      | 1/1 <b>Novol. 1923 Ob. G.</b> | Neda          |
| 15                                                                            | Pon.        | Mavro, op.                  | 2 Silvester, p.               | Radoslav      |
| 16                                                                            | Tor.        | Marcel, p., m.              | 3 Malahija, pror.             | Tmislava      |
| 17                                                                            | Sred.       | Anton, pušč. ☿              | 4 70 apostolov                | Ratislav      |
| 18                                                                            | Čet.        | Sv. Petra stol v R.         | 5 † Teopempt                  | Vera          |
| 19                                                                            | Pet.        | Kanut, kr. m.               | 6 <b>Bogojavljenje</b>        | Hranimir      |
| 20                                                                            | Sob.        | Fabijan in Sebast.          | 7 Zbor Ivana Krst.            | Živojin       |
| K.: Jezus ozdravi gobavca. Mat. 8. — P.: Jožef zapusti Nazaret. Mat. 4.       |             |                             |                               |               |
| 21                                                                            | <b>Ned.</b> | <b>3. po razgl. G. Agna</b> | 8 <b>Ned. po Bogojav.</b>     | Janja         |
| 22                                                                            | Pon.        | Vincencij                   | 9 Polijevkt                   | Sviloj        |
| 23                                                                            | Tor.        | Zaroka M. D.                | 10 Gregor Niški               | Voljica       |
| 24                                                                            | Sred.       | Timotej, šk.                | 11 Teodozij                   | Milislava     |
| 25                                                                            | Čet.        | Izpr. Pavla ☾               | 12 Tatijana, m.               | Kosava        |
| 26                                                                            | Pet.        | Polikarp, šk.               | 13 Hermil                     | Vsevlast      |
| 27                                                                            | Sob.        | Ivan Zlatousti              | 14 <b>Sava</b>                | Dušana        |
| K.: 0 delavcih v vinogradu. Mat. 20. — P.: 0 cestinarju in Farizeju. Luk. 18. |             |                             |                               |               |
| 28                                                                            | <b>Ned.</b> | <b>7onica.</b> Julijan      | 15 <b>Ned cest. in Far.</b>   | Dragomil      |
| 29                                                                            | Pon.        | Fran Sal.                   | 16 Verige sv. Petra           | Gorislava     |
| 30                                                                            | Tor.        | Martina, dev.               | 17 Anton Veliki               | Desislav      |
| 31                                                                            | Sred.       | Peter Nol., sp.             | 18 <b>Atanazij</b>            | Divna         |

Dan vzraste za 1 uro 1 min.

Dan je dolg 8 ur 25 min. do 9 ur 26 min.



Beležke.

---



# SVEČAN ★ FEBRUAR



Srbsko : Фебруар.

Hrvatsko : Veljača.

Češko : Únor.

28 dni.

Luž.-srb. : Maly różk.

Poljsko : Luty.

Rusko : Февраль.

| Dnevi                                                                     |       | Za rimske katoličane | Za pravoslavne        | Narodna imena                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------|-------|----------------------|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| 1                                                                         | Čet.  | Ignacij, m. ☿        | 19 Makarij            | Budmil<br>Ljubomira<br>Bojmir                                                  |
| 2                                                                         | Pet.  | Svečnica             | 20 Jevtimij           |                                                                                |
| 3                                                                         | Sob.  | Blaž, šk.            | 21 Maksim             |                                                                                |
| K.: O sejalcu in semenu. Luk. 8. — P.: O' izg. sinu. Luk. 15.             |       |                      |                       |                                                                                |
| 4                                                                         | Ned.  | 60nica               | 22 Ned. izg. sina     | Daroslav<br>Jagoda<br>Žalimir<br>Malina<br>Zvezdodrag<br>Blagoslava<br>Vojmil  |
| 5                                                                         | Pon.  | Agata, d. m.         | 23 Klemen, m.         |                                                                                |
| 6                                                                         | Tor.  | Doroteja, d. m.      | 24 Ksenija            |                                                                                |
| 7                                                                         | Sred. | Romuald, op.         | 25 Gregor bogosl.     |                                                                                |
| 8                                                                         | Čet.  | Ivan Mat. ☾          | 26 Ksenofont          |                                                                                |
| 9                                                                         | Pet.  | Apolonija, d. m.     | 27 Ivan Zlatousti     |                                                                                |
| 10                                                                        | Sob.  | Školastika, d.       | 28 Efrem Sirski       |                                                                                |
| K.: Jezus ozdravi slepca. Luk. 18. — P.: O poslednji sodbi. Mat. 25.      |       |                      |                       |                                                                                |
| 11                                                                        | Ned.  | 50nica Adolf, škof   | 29 Mesopust           | Dobrana<br>Zvonimir<br>Vrativoj<br>Cvetna<br>Ljuboslava<br>Strahomir<br>Vesela |
| 12                                                                        | Pon.  | Evlatija             | 30 Trije jerahi       |                                                                                |
| 13                                                                        | Tor.  | Pust                 | 31 Kir in Iv., čud.   |                                                                                |
| 14                                                                        | Sred. | Pepelnica. Valentin  | 1/2 Trifon, m.        |                                                                                |
| 15                                                                        | Čet.  | Favstin in jov. ☼    | 2 Srečanje Gsp.       |                                                                                |
| 16                                                                        | Pet.  | Julijana d. m.       | 3 Simeon              |                                                                                |
| 17                                                                        | Sob.  | Donat in tov., m.    | 4 Izidor Peluz.       |                                                                                |
| K.: Hudič izkuša Jezusa. Mat. 4. — P.: O postu in miloščini. Mat. 6.      |       |                      |                       |                                                                                |
| 18                                                                        | Ned.  | 1. postna            | 5 Siropust            | Dobrana<br>Bratomil<br>Drago<br>Miloslav<br>Gojslav<br>Čudomil<br>Divka        |
| 19                                                                        | Pon.  | Julijan, m.          | 6 Vukol, šk.          |                                                                                |
| 20                                                                        | Tor.  | Eleuterij, šk.       | 7 Partenij, šk.       |                                                                                |
| 21                                                                        | Sred. | Kvat. Maksimilijan   | 8 Teodor              |                                                                                |
| 22                                                                        | Čet.  | Stol sv. Pet. v A.   | 9 Nikifor, m.         |                                                                                |
| 23                                                                        | Pet.  | Kvat. Peter D. šk.   | 10 Harlampij, m.      |                                                                                |
| 24                                                                        | Sob.  | Kvat. Matija, ap. ☾  | 11 Blaž, m.           |                                                                                |
| K.: Jez. izprem. na gori. Mat. 17. — P.: Natanael. Iv. 1.                 |       |                      |                       |                                                                                |
| 25                                                                        | Ned.  | 2. postna (kvat.)    | 12 1. Ned. vel. posta | Vladoj<br>Bludomir<br>Nikna<br>Inoslav                                         |
| 26                                                                        | Pon.  | Marjeta K.           | 13 Martin             |                                                                                |
| 27                                                                        | Tor.  | Leander, šk.         | 14 Ciril, ap. sl.     |                                                                                |
| 28                                                                        | Sred. | Roman, op.           | 15 Onizim             |                                                                                |
| Dan vzraste za 1 uro 27 min.<br>Dan je dolg 9 ur 29 min. do 10 ur 56 min. |       |                      |                       |                                                                                |

## Beleške.

---



# SUŠEC ★ MAREC



Srbsko: Март.  
Hrvatsko: Ožujak.  
Češko: Březen.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Nalětnik.  
Poljsko: Marzec.  
Rusko: Мартъ.

| Dnevi                                                                             |       | Za rimske katoličane   | Za pravoslavne        | Narodna imena |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-------|------------------------|-----------------------|---------------|
| 1                                                                                 | Čet.  | Albin                  | 16 Pamfil i. tov., m. | Belin         |
| 2                                                                                 | Pet.  | Simplicij, p           | 17 Teodor T.          | Milana        |
| 3                                                                                 | Sob.  | Kunigunda ☾            | 18 Leon Vel., p.      | Mislav        |
| K.: Jezus izžene hudiča iz huta. Luk. 11. — P.: O mrtvoudnom. Mark. 2.            |       |                        |                       |               |
| 4                                                                                 | Ned.  | 3. post. Kazimir       | 19 2. Ned vel. posta  | Sladoje       |
| 5                                                                                 | Pon.  | Evzebij, m.            | 20 Leon, šk.          | Danica        |
| 6                                                                                 | Tor.  | Miroslav               | 21 Timotej, šk.       | Zvezda        |
| 7                                                                                 | Sred. | Sred. posta. Tomo A.   | 22 Evgenija           | Jelen         |
| 8                                                                                 | Čet.  | Ivan božji             | 23 Polikarp, m.       | Bodin         |
| 9                                                                                 | Pet.  | Franciška R. ☾         | 24 Najdba gl. lv. K.  | Danimir       |
| 10                                                                                | Sob.  | 40 mučenikov           | 25 Tarazi šk.         | Stana         |
| K.: Jezus nasiti 5000 mož. lv. 6. — P.: O Kristovem posnemanju. Mark. 8.          |       |                        |                       |               |
| 11                                                                                | Ned.  | 4. postna. (sredp.)    | 26 3. Ned. vel. posta | Radoja        |
| 12                                                                                | Pon.  | Gregor I., p.          | 27 Prokop, sp.        | Božana        |
| 13                                                                                | Tor.  | Rozina                 | 28 Vazilij, sp.       | Svetovid      |
| 14                                                                                | Sred. | Matilda                | 1/3 Evdok, m.         | Desimir       |
| 15                                                                                | Čet.  | Klemen Dvorjak         | 2 Hezigij i. Teodot   | Velislav      |
| 16                                                                                | Pet.  | Hilarij, m.            | 3 Evtropij            | Ljubislava    |
| 17                                                                                | Sob.  | Jedert, d. ☾           | 4 Gerazim, p.         | Budim r       |
| Kat.: Judje hočejo Jezusa kamenjati. lv. 8. — P.: O nemem obsedencu. Mark. 9.     |       |                        |                       |               |
| 18                                                                                | Ned.  | 5 post. (tiha)         | 5 4. Ned. vel. posta  | Slavoljub     |
| 19                                                                                | Pon.  | Josip, ž. M. D.        | 6 42 mučenikov        | Zlata         |
| 20                                                                                | Tor.  | Srečko in tov.         | 7 Vazilij, m.         | Vlada         |
| 21                                                                                | Sred. | Benedikt, o. o.        | 8 Teofilakt, sp.      | Tuga          |
| 22                                                                                | Čet.  | Benvenut, šk.          | 9 40 mučenikov        | Slavo         |
| 23                                                                                | Pet.  | M. D. 7. žal.          | 10 Kodrat, m.         | Dražislav     |
| 24                                                                                | Sob.  | Gabrijel, v. a.        | 11 Sofronij Jeruz.    | Jaroslav      |
| Kat.: Jezusov prihod v Jeruzalem. Mat. 21. — P.: O Čebedejevih sinovih. Mark. 10. |       |                        |                       |               |
| 25                                                                                | Ned.  | 6. post. (cv.) M. O. ☾ | 12 5. ned. vel. posta | Predrag       |
| 26                                                                                | Pon.  | Emanuel                | 13 Nicefor, sp.       | Srdan         |
| 27                                                                                | Tor.  | Rupko, šk.             | 14 Benedikt           | Stanimir      |
| 28                                                                                | Sred. | Ivan Kap., sp.         | 15 Agapij, m.         | Uma           |
| 29                                                                                | Čet.  | Vel. č., Ciril, šk. m. | 16 Savin, m.          | Branivoj      |
| 30                                                                                | Pet.  | Vel. p., Angela F.     | 17 Aleksij            | Pribislav     |
| 31                                                                                | Sob.  | Vel. sob., Modest      | 18 Ciril              | Moimir        |

Dan vzraste za 1 uro 46 min.

Dan je dolg 10 ur 59 min. do 12 ur 45 min.

## Beležke.

---

# MALI TRAVEN ★ APRIL

Srbsko: АПРИЛ.  
Hrvatsko: Travanj.  
Češko: Duben.

☞ 30 dni. ☞

Luž.-srb.: Jutrownik.  
Poljsko: Kwiecień.  
Rusko: АПРѢЛЬ.

| Dnevi                                                                                   |       | Za rimske katoličane  | Za pravoslavne        | Narodna imena |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-------|-----------------------|-----------------------|---------------|
| K.: Jezus vstane od mrtvih. Mark. 16. — P.: Marija umiva Jezusu noge. Iv. 12.           |       |                       |                       |               |
| 1                                                                                       | Ned.  | Velika noč. Vst. G. ☉ | 19 6. Ned. vel. posta | Mutimir       |
| 2                                                                                       | Pon.  | Vel. poned. Fran P.   | 20 Otc v m. sv. Save  | Gojmir        |
| 3                                                                                       | Tor.  | Abundij               | 21 Jakob, sp.         | Žarko         |
| 4                                                                                       | Sred. | Izidor, šk.           | 22 Vazilij, m.        | Dušica        |
| 5                                                                                       | Čet.  | Vinko Fer.            | 23 Nikon              | Dabiživ       |
| 6                                                                                       | Pet.  | Sikst, p.             | 24 Caharija           | Čudna         |
| 7                                                                                       | Sob.  | H. gerij, sp.         | 25 Blagov. Kon. post. | Radivoj       |
| K.: Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. Iv. 20. — P.: V začetku je bila Beseda. Iv. 1. |       |                       |                       |               |
| 8                                                                                       | Ned.  | 1. povelik. (bela) ☾  | 26 Uskrs. Vstaj. G.   | Viljenica     |
| 9                                                                                       | Pon.  | Marija Kl.            | 27 2. dan Uskrsa      | Ljuban        |
| 10                                                                                      | Tor.  | Ezekiel, pr.          | 28 3. dan Uskrsa      | Srčanica      |
| 11                                                                                      | Sred. | Lev I. p.             | 29 Marko, šk.         | Rada          |
| 12                                                                                      | Čet.  | Julij, p.             | 30 Ivan Lj.           | Sava          |
| 13                                                                                      | Pet.  | Hermenegild, m.       | 31 Hipacij            | Zdegoj        |
| 14                                                                                      | Sob.  | Tiburcij, m.          | 1/4 Marija Eg.        | Jelača        |
| K.: Jezus dobri pastir. Iv. 10. — P.: O nevernem Tomu. Iv. 20.                          |       |                       |                       |               |
| 15                                                                                      | Ned.  | 2. povelik. Helena    | 2 Ned. Tomina         | Gestirad      |
| 16                                                                                      | Pon.  | Turibij, m. ☉         | 3 Niceta              | Božislava     |
| 17                                                                                      | Tor.  | Anicet, p.            | 4 Jurij               | Vitigoj       |
| 18                                                                                      | Sred. | Varstvo sv. Josipa    | 5 Teodul              | Gradislava    |
| 19                                                                                      | Čet.  | Lev IX., p.           | 6 Evdih               | Tihorad       |
| 20                                                                                      | Pet.  | Sulpicij, m.          | 7 Jurij               | Dragislav     |
| 21                                                                                      | Sob.  | Anzelm, šk.           | 8 Herodion            | Dragomira     |
| K.: Jezus napove svoj odhod. Iv. 16. — P.: O Josipu Arimatejcu. Mark. 15.               |       |                       |                       |               |
| 22                                                                                      | Ned.  | 3. povelik Soter      | 9 Ned. žen mironos.   | Ljutomer      |
| 23                                                                                      | Pon.  | Vojteh, šk. m.        | 10 Terencij, m.       | Dragislav     |
| 24                                                                                      | Tor.  | Jurij, m. ☽           | 11 Antipa, m.         | Jurislav      |
| 25                                                                                      | Sred. | Marko, ev.            | 12 Vazilij, šk.       | Tugomir       |
| 26                                                                                      | Čet.  | Klet, p.              | 13 Artemon            | Sekana        |
| 27                                                                                      | Pet.  | Peregrin, maš.        | 14 Martin, p.         | Raduna        |
| 28                                                                                      | Sob.  | Pavel kriški, sp.     | 15 Aristarh           | Slavica       |
| K.: Jezus objubi sv. Duha. Iv. 16. — P.: O mrtvoudnem pri Betzedi. Iv. 5.               |       |                       |                       |               |
| 29                                                                                      | Ned.  | 4. povelik. Peter, m. | 16 Ned. o mrtvoudn.   | Tankoslava    |
| 30                                                                                      | Pon.  | Katarina S. ☉         | 17 Simeon Perz        | Samorad       |

Dan vzraste za 1 uro 39 min.  
Dan je dolg 12 ur 48 min. do 14 ur 27 min.

## Beleške.

---





# VELIKI TRAVEN ★ MAJ



Srbsko: Maj.  
Hrvatsko: Svibanj.  
Češko: Květen.

☞ 31 dni. ☞

Luž.-srb.: Róžovnik.  
Poljsko: Maj.  
Rusko: Ма́й.

| Dnevi                                                                            | Za rimske katoličane    | Za pravoslavne          | Narodna imena |
|----------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|-------------------------|---------------|
| 1 Tor.                                                                           | Filip in Jakob, ap.     | 18 Ivan                 | Žiga          |
| 2 Sred.                                                                          | Atanazij šk.            | 19 Pafnucij             | Živana        |
| 3 Čet.                                                                           | Najd. sv. križa         | 20 Teodor               | Solnčarica    |
| 4 Pet.                                                                           | Florijan, m.            | 21 Januarij             | Cvetko        |
| 5 Sob.                                                                           | Pij V., p.              | 22 Teodor               | Desirad       |
| K.: O molitvi. Iv. 16. — P.: O Samarijanki. Iv. 4.                               |                         |                         |               |
| 6 Ned.                                                                           | 5 povelik. Ivan pr. v.  | 23 N. o Samerijanki     | Zdemir        |
| 7 Pon.                                                                           | Stanislav š. m.)        | 24 Sava                 | Stanislav     |
| 8 Tor.                                                                           | Prik. sv. Mih. )        | 25 Marko ev.            | Budislav      |
| 9 Sred.                                                                          | Gregor Naz. )           | 26 Vazilij, šk. m.      | Prvinica      |
| 10 Čet.                                                                          | Krist. vneb. (Spasovo)  | 27 Simeon, m.           | Dvorna        |
| 11 Pet.                                                                          | Mamert, šk.             | 28 9 mučenikov          | Ljerka        |
| 12 Sob.                                                                          | Pankracij, m.           | 29 Jazon i Sosipater    | Stojmir       |
| K.: O prižanju sv. Duha. Iv. 15. — P.: O sleporojencu. Iv. 9.                    |                         |                         |               |
| 13 Ned.                                                                          | 6. povel. Servacij, šk. | 30 Ned. o slepcu        | Jasna         |
| 14 Pon.                                                                          | Bonifacij, m.           | 1/5 Jeremija, pr.       | Svetol'k      |
| 15 Tor.                                                                          | Zofija, m.              | 2 Atanazij, šk.         | Jaromira      |
| 16 Sred.                                                                         | Ivan Nep., m.           | 3 Timotej, m.           | Mladena       |
| 17 Čet.                                                                          | Paškal, sp.             | 4 Vznesenje Gosp.       | Dušoje        |
| 18 Pet.                                                                          | Venancij, m.            | 5 Cirenja               | Mladica       |
| 19 Sob.                                                                          | Celestin, p.            | 6 Job                   | Vitoslava     |
| K.: O sv. Duhu in ljubezni. Iv. 14. — P.: O Kristovem povelžanju. Iv. 17.        |                         |                         |               |
| 20 Ned.                                                                          | Binkošti. Duhovo        | 7 Ned. otcev Nik. zb    | Milorad       |
| 21 Pon.                                                                          | Bink. pon. Srečko K.    | 8 Ivan, ev.             | Jelina        |
| 22 Tor.                                                                          | Julija, d.              | 9 Izaija, pr.           | Boža          |
| 23 Sred.                                                                         | Kvat. Željko, m. ☾      | 10 Simon, ap.           | Milorad       |
| 24 Čet.                                                                          | Marija, pom. krist.     | 11 Ciril i Met. (dr p.) | Cveta         |
| 25 Pet.                                                                          | Kvat. Urban, p.         | 12 Epifan               | Zdestan       |
| 26 Sob.                                                                          | Kvat. Filip N., sp.     | 13 Glikerija, m.        | Dragica       |
| K.: Meni je dana vsa oblast. Mat. 28. — P.: Kogar žoja, naj pride k meni. Iv. 7. |                         |                         |               |
| 27 Ned.                                                                          | 1. pobink. Sv. Trojica  | 14 Duhovo               | Volkašin      |
| 28 Pon.                                                                          | Leo II., p.             | 15 2. dan Duhova        | Jaromir       |
| 29 Tor.                                                                          | Maksimian               | 16 Teodor               | Dana          |
| 30 Sred.                                                                         | Ferdinand, sp. ☼        | 17 Andronik, ap.        | Milica        |
| 31 Čet.                                                                          | Telovo. Angela, d.      | 18 Teodot.              | Bojslav       |

Dan vzraste za 1 uro 16 min.

Dan je dolg 14 ur 29 min. do 15 ur 45 min.

## Beležke.

---



# ROŽNIK \* JUNIJ



Srbsko: Јун.  
Hrvatsko: Lipanj.  
Češko: Červen.

☞ 30 dni. ☞

Luž.-srb: Smažnik.  
Poljsko: Czerwiec.  
Rusko: Июнь.

| Dnevi                                                                                  |       | Za rimske katoličane  |     | Za pravoslavne     |                                                                            | Narodna imena |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-------|-----------------------|-----|--------------------|----------------------------------------------------------------------------|---------------|
| 1                                                                                      | Pet.  | Juvencij, m.          | 19  | Patricij           | Radovan<br>Velimir                                                         |               |
| 2                                                                                      | Sob.  | Marcelin, m           | 20  | Talalej, m.        |                                                                            |               |
| K.: O veliki veterji. Luk. 14. — P.: Kdor očeta in mater bolj ljubi. Mat. 10.          |       |                       |     |                    |                                                                            |               |
| 3                                                                                      | Ned.  | 2. pobink. Klotilda   | 21  | Ned. vseh svetih   | Radoslava<br>Dika<br>Dobromil<br>Miljutin<br>Bogomil<br>Višeslav<br>Svetin |               |
| 4                                                                                      | Pon.  | Kvirlin, šk.          | 22  | Bazilik            |                                                                            |               |
| 5                                                                                      | Tor.  | Bonifacij             | 23  | Simeon             |                                                                            |               |
| 6                                                                                      | Sred. | Norbert šk.           | 24  | Najd. glave Iv. K. |                                                                            |               |
| 7                                                                                      | Čet.  | Lukrecija             | 25  | Karpo, ap.         |                                                                            |               |
| 8                                                                                      | Pet.  | Srce Jez., Medard     | 26  | Jurij              |                                                                            |               |
| 9                                                                                      | Sob.  | Prim. in Fel., m.     | 27  | Terapont, m.       |                                                                            |               |
| K.: O izgubljeni ovci. Luk. 15. — P.: O ribičih. Mat. 4.                               |       |                       |     |                    |                                                                            |               |
| 10                                                                                     | Ned.  | 3. pobink. Marjeta    | 28  | 2. po Duhovem      | Dostana<br>Rusmir<br>Hrvoje<br>Zorica<br>Zlatana<br>Bislav<br>Dragimir     |               |
| 11                                                                                     | Pon.  | Barnaba, ap.          | 29  | Teodozij, m.       |                                                                            |               |
| 12                                                                                     | Tor.  | Ivan Fak., sp.        | 30  | Izak, m.           |                                                                            |               |
| 13                                                                                     | Sred. | Anton P., sp.         | 31  | Jermij, ap.        |                                                                            |               |
| 14                                                                                     | Čet.  | Bazilij, šk.          | 1/6 | Justin, modr.      |                                                                            |               |
| 15                                                                                     | Pet.  | Vid, m.               | 2   | Nikefor            |                                                                            |               |
| 16                                                                                     | Sob.  | Fran Reg., sp.        | 3   | Lukijan            |                                                                            |               |
| K.: O velik. ribjem lovu. Luk. 5. — P.: Nihče ne more služiti dvema gospodoma. Mat. 6. |       |                       |     |                    |                                                                            |               |
| 17                                                                                     | Ned.  | 4. pobink. Adolf, šk. | 4   | 3. po Duhovem      | Tratomir<br>Bodin<br>Bogdan<br>Milava<br>Vekoslav<br>Miloš<br>Gostimir     |               |
| 18                                                                                     | Pon.  | Gervazij in Prot.     | 5   | Doroteja, m.       |                                                                            |               |
| 19                                                                                     | Tor.  | Julijana, dev.        | 6   | Visarijon          |                                                                            |               |
| 20                                                                                     | Sred. | Silverij, p.          | 7   | Teodot, m.         |                                                                            |               |
| 21                                                                                     | Čet.  | Alojzij, sp.          | 8   | Prin. moči Teod.   |                                                                            |               |
| 22                                                                                     | Pet.  | Ahacij, m.            | 9   | Ciril Aleks.       |                                                                            |               |
| 23                                                                                     | Sob.  | Zdenka (Sidonija)     | 10  | Aleks. in Antonin  |                                                                            |               |
| K.: O farizejski pravičnosti. Mat. 5. — P.: O stotnikovem hlapcu. Mat. 8.              |       |                       |     |                    |                                                                            |               |
| 24                                                                                     | Ned.  | 5. pob. Iván K. Kres  | 11  | 4. po Duhovem      | Janislav<br>Grlica<br>Hrana<br>Ladislav<br>Zorana<br>Peroslav<br>Predislav |               |
| 25                                                                                     | Pon.  | Prosper               | 12  | Onufrij            |                                                                            |               |
| 26                                                                                     | Tor.  | Ivan in Pavel         | 13  | Akvilina, m.       |                                                                            |               |
| 27                                                                                     | Sred. | Hema, vd.             | 14  | Elizej, pror.      |                                                                            |               |
| 28                                                                                     | Čet.  | Vidov dan (drž. pr.)  | 15  | Vidov dan          |                                                                            |               |
| 29                                                                                     | Pet.  | Peter in Pavel        | 16  | Tihon              |                                                                            |               |
| 30                                                                                     | Sob.  | Spomin sv. Pavla      | 17  | Emanuel, m.        |                                                                            |               |

Dan vzraste za 19 min. do dne 21. in se zopet skrči do konca meseca za 3 min.

Dan je dolg 15 ur 46 min. do 16 ur 2 min.

**Beležke.**

---



# MALI SRPAN ★ JULIJ



Srbsko: Јул.  
Hrvatsko: Srpanj.  
Češko: Červenec.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Pražnik.  
Poljsko: Lipiec.  
Rusko: Юлий.

| Dnevi                                                                       | Za rimske katoličane    | Za pravoslavne       | Narodna imena                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------|-------------------------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| K.: Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8. — P.: O obsedenih Gerazencih. Mat. 8.   |                         |                      |                                                                           |
| 1 Ned.                                                                      | 6. pobink. Rešnja kri   | 18 5. po Duhovem     | Bogoslav<br>Dragonama<br>Nada<br>Belizar<br>Dobruška<br>Domogoj<br>Negoda |
| 2 Pon.                                                                      | Obiskanje M. D.         | 19 Juda, ap.         |                                                                           |
| 3 Tor.                                                                      | Helijodor               | 20 Metod, šk.        |                                                                           |
| 4 Sred.                                                                     | Urh, šk.                | 21 Julijan, m.       |                                                                           |
| 5 Čet.                                                                      | Ciril in Metod, sl. ap. | 22 Evzebij, šk. m.   |                                                                           |
| 6 Pet.                                                                      | Izaija, pr.             | 23 Agripina          |                                                                           |
| 7 Sob.                                                                      | Viligoj, šk.            | 24 Rojstvo Ivana K.  |                                                                           |
| K.: O lažljivih prerokih. Mat. 7. — P.: O mrtvoudnem. Mat. 9.               |                         |                      |                                                                           |
| 8 Ned.                                                                      | 7. pobink. Elizabeta    | 25 6. po Duhovem     | Milolika<br>Hvalimir<br>Ljubica<br>Medo<br>Draguška<br>Dragan<br>Svobodin |
| 9 Pon.                                                                      | Anatolija, d.           | 26 David Solunski    |                                                                           |
| 10 Tor.                                                                     | Amalija, d.             | 27 Samson            |                                                                           |
| 11 Sred.                                                                    | Pij I., p.              | 28 Konec posta       |                                                                           |
| 12 Čet.                                                                     | Mohor in Fort.,         | 29 Peter in Pavel    |                                                                           |
| 13 Pet.                                                                     | Marjeta, d. m.          | 30 Zbor apost.       |                                                                           |
| 14 Sob.                                                                     | Praznik svobode ☸       | 1/7 Kozma            |                                                                           |
| K.: O krivičnem hišniku. Luka 16. — P.: Jezus ozdravi dva slepca. Mat. 9.   |                         |                      |                                                                           |
| 15 Ned.                                                                     | 8. pobink. Henrik       | 2 7 po Duhovem       | Vladimir<br>Bogdan<br>Držislav<br>Miroslav<br>Radoš<br>Česlav<br>Olga     |
| 16 Pon.                                                                     | Dev. Mar. Karm.         | 3 Hijacint           |                                                                           |
| 17 Tor.                                                                     | Aleksij, sp.            | 4 Andrej Kr.         |                                                                           |
| 18 Sred.                                                                    | Kamil Lel., sp.         | 5 Atana-ij           |                                                                           |
| 19 Čet.                                                                     | Vinko Pavl., sp.        | 6 Sisoj              |                                                                           |
| 20 Pet.                                                                     | Elija, pr.              | 7 Toma               |                                                                           |
| 21 Sob.                                                                     | Danijel, pr. ☸          | 8 rokop              |                                                                           |
| K.: Jezus plaka nad Jeruzal. Luka 19. — P.: Jezus nasiti 2000 mož. Mat. 14. |                         |                      |                                                                           |
| 22 Ned.                                                                     | 9. pob. Mar. Magd.      | 9 8. po Duhovem      | Pribina<br>Branja<br>Ratimir<br>Boljedrag<br>Jana<br>Dušan<br>Svetomir    |
| 23 Pon.                                                                     | Apolinar, šk.           | 10 40 muč. Nikrop.   |                                                                           |
| 24 Tor.                                                                     | Kristina                | 11 Evfemija          |                                                                           |
| 25 Sred.                                                                    | Jakob, ap.              | 12 Proklo            |                                                                           |
| 26 Čet.                                                                     | Ana, mati M. D.         | 13 Zbor Gabrij. arh. |                                                                           |
| 27 Pet.                                                                     | Pantaleon, m. ☸         | 14 Akila             |                                                                           |
| 28 Sob.                                                                     | Inocencij, p.           | 15 Vladimir Vel.     |                                                                           |
| K.: O farizeju in cestnarju. Luka 18. — P.: O viharju na morju. Mat. 14.    |                         |                      |                                                                           |
| 29 Ned.                                                                     | 10. pobink. Marta       | 16 9. po Duhovem     | Dobriča<br>Vitodrag<br>Jelenica                                           |
| 30 Pon.                                                                     | Abdon in Senen          | 17 Marina, m.        |                                                                           |
| 31 Tor.                                                                     | Ignacij Loj.            | 18 Emilijan, m.      |                                                                           |

Dan se skrči za 54 min.  
Dan je dolg 16 ur 2 min. do 15 ur 8 min.

## Beleške.

---

# **VELIKI SRPAN ★ AVGUST**

Srbsko: АВГУСТ.  
 Hrvatsko: Kolovoz.  
 Češko: Srpen.

☞ 31 dni. ☞

Luž.-srb.: Žnjeńc.  
 Poljsko: Sierpień.  
 Rusko: АВГУСТЪ.

| Dnevi                                                                                     | Za rimske katoličane   | Za pravoslavne         | Narodna imena |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------------|---------------|
| 1 Sred.                                                                                   | Peter v okovih         | 19 Makrina             | Dedomir       |
| 2 Čet.                                                                                    | Porc.; Alfonz Lig.     | 20 Ilijin dan          | Bojan         |
| 3 Pet.                                                                                    | Najdba sv. Štefana     | 21 Simeon              | Mirača        |
| 4 Sob.                                                                                    | Dominik, sp. ☾         | 22 Marija Magd.        | Ljubačica     |
| K: Jezus ozdravi gluho-nemega. Mark. 7. — P: 0 mesečniku. Mat. 17.                        |                        |                        |               |
| 5 Ned.                                                                                    | 11. pobink. Mar. Snež. | 23 10. po Duhovem      | Predobra      |
| 6 Pon.                                                                                    | Preobraženje Gosp.     | 24 Kristina, m.        | Vlastica      |
| 7 Tor.                                                                                    | Kajetan                | 25 Ana                 | Vidojka       |
| 8 Sred.                                                                                   | Cirjak in tov., m.     | 26 Jermolaj, m.        | Godeslav      |
| 9 Čet.                                                                                    | Roman, m.              | 27 Pantelejmon         | Našemir       |
| 10 Pet.                                                                                   | Lovrenc, m.            | 28 Prohor              | Jurica        |
| 11 Sob.                                                                                   | Tiburcij in Suz., m.   | 29 Kalinik, m.         | Bolemir       |
| K: 0 usmiljenem Samarijanu. Luk. 10. — P: 0 kraljevem računu. Mat. 8.                     |                        |                        |               |
| 12 Ned.                                                                                   | 12. pobink. Klara ☾    | 30 11. po Duhovem      | Dobrogost     |
| 13 Pon.                                                                                   | Hipolit in Kasijan     | 31 Evdokim, m.         | Davola        |
| 14 Tor.                                                                                   | Evzebij, sp.           | 1/8 Začetek posta      | Dobrina       |
| 15 Sred.                                                                                  | Vneb. M. D. Vel. gosp. | 2 Štefan, m.           | Budinja       |
| 16 Čet.                                                                                   | Joahim, Rok, sp.       | 3 Izak Dalmat.         | Nemira        |
| 17 Pet.                                                                                   | Liberat                | 4 7 dece v Efezu       | Radigoj       |
| 18 Sob.                                                                                   | Helena, kr.            | 5 Evsignij, m.         | Branislava    |
| K: Jezus ozdravi 10 gohancev. Luk. 17. — P: 0 bogatem mladeniču. Mat. 19.                 |                        |                        |               |
| 19 Ned.                                                                                   | 13. pob. Ludovik ☾     | 6 12. po D. Preobr. G. | Ljudevit      |
| 20 Pon.                                                                                   | Štefan, kr.            | 7 Dometij              | Žarka         |
| 21 Tor.                                                                                   | Ivana Frančiška, vd.   | 8 Emilijan             | Mirjana       |
| 22 Sred.                                                                                  | Timotej, m.            | 9 Matija, ap.          | Ostrivoj      |
| 23 Čet.                                                                                   | Filip Ben., sp.        | 10 Lovrenc, m.         | Bogovoljka    |
| 24 Pet.                                                                                   | Jernej, ap.            | 11 Evplo               | Borivoj       |
| 25 Sob.                                                                                   | Ludovik, sp.           | 12 Fotij in Anikit, m. | Dragorad      |
| K: 0 božji previdnosti. Mat. 6. — P: Bil je hišni gospodar, ki je zasadil vinogr. Mat 21. |                        |                        |               |
| 26 Ned.                                                                                   | 14. pob. Cefirin ☾     | 13 13. po Duhovem      | Perunika      |
| 27 Pon.                                                                                   | Josip Kal., sp.        | 14 Mih. Kon. posta     | Zlatko        |
| 28 Tor.                                                                                   | Avguštin, šk.          | 15 Vnebovz. Mar. D.    | Milogaj       |
| 29 Sred.                                                                                  | Obgl. Ivana Kr.        | 16 Prenos prta Gsp.    | Želided       |
| 30 Čet.                                                                                   | Roža Lim., d.          | 17 Miron, m.           | Milka         |
| 31 Pet.                                                                                   | Rajko                  | 18 Flor                | Mildrag       |

Dan se skrči za 1 uro 34 min.

Dan je dolg 15 ur 5 min. do 13 ur 31 min.



## Beležke.

---



Srbsko: Центембар.

Hrvatsko: Rujan.

Češko: Září.

30 dni.

Luž.-srb.: Požnjeńc.

Poljsko: Wrzesień.

Rusko: Сентябрь

| Dnevi                                                                       |       | Za rimske katoličane    | Za pravoslavne           | Narodna imena |
|-----------------------------------------------------------------------------|-------|-------------------------|--------------------------|---------------|
| 1                                                                           | Sob.  | Egidij (Ilij), op.      | 19 Andrej, m.            | Mladin        |
| K.: O najmlajnskem mladeniču. Luk. 7. — P.: O kraljevi ženitnini. Mat. 22.  |       |                         |                          |               |
| 2                                                                           | Ned.  | 15 pobink. Angelska     | 20 14. po Duhovem        | Miljeva       |
| 3                                                                           | Pon.  | Mansvet, šk.            | 21 Tadej, ap.            | Lepa          |
| 4                                                                           | Tor.  | Rozalija, dev.          | 22 Agaton                | Nedamisel     |
| 5                                                                           | Sred. | Lovrenc Just., šk.      | 23 Lupoin Irenej, m.     | Nedeljka      |
| 6                                                                           | Čet.  | Hermogen, m.            | 24 Evtihij, m.           | Radonica      |
| 7                                                                           | Pet.  | Bronislava, n.          | 25 Bartol, ap.           | Mrena         |
| 8                                                                           | Sob.  | Rojstvo M. D. Mala G.   | 26 Adrijan               | Gostinja      |
| K.: Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14. — P.: O največji zapovedi. Mat. 22. |       |                         |                          |               |
| 9                                                                           | Ned.  | 16. pob. Korbinjan      | 27 15. po Duhovem        | Vsemir        |
| 10                                                                          | Pon.  | Nikolaj Tol., sp.       | 28 Mojzes Etiop.         | Rakita        |
| 11                                                                          | Tor.  | Prot in Hijacint, m.    | 29 Obgl. sv. Ivana K.    | Slaven        |
| 12                                                                          | Sred. | Ime Marijino            | 30 Aleksander            | Večedrag      |
| 13                                                                          | Čet.  | Virgilij, m.            | 31 Pas Bogorodičin       | Zremil        |
| 14                                                                          | Pet.  | Povišanje sv. križa     | 1/9 Simeon               | Znanoslav     |
| 15                                                                          | Sob.  | M. D. 7 žal.            | 2 Mamant. Iv. ap.        | Svegoj        |
| K.: O največji zapovedi. Mat. 22. — P.: O zvestem hlapcu. Mat. 25.          |       |                         |                          |               |
| 16                                                                          | Ned.  | 17. pobink. Ljudmila    | 3 16. po Duhovem         | Sodimir       |
| 17                                                                          | Pon.  | Rane sv. Franč.         | 4 Vavila, m.             | Prvan         |
| 18                                                                          | Tor.  | Josip Kupert., sp.      | 5 Caharija, pr.          | Sokolica      |
| 19                                                                          | Sred. | Kvat. Januarij, m.      | 6 Evdoksij, m.           | Vitodrag      |
| 20                                                                          | Čet.  | Evstahij, m.            | 7 Sozon, m.              | Morana        |
| 21                                                                          | Pet.  | Kvat. Matej, ap.        | 8 Rojstvo M. D.          | Blagoslav     |
| 22                                                                          | Sob.  | Kvat. Mavricij, m.      | 9 Joahim in Ana          | Celimir       |
| K.: Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9. — P.: O kananejski ženi. Mat. 15.    |       |                         |                          |               |
| 23                                                                          | Ned.  | 18. pobink. Tekla       | 10 17. po Duhovem        | Slavna        |
| 24                                                                          | Pon.  | M. D. rešiteljica ujet. | 11 Teodora               | Sadivoj       |
| 25                                                                          | Tor.  | Kleofa, sp.             | 12 Avtonom, m.           | Uroš          |
| 26                                                                          | Sred. | Ciprijan in Justina     | 13 Kornelij, stot.       | Stojzlava     |
| 27                                                                          | Čet.  | Kozma in Damijan        | 14 Pov. sv. kr. Krst. d. | Radomira      |
| 28                                                                          | Pet.  | Večeslav, kr.           | 15 Nikita                | Vidica        |
| 29                                                                          | Sob.  | Mihael, v. a.           | 16 Evfemija              | Stojan        |
| K.: O kraljevi ženitnini. Mat. 22. — P.: O Petrovem ribjem lovu. Luk. 5.    |       |                         |                          |               |
| 30                                                                          | Ned.  | 19. pobink. Jeronim     | 17 18. po Duhovem        | Jekica        |

Dan se skrči za 1 uro 40 min.

Dan je dolg 13 ur 28 min. do 11 ur 48 min.

## Beležke.

---



# VINOTOK ★ OKTOBER



Srbsko. Октобар.

Hrvatsko: Listopad.

Češko: Říjen.

Luž.-srb.: Winowc.

31 dni. Poljsko: Październik

Rusko: Октябрь.

| Dnevi                                                                            | Za rimske katoličane   | Za pravoslavne        | Narodna imena |
|----------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-----------------------|---------------|
| 1 Pon.                                                                           | Remigij, op.           | 18 Evmenij in Arij.   | Semislava     |
| 2 Tor.                                                                           | Angelji varuhi         | 19 Trofim in tov., m. | Miran         |
| 3 Sred.                                                                          | Kandid, m.             | 20 Evstatij, m.       | Vitomir       |
| 4 Čet.                                                                           | Fran Ser., sp.         | 21 Kodrat, ap.        | Tegodrag      |
| 5 Pet.                                                                           | Placid in tov., m.     | 22 Foka, m.           | Dumnuka       |
| 6 Sob.                                                                           | Brunon, sp.            | 23 Spočet. sv. Iv. K. | Brunoslav     |
| K.: Jezus ozdravi kraljič. sina. Iv. 4. — P.: O ljubezni do sovražnikov. Luk. 6. |                        |                       |               |
| 7 Ned.                                                                           | 20. pob. Rožnovenska   | 24 19. po Duhovem     | Dragonika     |
| 8 Pon.                                                                           | Brigita, vd.           | 25 Efrözima, m.       | Dragosta      |
| 9 Tor.                                                                           | Dionizij, šk. m.       | 26 Ivan, ev.          | Svetina       |
| 10 Sred.                                                                         | Fran B., sp.           | 27 Kalistrat in tov.  | Stremil       |
| 11 Čet.                                                                          | Nikazij, šk.           | 28 Hariton, sp.       | Negoslava     |
| 12 Pet.                                                                          | Maksimilijan, šk.      | 29 Cirijak            | Dragoslav     |
| 13 Sob.                                                                          | Edvard, sp.            | 30 Gregor Arm., m.    | Rosica        |
| K.: O kraljevem računu. Mat. 18. — P.: O najmlajšem mladeniču. Luk. 7.           |                        |                       |               |
| 14 Ned.                                                                          | 21. pobink. Kalist     | 1/10 20. po Duhovem   | Sestrena      |
| 15 Pon.                                                                          | Terezija, d.           | 2 Ciprijan            | Radislav      |
| 16 Tor.                                                                          | Gal, op.               | 3 Dionizij Ar., šk.   | Velena        |
| 17 Sred.                                                                         | Jadviga, kr.           | 4 Jerotej, m.         | Mira          |
| 18 Čet.                                                                          | Luka, ev.              | 5 Haritina, m.        | Travica       |
| 19 Pet.                                                                          | Peter Alk., sp.        | 6 Toma                | Stojgoj       |
| 20 Sob.                                                                          | Ivan Kanc., sp.        | 7 Sergij in Bako      | Raša          |
| K.: O davčnem denarju. Mat. 22. — P.: O sejavcu in semenu. Luk. 8.               |                        |                       |               |
| 21 Ned.                                                                          | 22. pob. Posveč. cerk. | 8 21. po Duhovem      | Stojslav      |
| 22 Pon.                                                                          | Kordula                | 9 Jakob Alf, ap.      | Zorislav      |
| 23 Tor.                                                                          | Ivan Kapistran         | 10 Evlampij, m.       | Živka         |
| 24 Sred.                                                                         | Rafael, v. a.          | 11 Filip, dij.        | Blagota       |
| 25 Čet.                                                                          | Krizant in D. m.       | 12 Probo in tov., m.  | Zlatija       |
| 26 Pet.                                                                          | Evarist, p. m.         | 13 Karpo              | Vranica       |
| 27 Sob.                                                                          | Frumencij, šk.         | 14 Sveta Petka        | Srebra        |
| K.: O Jajrovi hčeri. Mat. 9. — P.: O bogatini in ubožcu. Luk. 16.                |                        |                       |               |
| 28 Ned.                                                                          | 23. pob. Simon in J.   | 15 22. po Duhovem     | Mila          |
| 29 Pon.                                                                          | Prazn. naše svobode    | 16 Longin, stot.      | Gradimir      |
| 30 Tor.                                                                          | Klavdij, m.            | 17 Ozija, pr.         | Vladika       |
| 31 Sred.                                                                         | Volbenk, šk.           | 18 Luka, ev.          | Srečko        |

Dan se skrči za 1 uro 43 min.

Dan je dolg 11 ur 45 min. do 10 ur 2 min.

## Beležke.

---

# LISTOPAD ★ NOVEMBER

Srbsko: НОВЕМБАР.      Luž.-srb.: Nazymnik  
 Hrvatsko: Studeni.      30 dni.      Poljsko: Listopad.  
 Češko: Listopad.      Rusko: Ноябрь.

| Dnevi                                                                    | Za rimske katoličane | Za pravoslavne       | Narodna imena |
|--------------------------------------------------------------------------|----------------------|----------------------|---------------|
| 1 Čet.                                                                   | Vsi sveti ☾          | 19 Joel, pr.         | Ljubomil      |
| 2 Pet.                                                                   | Verne duše           | 20 Artemij           | Zdanila       |
| 3 Sob.                                                                   | Viktorin, šk.        | 21 Ilarijon          | Bogomil       |
| K.: O Gospodovi ladjici. Mat. 8. — P.: Jezus izganja hudiče. Luk. 8.     |                      |                      |               |
| 4 Ned.                                                                   | 24. pob. Zahvalna    | 22 23. po Duhovem    | Dragotin      |
| 5 Pon.                                                                   | Mirko                | 23 Jakob, ap.        | Savina        |
| 6 Tor.                                                                   | Lenart               | 24 Areta, m.         | Ratislav      |
| 7 Sred.                                                                  | Prosdocim, šk.       | 25 Marcijan, m.      | Zdenka        |
| 8 Čet.                                                                   | Bogomir, šk. ☼       | 26 Demetrij, velem.  | Nežir         |
| 9 Pet.                                                                   | Božidar, m.          | 27 Nestor            | Sebislav      |
| 10 Sob.                                                                  | Andrej Av., sp.      | 28 Terentij, m.      | Golobica      |
| K.: O dobrem semenu. Mat. 13. — P.: O Jajrovi hčeri. Luk. 8.             |                      |                      |               |
| 11 Ned.                                                                  | 25. pob. Martin      | 29 24. po Duhovem    | Višnjica      |
| 12 Pon.                                                                  | Martin, p. m.        | 30 Zinovij, m.       | Davorin       |
| 13 Tor.                                                                  | Stanislav Kostka     | 31 Stahij            | Nevenka       |
| 14 Sred.                                                                 | Jozafat, šk. m.      | 1/II Kozma in Damij. | Borislava     |
| 15 Čet.                                                                  | Leopold, sp. ☽       | 2 Akindin            | Volčica       |
| 16 Pet.                                                                  | Ivan Trogirski, sp.  | 3 Akepsin            | Večerin       |
| 17 Sob.                                                                  | Gregor čudotv., m.   | 4 Joanikij, pušč.    | Ljubava       |
| K.: O gortičnem zrnju. Mat. 13. — P.: O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10.  |                      |                      |               |
| 18 Ned.                                                                  | 26. pob. Odon, op.   | 5 25. po Duhovem     | Oliva         |
| 19 Pon.                                                                  | Elizabeta, vd.       | 6 Pavel, sp.         | Jelisava      |
| 20 Tor.                                                                  | Srečko Val., sp.     | 7 Jeronim            | Vladiboj      |
| 21 Sred.                                                                 | Darovanje M. D.      | 8 Zbor Mih. arh.     | Grmislov      |
| 22 Čet.                                                                  | Cecilija, d. m.      | 9 Onisifor           | Jezdimir      |
| 23 Pet.                                                                  | Klemen, p. m. ☼      | 10 Erasto            | Ravijola      |
| 24 Sob.                                                                  | Ivan Kriški, sp.     | 11 Teodor Stud.      | Jeca          |
| K.: O grozoti razdejanja. Mat. 24. — P.: O bogatinovih sadovih. Luk. 12. |                      |                      |               |
| 25 Ned.                                                                  | 27. pob. Katarina    | 12 26. po Duhovem    | Kolomir       |
| 26 Pon.                                                                  | Silvester, op.       | 13 Ivan Zlatousti    | Zdedrag       |
| 27 Tor.                                                                  | Virgil, šk.          | 14 Filip, ap.        | Vedrana       |
| 28 Sred.                                                                 | Sosten, m.           | 15 Začetek posta     | Lelija        |
| 29 Čet.                                                                  | Saturnin, m.         | 16 Matej, ap. in ev. | Skoromir      |
| 30 Pet.                                                                  | Andrej, ap.          | 17 Gregor            | Hrabroslov    |

Dan se skrči za 1 uro 17 min.  
 Dan je dolg 9 ur 59 min. do 8 ur 42 min.

## Beležke.

---





# GRUDEN \* DECEMBER



Srbsko: Децембар.

Luž.-srb.: Hodownik.

Hrvatsko: Prosinac.

☞ 31 dni. ☞

Poljsko: Grudzień.

Češko: Prosinec.

Rusko: Декабрь.

| Dnevi                                                                                     |       | Za rimske katoličane | Za pravoslavne       | Narodna imena |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|-------|----------------------|----------------------|---------------|
| 1                                                                                         | Sob.  | Ujedinj. SHS. ☾      | 18 Državni praznik   | Rajka         |
| K.: O poslednji sodbi. Luk. 21. — P.: Jezus ozdravi v soboto. Luk. 13.                    |       |                      |                      |               |
| 2                                                                                         | Ned.  | 1. adv. Bibijana, m. | 19 27. po Duhovem    | Tihomir       |
| 3                                                                                         | Pon.  | Fran Ks., sp.        | 20 Gregor Dekap.     | Sveljub       |
| 4                                                                                         | Tor.  | Barbara, d. m.       | 21 Darovanje M. D.   | Velika        |
| 5                                                                                         | Sred. | Sava, op.            | 22 Filemon, ap.      | Stojana       |
| 6                                                                                         | Čet.  | Nikolaj, šk.         | 23 Amfilohij         | Vladovita     |
| 7                                                                                         | Pet.  | Ambrož, šk.          | 24 Katarina          | Veselin       |
| 8                                                                                         | Sob.  | Brezn. sp. M. D. ☼   | 25 Klemen            | Rodana        |
| K.: Ivan Krst. v ječi. Mat. 11. — P.: O slepcu v Jerihi. Luk. 18.                         |       |                      |                      |               |
| 9                                                                                         | Ned.  | 2. adv. Leokadija    | 26 28. po Duhovem    | Savica        |
| 10                                                                                        | Pon.  | Melhiad, p.          | 27 Jakob Perz.       | Dražič        |
| 11                                                                                        | Tor.  | Damaz, p.            | 28 Štefan, m.        | Gojica        |
| 12                                                                                        | Sred. | Maksencij, m.        | 29 Paramon, m.       | Široslav      |
| 13                                                                                        | Čet.  | Lucija, d. m.        | 30 Andrej, ap.       | Vitača        |
| 14                                                                                        | Pet.  | Spiridion (Dušan)    | 1/12 Naum            | Vojmir        |
| 15                                                                                        | Sob.  | Kristina, d. ☽       | 2 Hababuk, pr.       | Cvetana       |
| K.: Ivan Krst. pričuje o Kristu Iv. 1. — P.: Jezus ozdravi 10 gobavcev. Luk. 17.          |       |                      |                      |               |
| 16                                                                                        | Ned.  | 3. adv. Evzebij      | 3 29. po Duhovem     | Jaronega      |
| 17                                                                                        | Pon.  | Aleksandrov dan      | 4 Državni praznik    | Stroslav      |
| 18                                                                                        | Tor.  | Giacijan, šk.        | 5 Sava               | Ljubonega     |
| 19                                                                                        | Sred. | Kvat. Nemezij, m.    | 6 Nikolaj            | Uglješa       |
| 20                                                                                        | Čet.  | Liberat, m.          | 7 Ambrož, šk.        | Boživoj       |
| 21                                                                                        | Pet.  | Kvat. Tomo, ap.      | 8 Patapij            | Tomislav      |
| 22                                                                                        | Sob.  | Kvat. Zenon, m.      | 9 Brezn. spoč. M. D. | Zvezdana      |
| K.: Ivan Krst. poklican v proroka. Luk. 3. — P.: O bogatino, hotelcem se zvelič. Luk. 18. |       |                      |                      |               |
| 23                                                                                        | Ned.  | 4. adv. Viktorija ☼  | 10 30. po Duhovem    | Ozrislav      |
| 24                                                                                        | Pon.  | Adam in Eva          | 11 Danijel Stolpnik  | Dunja         |
| 25                                                                                        | Tor.  | Božič. Rojstvo Gosp. | 12 Spiridijon        | Žitigoj       |
| 26                                                                                        | Sred. | Štefan, prvi m.      | 13 Evstratij         | Zlatka        |
| 27                                                                                        | Čet.  | Ivan ev., ap.        | 14 Tirzo             | Pelislav      |
| 28                                                                                        | Pet.  | Ned. otročiči        | 15 Elevterij         | Zorica        |
| 29                                                                                        | Sob.  | Tomo, šk.            | 16 Agej, pr.         | Vrhoslav      |
| K.: Simeon in Ana ozn. Gosp. Luk. 2. — P.: O veliki večerji. Luk. 14.                     |       |                      |                      |               |
| 30                                                                                        | Ned.  | Ned. po božiču ☾     | 17 Ned. praotcev     | Branimir      |
| 31                                                                                        | Pon.  | Silvester, p.        | 18 Sebastijan, m.    | Blažena       |

Dan se skrči do dne 21. za 20 minut in zopet vzraste  
do konca meseca za 4 min.

Dan je dolg 8 ur 40 min. do 8 ur 24 min.

## Beležke.

---

# Pristojbine:

## I. Poštne.\*)

### A. Tuzemski promet.

Z dnem 1. V. 1922 počenši so v veljavi naslednje pristojbine:

1. **Pisma** do 20 gr 50, za vsakih nadaljnih 20 gr 25 p.
2. **Dopisnice** — navadne 25, z odgovorom 50 p.
3. **Vzorci** do 100 gr 20 p, za vsakih nadaljnih 50 gr 10 p; največja teža 500 gr.
4. **Tiskovine** za vsakih 50 gr 10 p; največja teža 2 kg; tiskovine za slepce: za vsakih 500 gr 10 p; največja teža 3 kg.
5. **Poslovni papirji** do 250 gr 50 p, za vsakih nadaljnih 50 gr 10 p; največja teža 2 kg.
6. **Mešane pošiljke** — brez poslovnih papirjev do 100 gr 20 p, s poslovnimi papirji do 250 gr 50 p, za vsakih nadaljnih 50 gr 10 p; največja teža 2 kg.
7. **Priporočnina** 1 din.
8. **Poizvednica** tudi za navadne pošiljke 1 din.
9. **Pokaznina** — za povzetne pošiljke do 1000 din 20 p, za poštne naloge do 1000 din 20 p.
10. **Povratnica**, zahtevana pri predaji 1 din, po predaji 2 din.
11. Za **preklic** pošiljke, izpremembo naslova ali povzetja 1 din 50 p.
12. **Ekspresnina** 1 din.
13. **Izkaznica o istovetnosti** 4 din.
14. **Cena listu za odgovor** pri nakupu 4 din, pri izmenjavi 2 din.
15. **Nakaznice** — a) navadne: pristojbina do 25 din 50 p, izplačnina 20 p; do 50 din prist. 80 p, izpl. 20 p; do 100 din prist. 1 din, izpl. 50 p; do 300 din prist. 1 din 50 p, izpl. 50 p; do 500 din prist. 2 din, izpl. 50 p; do 1000 din prist. 3 din, izpl. 50 p; do 2000 din prist. 5 din, izpl. 1 din; do 3000 din prist. 7 din, izpl. 1 din; do 4000 din prist. 9 din, izpl. 1 din; do 5000 din prist. 12 din, izpl. 1 din; nakaznice nad 1000 din so dovoljene samo pri paketnih povzetjih. Ekspresnina pri nakaznicah znaša 1 din, toliko tudi vplačilno potrdilo. Za izplačilno pooblastilo in za podaljšanje izplačilnega roka je treba prošnjo opremiti s kolkom 2 din in poleg tega z znamko 2 din. — b) brzojavne: zahteva se pristojbina za navadno nakaznico brez izplačnine, brzojavna pristojbina in ekspresnina (razen pri poštnoležočih).
16. **Zavitki (paketi)** — a) navadni: za težo do 5 kg 8 din, za ločenke 16 din; do 10 kg 20 din, za loč. 40 din; do 15 kg 20 din, za loč. 60 din; do 20 kg 40 din, za loč. 80 din; za vrednost do 100 din 1 din; do 500 din 2 din; do 1000 din 5 din; do 5000 din 10 din; za vsakih nadaljnih 1000 din 1 din. —

\*) **Pozor!** Ko je bil stavek že gotov, so se povišale poštne pristojbine za 100 %.



# Pristojbine:

## I. Poštne.\*)

### A. Tuzemski promet.

Z dnem 1. V. 1922 počenši so v veljavi naslednje pristojbine:

1. **Pisma** do 20 gr 50, za vsakih nadaljnjih 20 gr 25 p.
2. **Dopisnice** — navadne 25, z odgovorom 50 p.
3. **Vzorci** do 100 gr 20 p, za vsakih nadaljnjih 50 gr 10 p; največja teža 500 gr.
4. **Tiskovine** za vsakih 50 gr 10 p; največja teža 2 kg; tiskovine za slepce: za vsakih 500 gr 10 p; največja teža 3 kg.
5. **Poslovni papirji** do 250 gr 50 p, za vsakih nadaljnjih 50 gr 10 p; največja teža 2 kg.
6. **Mešane pošiljke** — brez poslovnih papirjev do 100 gr 20 p, s poslovnimi papirji do 250 gr 50 p, za vsakih nadaljnjih 50 gr 10 p; največja teža 2 kg.
7. **Priporočnina** 1 din.
8. **Poizvednica** tudi za navadne pošiljke 1 din.
9. **Pokaznina** — za povzetne pošiljke do 1000 din 20 p, za poštne naloge do 1000 din 20 p.
10. **Povratnica**, zahtevana pri predaji 1 din, po predaji 2 din.
11. Za **preklic** pošiljke, izpremembo naslova ali povzetja 1 din 50 p.
12. **Ekspresnina** 1 din.
13. **Izkaznica o istovetnosti** 4 din.
14. **Cena listu za odgovor** pri nakupu 4 din, pri izmenjavi 2 din.
15. **Nakaznice** — a) navadne: pristojbina do 25 din 50 p, izplačnina 20 p; do 50 din prist. 80 p, izpl. 20 p; do 100 din prist. 1 din, izpl. 50 p; do 300 din prist. 1 din 50 p, izpl. 50 p; do 500 din prist. 2 din, izpl. 50 p; do 1000 din prist. 3 din, izpl. 50 p; do 2000 din prist. 5 din, izpl. 1 din; do 3000 din prist. 7 din, izpl. 1 din; do 4000 din prist. 9 din, izpl. 1 din; do 5000 din prist. 12 din, izpl. 1 din; nakaznice nad 1000 din so dovoljene samo pri paketnih povzetjih. Ekspresnina pri nakaznicah znaša 1 din, toliko tudi vplačilno potrdilo. Za izplačilno pooblastilo in za podaljšanje izplačilnega roka je treba prošnjo opremiti s kolkom 2 din in poleg tega z znamko 2 din. — b) brzojavne: zahteva se pristojbina za navadno nakaznico brez izplačnine, brzojavna pristojbina in ekspresnina (razen pri poštnoležečih).
16. **Zavitki (paketi)** — a) navadni: za težo do 5 kg 8 din, za ločenke 16 din; do 10 kg 20 din, za loč. 40 din; do 15 kg 20 din, za loč. 60 din; do 20 kg 40 din, za loč. 80 din; za vrednost do 100 din 1 din; do 500 din 2 din; do 1000 din 5 din; do 5000 din 10 din; za vsakih nadaljnjih 1000 din 1 din. —

\*) **Pozor!** Ko je bil stavek že gotov, so se povišale poštne pristojbine za 100 %.

b) povzetni: pristojbina kakor za navadni zavitek iste teže in vrednosti, za povzetje isto pristojbino, kakor za nakaznico istega zneska; največji znesek povzetja je dovoljen do 5000 din.

17. **Denarna pisma** — pristojbina za težo: karton za priporočeno pismo iste teže; pristojbina za vrednost: do 100 din 50 p; do 500 din 1 din, do 1000 din 2 din, za vsakih nadaljnjih 1000 din 1 din. Dostavnina: 1 din, obvestnina 20 p, ekspresnina 1 din.

### B. Inozemski promet.

1. **Pisma:** do 20. gr 2 din, za vsakih nadaljnjih 20 gr 1 din; največja teža 2 kg.

2. **Dopisnice** — navadne 1 din, z odg. 2 din.

3. **Vzorci:** do 100 gr 80 p, za vsakih nad. 50 gr 40 p.

4. **Tiskovine:** za vsakih 50 gr 40 p; t. za slepce: za vsakih 500 gr 20 p.

5. **Poslovni papirji:** do 250 gr 2 din za vsakih nad. 50 gr 40 p.

6. **Mešane pošiljke:** brez poslovnih papirjev do 100 gr 80 p, s poslovnimi papirji do 250 gr 2 din, za vsakih nad. 50 gr 40 p.

7. **Priporočnina** 2 din; poizvednica za navadne pošiljke 4 din; povratnica, zahtevana pri predaji 2 din, po predaji 4 din; preklic pošiljke, izprememba naslova ali povzetja 4 din; ekspresnina 4 din.

## II. Brzjavne.

Za brzjavko v **notranjem prometu** se plača redne besedne pristojbine 30 p, najmanj 3 din (od sobote 20. ure do ponedeljka 8. ure trikratno); vsaka brzjavna golica velja 20 p. Brzjavka s potnino: pristojbina za brzjavko, 1 din 50 p za sporočilo potnine, potnina: za kilometer podnevi 2 din, ponoči 4 din, največ do 10 km.

Najvažnejše o brzjavkah v **evropskem inozemstvu:** pri vsaki brzjavki se računa ena beseda več; ob nedeljah se ne računa 3kratna pristojbina; najmanjša pristojbina znaša 1 frank.

## Lestvice za pristojbino kolkov ali štempljev.

### I. Kolek za menice.

Od vseh vrst menic, ne glede na to, ali so izdane v državi ali v inozemstvu:

|       |          |    |          |      |       |
|-------|----------|----|----------|------|-------|
| do    | 300 din. | do | 600 din. | din. | 0 60  |
| preko | 300 din. | do | 600 din. | din. | 1 20  |
| "     | 600      | "  | 1.200    | "    | 2—    |
| "     | 1.200    | "  | 2.000    | "    | 4—    |
| "     | 2.000    | "  | 3.200    | "    | 6 20  |
| "     | 3.200    | "  | 5 000    | "    | 9 80  |
| "     | 5.000    | "  | 6 800    | "    | 13 20 |
| "     | 6.800    | "  | 10.400   | "    | 19—   |

|       |             |    |             |           |      |      |
|-------|-------------|----|-------------|-----------|------|------|
| preko | 10.400 din. | do | 14.000 din. | . . . . . | din. | 25—  |
| "     | 14.000      | "  | 20.000      | "         | "    | 34—  |
| "     | 20.000      | "  | 26.000      | "         | "    | 43—  |
| "     | 26.000      | "  | 32.000      | "         | "    | 52—  |
| "     | 32.000      | "  | 38.000      | "         | "    | 61—  |
| "     | 38.000      | "  | 44.000      | "         | "    | 70—  |
| "     | 44.000      | "  | 50.000      | "         | "    | 79—  |
| "     | 50.000      | "  | 60.000      | "         | "    | 94—  |
| "     | 60.000      | "  | 70.000      | "         | "    | 109— |
| "     | 70.000      | "  | 80.000      | "         | "    | 124— |
| "     | 80.000      | "  | 90.000      | "         | "    | 139— |
| "     | 90.000      | "  | 100.000     | "         | "    | 154— |
| "     | 100.000     | "  | 125.000     | "         | "    | 192— |
| "     | 125.000     | "  | 150.000     | "         | "    | 230— |
| "     | 150.000     | "  | 175.000     | "         | "    | 268— |
| "     | 175.000     | "  | 200.000     | "         | "    | 306— |
| "     | 200.000     | "  | 250.000     | "         | "    | 382— |
| "     | 250.000     | "  | 300.000     | "         | "    | 458— |
| "     | 300.000     | "  | 350.000     | "         | "    | 534— |
| "     | 350.000     | "  | 400.000     | "         | "    | 610— |
| "     | 400.000     | "  | 500.000     | "         | "    | 760— |

preko 500.000 dinarjev od vsakih 1000 din. še po 1 din. Znesek izpod 1000<sup>1</sup>/<sub>2</sub> din. se jemlje za popolnih 1000 din.

**II. Kolek za pobotnice.** Od vsakega zneska . . . . . <sup>1</sup>/<sub>2</sub>0/0

### III. Kolek za pogodbe.

a) Pristojbina za kupnine in najemne pogodbe (izza 1. VIII. 1922):

|                           |      |
|---------------------------|------|
| Za premičnine . . . . .   | 20/0 |
| Za nepremičnine . . . . . | 60/0 |

b) Pristojbina za druge pogodbe:

|       |        |    |        |           |      |     |
|-------|--------|----|--------|-----------|------|-----|
|       | — din. | do | 5 din. | . . . . . | din. | —05 |
| preko | 5      | "  | 10     | "         | "    | —10 |
| "     | 10     | "  | 15     | "         | "    | —15 |
| "     | 15     | "  | 25     | "         | "    | —25 |
| "     | 25     | "  | 50     | "         | "    | —50 |
| "     | 50     | "  | 75     | "         | "    | —75 |
| "     | 75     | "  | 100    | "         | "    | 1—  |
| "     | 100    | "  | 200    | "         | "    | 2—  |
| "     | 200    | "  | 300    | "         | "    | 3—  |
| "     | 300    | "  | 400    | "         | "    | 4—  |
| "     | 400    | "  | 500    | "         | "    | 5—  |
| "     | 500    | "  | 600    | "         | "    | 6—  |

in za nadaljnjih vsakih 400 din po 2 din več.

### IV. Kolek za račune.

|       |          |             |        |
|-------|----------|-------------|--------|
| do    | 100 din. | . . . . .   | 10 par |
| preko | 100      | " . . . . . | 20 "   |





M. L.

## O kraljevi svatbi.

Rožno jutro . . . Kakor zaostala ptica  
ob valovih Adrije samevam . . .

Praznično je solnce vstalo,  
svatovsko daljava se iskri,  
v oljkah spev poročni šelesti . . .

Moje duše danes ni doma:  
na kraljevi pir je odhitela,  
onkraj meje zemljo poljubila,  
brate svate je objela.

Zdrava, roža Jugoslavija!  
mi, Primorci, smo tvoj cvetni list,  
ki ga veter je odnesel . . .

Živel kralj, pozdravljena nevesta!  
Z roko sem zastrla si pogled —  
blesk morja jemal je vid očem,  
meni se je zdelo, ko da gledam  
lepe Marijole svetli diadem,  
ki ji diči belo čelo . . .

Morje se je lahno vzvalovilo,  
v srcu mi je bilo, kot bi zašumelo  
Nje poročno svilno krilo . . .  
Vonj je rož zadihal iz vrtov —  
bil z neba je božji blagoslov?  
Sladko me je spreletelo:  
danes je poroka sivega Sokola,  
v bele dvore pelje si družico,  
da tem silnejši bo Karagjorgja!

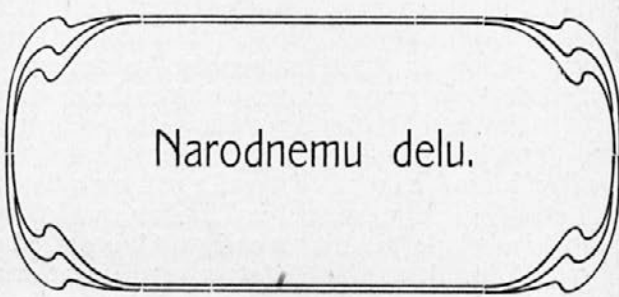
Kje ste dnevi, ko bo troedini prapor  
plapolal prek kraških skal,  
ko bo tuj nasilnež zginil  
z naših svetih rodni tal?!



V duhu gledam troplemske brate,  
svatovsko odičeni hite med svate;  
gledam pestra naših prednic krila,  
vidim sester bele peče, avbe,  
prebogate zlate vezenine;  
ej, junakov občudujem meče,  
vrance iskre — vse na pir hiteče;  
slušam onkraj mej topove,  
slutim vaše svetle dnove —  
skoro zri boste vsi obraz kraljice —  
in otožna mi je duša . . .

V tihi tugi grem na božjo pot  
na Koroško h Gospe Sveti:  
zdravi, bratje mi v bolesi,  
žalostno vam zvon pozvanja,  
ali moja duša vam oznanja  
še vesele, solnčne dni!  
Čujte gajdaše iz Beograda,  
koló vedno bolj se širi,  
skoro roke bomo si podali  
in mogočno zaplesali;  
v kolu Korotan, Primorje, Kras objeli —  
ej, to bodo časi še veseli!  
Kdo zabrani sužnju jasne misli,  
kdo zabrani nade svetle? —

Čez grobove Krasa, ki v nebo ihtijo,  
sprejmi želje, Jugoslavije vladar:  
sanjaj sladko srečo v belem dvoru,  
sanjaj ob družici plemeniti!  
Lahka naj bo Vama krona —  
ali vedi, da iz nje je padel biser  
in do morja se skotalil . . .  
ej, ta biser, žalostno Primorje,  
ljubimo in hranimo za Tebe!  
Dal Ti Bože jasne dnove,  
da boš vzel si, kar je Tvoje,  
da iz suženjstva teptan  
dvigne slednji se Slovan!



Narodnemu delu.

Rado Kušej:

## Vekoslav Legat.

**V** zagrajenem grobu s priprostim spomenikom počivajo poleg narodnih mučenikov Adamiča in Lundra na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani zemeljski ostanki enega najagilnejših borcev za ideale naše narodnoobrambne Družbe sv. Cirila in Metoda. Jako pomembno mu je izbral ta kotiček domače grude njegov dolgoletni zvesti prijatelj župnik Ivan Vrhovnik, kajti mukepolno in trnjevo je bilo njegovo delo za osvobodjenje slovenskega Korotana, a rodilo je toliko lepih uspehov, da je bilo med blazno nemško zagrizenimi Celovčani malo tako osovražanih mož kakor V e k o s l a v L e g a t.

Leta 1885. se je preselil iz Ljubljane v Celovec kot v o d j a mlade t i s k a r n e D r u ž b e s v. M o h o r j a. Bil je takrat star 32 let; s seboj je prinesel obširno in temeljito strokovno znanje, ki si ga je bil malo poprej še izpopolnil v nekaterih slovečih tipografskih podjetjih v Nemčiji. Celih 23 let je služil Družbi, na katero se je smel s ponosom sklicevati vsak zavedni Slovenec in ki je tvorila do svetovne vojne gotovo najučinkovitejši dokaz za našo kulturno polnovrednost. Za njegovega vodstva družbenih podjetij se je število članov od 25.000 povzdignilo na 85.000, izmed katerih je dobil vsak za d v e kroni l e t n o vezilo š e s t e r o knjig. Na vse kraje sveta, kjer se je govoril slovenski jezik, so se pošiljale knjige izpod njegovih rok; tudi v Ameriki, da celo v Afriki, Aziji in Avstraliji je štela Družba sv. Mohorja čim dalje več članov.

Dasi je bil s strokovnim svojim delom in odgovornimi uradnimi posli preobložen, je takoj v začetku stopil v ospredje vsega javnega dela za probujo

narodne zavednosti koroških Slovencev. Bil je dolga leta redna prikazen in priljubljen govornik na mnogoštevilnih shodih političnega društva za Slovence na Koroškem; prirejal je v zimskem času v nemškem Celovcu naravnost sijajne ljudske ve-



Vekoslav Legat.

selice, ki so po svoji solidnosti, iskrenosti in po posebnem čaru vseslovenskega bratstva udeležnikom še do danes nepozabne. Priporil je leta 1898. koroškim Slovencem prvega narodnega poslanca za državni zbor na Dunaju v osebi odličnega in vsespoštovanega stolnega prošta Lamberta Ein-

spielerja; bil je prijatelj in svetovalec vseh narodnih voditeljev; odpiral je svoja vrata na stežaj tudi kmetom in delavcem; bil je pa tudi dober oče vse slovenske mladine. Nikdar ni zamudil Slovenec iz dežele, kadar je prišel v Celovec, zglasiti se pri Legatu. Pri njem so potrkali tudi vsi izvenkoroški Slovenci, kadar jih je dovedla pot v koroško metropolo in radi so med seboj naglašali, da gredo ali da so bili pri »slovenskem konzulu«.

Najlepše je začelo poganjati drevo slovenske zavednosti na Koroškem v letih 1889.—1896. Sloga je vladala v narodnih krogih; videli so samo enega sovražnika, namreč objestnega nemškega ali nemčurskega sodeželana, ki se je začel tresti pred slovensko nevarnostjo. Od Zile do Meže je donela ponosna slovenska pesem; Vrbsko jezero se je začelo dejanski zavedati svoje slovenske prošlosti, in izpod lipe nad ponosno proštnijo v Tinjah so se razlegali navdušeni narodni klici do kamenitih sten Karavank. Bili smo takrat mladi maturanti, polni ljubezni do slovenske matere in do lepote rodne grude, katerim je bil vojvodski prestol na Gosposvetskem polju sam po sebi program za bodočnost. In kot taki smo naravno z nepopisnim spoštovanjem gledali na može, kakršni so bili: V. Legat, L. Einspieler, Jakob Sket, J. Lendovšek, I. Scheinig, J. Apih i. dr., ki so stali na čela narodnozavednih Korošcev.

A politično najagilnejši med vsemi je bil brez dvoma V. Legat. Bil je kot rojen Ljubljčan in navdušen mlad Sokol aktivno udeležen pri ponosnem delu, ko so dobivali Slovenci na Kranjskem eno nemško trdnjavo za drugo v svoje roke. Navdušenje, ki je polnilo slovenska srca ob vsaki narodni zmagi, je gorelo v njegovih prsih naprej in ga podžigalo tudi v njegovi novi domovini do jeklene vztrajnosti v narodni borbi. Korotan, ki je ob njegovem prihodu večinoma še spal, je kmalu štel celo vrsto krepkih narodnih občin.

»Mir«, kojega je izključno upravljal in najizdatneje z duševno hrano zalagal v prvi vrsti Legat, je neprestano apeliral na slovenski ponos našega kmeta in vstvaril je v istini neko vzajemnost med vsemi koroškimi slovenskimi posestniki, ki se je posebno ob volitvah sijajno izkazala. V občinah južno Drave je bila že okrog leta 1890. pretežna večina vsega naroda odločno slovenska. A tudi okrog Celovca in Vrbskega jezera, na Gozdanjah, v Skočidolu, dalje v Beljaku in okolici in v Zilski dolini so bili pridno na delu narodni možje, kakor župnika Gabron in Gregor Einspieler, posestnika Matija Prosekar in I. Vošpernik in posebno nepozabni in neumorno delavni profesor Lendovšek, katerim je ljudstvo brezpogojno zaupalo in ki so žrtvovali čas, denar in zdravje za slovenski Korotan.

Vsi ti so uvideli, da treba pred vsem v mladino zanesti novega duha in vsled tega temeljito izpremeniti šolski sistem. In ker se je vlada temu upirala, je prišla Družba sv. Cirila in Metoda na pomoč. Sploh sta naša blagovestnika po Legatovi zaslugi postala na Koroškem prava podoba narodne zavednosti. Vsako leto je »Mir« tedne in tedne pred njunim praznikom pozival, naj zakurijo Slovenci na predvečer obilo kresov in divne so bile koroške pokrajine na večer 4. julija, ko so po vrhovih Karavank in po nižjih gričih, da tudi v krajih z nemškim prebivalstvom goreli neštevilni mogočni kresovi, glasno kažoč gospodi v Celovcu, da zibelka slovenstva na Koroškem še vedno teče. Ko se je bila osnovala naša šolska družba, so p o d r u ž n i c e na Koroškem hitro rasle in pridno delovale. V Slovenski klub v Celovcu je sam Legat nosil pušico in mnogo se je nabralo darov za Družbo še, preden je sedanji pokrajinski namestnik v Sloveniji, Ivan Hribar, kupil leta 1893. od Ivana Falbnerja v Velikovcu stavbeni prostor za Narodno šolo v Št. Rupertu. Od tedaj, posebno pa, odkar je začel leta 1894. požrtvovalni župnik F r a n T r e i b e r v Št. Rupertu s pripravami za šolsko



stavbo, je Legat uvedel v »Mir« stalno rubriko za darove Družbi sv. Cirila in Metoda pod imenom »Za velikovško slovensko šolo«. Za ta zavod je pokojnik kar gorel; vse je storil za njegov prospeh. Za otvoritveno slavnost dne 25. oktobra leta 1896. je vodil vse priprave; načeloval je velikanskega zborovanja na šolskem dvorišču; pozdravil je vse došle goste tudi pri banketu v gostilni »Aufmut«, v poznejšem Narodnem domu. Ko so velikovski tolovaji drugi dan po otvoritvi pobili okna Narodni šoli, je Legat takoj otvoril v »Miru« novo zbirko »za pobita okna« in je v ta namen nabral velike zneske.

Prav takrat je bila v Avstriji sklenjena in uvedena kronska veljava. Takoj je Legat vrgel s sebi lastno vnemo v slovensko javnost svojo izvirno misel, naj daruje vsak zavedni Slovenec p r v o k r o n o, ki mu v roke pride, Družbi sv. Cirila in Metoda. Otvoril je v »Miru« v vsaki številki spredaj pred dopisi stalni razpredelek »P r v o k r o n o D r u ž b i s v. Cirila in Metoda«. Mnogo tisočakov je prišlo na ta način v družbene blagajne po Legatovi zaslugi.

Kaj je koroškemu Slovencu pomenila prva Narodna šola v Št. Rupertu pri Velikovcu, ve le oni, ki je sam rojen Korošec. Bila je ponos vseh; bila je znamenje narodne sloge; bila je tvorba in skupno delo vsega slovenskega Korotana. Čudno je, da je s trenutkom, ko je dobila ta šola svojo sestro v Št. Jakobu v Rožu, prenehala prejšnja, kakor skala trdna narodna in politična sloga. Strankarski boji, ki so postavili celo častitljivemu »Miru« tekmeča, so Legata napotili, da se je od leta 1905. nadalje skoraj popolnoma umaknil iz javnega življenja. Posvetil se je izključno svojim uradniškim poslom in prepustil polje svojih krasnih uspehov drugim. Jel je poleg tega bolehati in vsako leto ga je huje prijemala bronhitis. Dne 12. decembra 1908. pa je v 57. letu svoje starosti spravljen z Bogom mirno zaspal v krogu svojih dragih. Nekaj ur pred svojo smrtjo mi je iz-



ročil prstan z vdelanim belim, modrim in rdečim kamenom, ki ga je bil prejel leta 1893. v priznanje svojih zaslug na Malem Strmcu nad Vrbskim jezerom od svojih prijateljev in častilcev kot »dar koroških Slovencev.

»Ostane naj v rodbini«, je dostavil in se gorko ozrl na svojega enoletnega vnuka.

Da ne bodo blatili koroški nemški zágrizenci njegovega groba, smo ga dali prepeljati v Ljubljano, kjer se je vršil dne 16. decembra 1908. veličasten pogreb. Blagor mu, da ni dočakal koroškega poraza in da ni videl žalostnih razvalin svojega mnogoletnega truda!



**Ksaver Meško:**

### **Mir božji.**

Vse je tiho, vse sanjavo,  
vsepovsod sam sveti mir,  
kakor hodil po deželi  
sam Gospod bi, mira vir,  
in roke blesteče, svete  
k blagoslovu bi povzdigal  
in ljudi nemirna srca  
k sebi in v nebó bi dvigal.



Kompoljski:

## Mi in naši sosedje na severni meji.

(Donesek k spoznavanju današnjega položaja.)

**P**o prevratu je bilo med nami vse polno sicer narodno iskrenih inteligentov, ki so šli v svoji dobri in oprostljivi naivnosti tako daleč, da so izjavili nepotrebnost nadaljnega narodnoobrambnega dela, češ, da je to prenehalo vsled ustanovitve lastne države. In še danes, po štirih letih, naletiš na take posameznike, ki mislijo, da je z osamosvojitvijo za nas rešeno obmejno vprašanje in da ima odslej našo mejo na vesti samo država, ne pa tudi javnost. Kdor to trdi, pokaže s tem, da ne pozna niti nalog in potreb države, še manj pa smotra narodnoobrambnih organizacij, najmanj pa sedanjega dejanskega položaja na meji.

Zato menda ne bode odveč, če nekoliko razmišljamo o naši severni meji z ozirom na preteklost, sedanjost in bodočnost ter pogledamo, kaj delajo na meji naši sosedje in kaj delamo mi. V mislih imam namreč našo severno mejo v bivši Štajerski od Pragerskega do Radgone. Državna meja se namreč — vsaj v glavnih potezih — tu nekako krije z današnjo jezikovno mejo.

Najbolj zanesljiva obramba vsake državne meje je narodno zavedno, kulturno visokostoječe in gospodarsko močno obmejno prebivalstvo. Obmejno prebivalstvo, ki se jasno zaveda svoje narodnosti v nacionalni državi in stoji na višku sodobne kulture in ni gospodarsko od nikogar odvisno, je boljša obramba kakor še tako močne trdnjave in kakor stotisoči bajonetov in strojnih pušk. Tako obmejno prebivalstvo državi več koristi kakor celi bataljoni

finančnih, carinskih in drugih javnih straž. Zakaj samo bode delalo le to, kar je lastni državi in po njej njemu v prid ter se izogibalo vsega, kar bi moglo prinesiti škodo obema. Skrbelo bode z vso vnemo za lastni ožji in širši dom. To neizpodbitno resnico naj bi uvaževala tudi državna uprava na meji sami in v centralah.

Naša severna jezikovna meja je bila pod prejšnjo vlado prava reva. Mi smo bili premajhni in preslabotni, da bi ji mogli nuditi izdatnejšo moralno in gmotno oporo. Nasprotnik pa jo je tlačil, teptal, izrabljal in mrcvaril na vse mogoče načine. Saj je stavil most do Adrije in je predobro vedel, da bode držal ta most le takrat, če bode narodno, moralno in gmotno popolnoma propadlo naše obmejno ljudstvo. Ker je imel ves vladni aparat na razpolago in mu ni nikdar primanjkovalo gmotnih sredstev, je lahko umljivo, da je imelo njegovo satansko početje tekom let precej uspeha. Ljudstvo je videlo v njem mogočnega, ki zmore vse in doseže vse, kar hoče. Nikoli ga ni sicer vzljubilo; toda delalo je pa le tako, kakor je on hotel, zaradi ljubega miru in osebnega dobička. Postalo je brezbržno za napredek in docela mlačno ali pa celo naravnost nasprotno v narodnem oziru. Zato pa so bili na jezikovni meji v takih razmerah silno redki zavedni značaji.

To je sicer že dovolj znano dejstvo, a omenjati ga moram radi tega, da se bode pravilno sodilo sedanje stališče ljudstva na meji. Zakaj ljudstvo, ki je bilo desetletja tako vzgojeno in tlačeno, ki je videlo v prejšnji državi in Nemcih nekaj vzor urejenosti in moči, v Slovencih pa uboge nemaniče — slabiče — v Srbih naravnost divjake — tako ljudstvo se ne more preorijentirati čez noč, pa naj bi bilo pri nas še tako lepo in dobro brez vsakih težkoč, ki so docela naravna posledica dolgoletne vojne in nanovo se ustanavljajoče države. Zato se ne bode moglo kaj posebnega doseči s sedanjim rodом. Preveč je že inficiran in preveč še živi v

prejšnji tradiciji. Razen tega prihaja še vedno tuji in nam sovražni vpliv od zunaj, ki stori, da stare tradicije popolnoma ne ugasnejo in se ne pozabijo. Šele od prihodnjega rodu, vzgojenega v docela drugem pravcu, smemo in moremo zanesljivo pričakovati izdatnega izboljšanja.

*Iz tega sledi, da moramo polagati na vzgojo obmejne mladine vso važnost in ji posvečati vso skrb. Kakršna bode ta mladina, taka bode bodočnost. Mladina bode pa taka, kakršno si bomo vzgojili mi sami.*

Zato potrebuje naša meja bolj kakor kdaj prej dobrih delavcev na vzgojnem in narodnem polju. Dajte meji dobrih učiteljev vzgojiteljev, za narod in državo vnetih duhovnikov ter drugih enakih javnih nameščencev! To je predpogoj vsakega uspešnega obmejnega dela.

A kje dobiti takih ljudi v sedanjih časih?! Imamo jih še — hvala Bogu — v vseh stanovih dovolj. Le poiskati jih je treba. Idealnega čuvstvovanja za narod in veselja do obrambnega dela še niso zamorile vojne in povojne razmere v nas vseh. Računati pa moramo z realnim dejstvom, da se ne bode nikdo ubijal iz golega idealizma v težavnih razmerah na meji in izvrševal poleg svojega poklica še misijonsko narodnoobrambno in prosvetno delo — brezplačno. Zakaj, ako imam iste prejemke v svojem poklicu v udobnem in z vsemi komunikacijskimi sredstvi dobro preskrbljenem zaledju, ne bom tak norček, da bi silil v sicer naravno lepe, a od sveta oddaljene, več ali manj hribovite kraje, kjer vladajo težke in često neprijetne razmere, kjer se mi preskrba živil podraži za 30 — 50 odstotkov. Če imam v zaledju mirno in udobno življenje, ne bom tiščal v obmejno vojno iz golega veselja do nje.

Pri nas se je o prevratu in po njem napravila v tem oziru velika pogreška, ki se ponavlja deloma še sedaj. V obmejne kraje so pošiljali pogostoma ljudi, ki niso prav nič poznali krajevnih razmer in niso imeli nobenega smisla za narodnoobrambno delo. Taki ljudje, ki so postali v zaledju več ali manj nemogoči, so prišli v obmejne službe z občutkom, da je to za njih nekaka kazenska postojanka. Ali morete potem zahtevati od takih ljudi, da bodo vestno izvrševali svoje poklicne dolžnosti in potem delali še zunaj, ako imajo sploh zmožnost za vsestransko in ne ravno lahko zunanje delo?

Na mejo spadajo naši najboljši ljudje bodisi tega ali onega stanu, ki si znajo pridobiti zaupanje v ljudstvu in so sposobni za sistematično narodnoobrambno in prosvetno delo! Njim mora biti službovanje v takem kraju znak odlike in zaupanja višjih oblasti, njim samim pa v upravičen ponos. Ne sme jih težiti nobeno materialno vprašanje. Prosti morajo biti občutka, da morajo živeti in delovati v takih krajih za — kazen. S prijetno zavestjo, da izvršujejo za narod in državo važno in odgovornost polno nalogo in da jih ne tarejo gmotne skrbi, pojdejo na delo in njihovo delo bode imelo uspeh.

Pozabiti pa ne smemo še tele resnice: Vsak dober obmejni delavec mora imeti trdno prepričanje in zagotovilo, da lahko reflektira porazmeroma kratki dobi uspešnega službovanja na meji na ugodno in prijetno mesto v zaledju, katero bi morda inače dobil šele po neprimerno daljšem službovanju v zaledju. Taki nekdanji obmejni delavci bi postali pozneje v zaledju pravi apostoli narodnoobrambnega dela.

Naši obmejni kraji so sicer več ali manj hriboviti in oddaljeni od sveta. Ljudstvo je — naravno

— zaostalo, česar so krive prejšnje razmere. A vendar imajo ti kraji mnogo naravne lepote in ljudstvo še dosti vrlin. Marsikomu, ki je dovzeten za naravno lepoto in za narodnoobrambno kulturno delo, bi se priljubili ti kraji z ljudstvom vred, da bi ostal radovoljno ondi ne samo obligatnih pet, ampak tudi deset in še več let.

V tem oziru bodo morale vpeljati naše oblasti sistem. To je prvo. Drugo pa je, da prevzame narodnoobrambna družba materialno stran te naloge. Kje in kako dobiti sredstev, je njena skrb. Država sama ne more in tudi ne sme svojih nameščencev plačevati različno. Privatna družba pa lahko izvaja po svojih zaupnikih in poverjenikih nadziranje ter deli nagrade samo onim, ki resnično delajo in so jih vredni in — potrebni. Seveda mora biti zasebna družba v stiku z državno upravo, kadar gre za namestitvev ali premestitev javnih nameščencev na meji.

To so samo nekatere misli. Da se pa te misli vresničijo ter postanejo kri in meso, to je stvar drugih činiteljev. Vdejsvitev teh misli se mora izvesti natančno in vestno v vseh podrobnostih. Vsaka površnost v tem oziru bi prinesla več slabega kakor dobrega.

Naša meja potrebuje v tem oziru nujno v narodnem in državnem interesu temeljite remedure. Ni moj namen navajati posameznih vzgledov in dejstev, katerih je več, nego si mislimo. Tudi bi zavedlo predaleč spuščati se v podrobnosti in bi preseglo okvir tega člančiča. Opozoriti hočem samo na par za nas naravnost sramotnih in jako značilnih dejstev.

Pri S v. J e r n e j u n a d M u t o je presekala državna meja ondotno katastralno občino tako nesrečno srečno, da sta ostali župna cerkev in šola na naši strani. Kraj je visok 1041 m in oddaljen tri ure hoda od železniške postaje. A šola že od izbruha vojne nima učitelja in bo torej v tem oziru skoro lahko že slavila žalosten desetletni jubilej. Tamošnji župnik že celo desetletje ondi ovčice pase in zadnja



leta tudi poučuje v šoli. Pošteno si je že zaslužil, da dobi drugo, lažje in boljše mesto kje v zaledju. A vse prošnje so zaman. Menda nima oblast nikogar, da bi ga poslala na ne ravno prijetno mesto. S takim postopanjem bodisi duhovska kakor tudi posvetna oblast svoje ljudi naravnost ubijata. Prav trdni značaji se držijo nekaj let. Če pa traja le predolgo in se ne morejo rešiti, morajo naposled propasti...

Za sosede Nemce je kraj gotovo prav tako visok in težaven, kakor za Slovence in celo še težavnejši, ker je dohod od severne strani brez prave dovozne poti. Naša šola že skoro celo desetletje nima učitelja. Nemci so si postavili v par mesecih po določitvi meje par kilometrov od nje svojo šolo in ji tako jpreskrbeli učitelja. Da njegov vpliv ne preneha na mejni črti, menda ni treba omenjati.

Kraj Remšnik je skoro prav tako oddaljen od železniške postaje, a ima samo 686 m in prekrasen razgled po Dravski dolini. Ima šolo tri razrednico, a poučuje že od vojne sem samo po ena učna oseba.

In tako bi šli lahko po vrsti ob meji proti vzhodu do Radgone. Malokje bi našli polnoštevilno zasedena učna mesta na šolah, pač pa bi videli še razne druge napake, ki bi se najmanj smele dogajati na mejah. In to ni morda samo pri enem stanu, ampak več ali manj pri vseh poklicih. Sicer so tudi častne izjeme, a žal, da ne ravno prepogoste. Ali ni to naravnost naroden in državni greh, ki se bo sigurno prej ali slej bridko maščeval, če se takoj ne popravi?

Nemci imajo na oni strani mejo zasedeno do zadnje in na videz brezpomembne postojanke z izbranimi in obmejnega dela večšimi ljudmi. Njihovo delo je organizirano in se vrši popolnoma sistematično. V tem so bili Nemci že od nekdaj pravi mojstri. Šolski mladini na meji oskrbujejo šolske potrebščine, revnejšim celo obleko in obuvalo. Kot domače štivo



ji dajejo v roke z nemškim nacijonalizmom in domoljubjem prepojene knjižice in časopise. S šoli odraslo mladino in s priprostim ljudstvom gojilo tesne stike, in to ne samo učiteljstvo, ampak vsa inteligenca, pa bodisi duhovnik, finančni stražnik, carinarnik, orožnik ali gozdar. Kakšen duh vlada v tej obmejni mladini in ljudstvu in kakšno mnenje o nas in naši državi, ni potreba še posebej poudarjati. Sodbo si lahko napravi vsak sam. Tudi menda ni med nami več naivneža, ki bi mislil, da ta strup ostane na oni strani mejne črte in ne pride k nam. Tako dela poražena in skrahirana republika Avstrija na meji. Vsi vemo, da je Avstrija beračica, ki ne more nuditi svojim državljanom ničesar razen praznih public o republikanstvu in svobodi. In vendar nastopa ob meji z vso razkošnostjo in s pravo razsipnostjo, da jo gledajo preko meje tudi naši ljudje v popolnoma drugačni luči, kakor je v resnici. Ali moremo zameriti našemu nerazsodnemu obmejnemu prebivalstvu in neizkušeni mladini, da se da preslepiti in vidi na grofici beračici samo blesk, ne pa tudi beraških cunj?

In kaj storimo mi, ki živimo za te čase in razmere še v dosti urejeni in naravno tako bogati državi? Pri nas stojijo šolska poslopja napol ali pa popolnoma prazna. Mladina, porok naše boljše bodočnosti, nima šolskih potrebščin. Kje in kakšne so šolske knjižnice? Kje knjižnice za šoli odraslo mladino in za priprosto ljudstvo? — Kje imamo časopise in knjige, ki bi opisovale in opevale lepoto naše domovine, slavile naše junake na bojnem in kulturnem polju, govorile o prostranih in rodovitnih ravninah, o temnozelenih in šumečih gozdih, o širnih planjavah in nebotičnih gorah, o sinjem morju in srebrnih rekah in o vsem nadzemeljskem in podzemeljskem bogastvu, ki odlikuje našo domovino in je naše, samo naše? . . . Kje so tiste drobne knjižice, ki bi mladim in dovzetnim dušam razlagale lepoto našega jezika in jim pove-

dale, da smo Slovenci le vejica na mogočnem slovan-skem drevesu, da nas je »kot listja, trave« in smo in hočemo ostati vsi eno, vsi bratje in sestre po krvi in mišljenju, v dobrih in slabih časih? Kje in kdo je tisti, ki vse to pokliče v življenje in pridobi in najame delavce na tako obširnem in tako raznovrstnem polju, ki še žal — stokrat žal — ležine obdelano in v celini? . . .

Mnogi mislijo, da se naši vojaško močni državi ni bati slabotne republike Avstrije. Brez dvoma ni večje trenutne opasnosti sedaj. A ne varajmo se in ne zapirajmo oči pred dejstvi. Vsa Avstrija je prepojena z mislijo na združitev z Nemčijo in se za priključitev sistematično pripravlja. Mali šolarčki in preprosto ljudstvo na meji si je o tem tako v svesti, kakor vsenemški politiki na Dunaju. Priprost učenček ob meji je čital nemškonacionalno knjižico. Naš inteligent je to opazil in začel z njim razgovor. Ostrmel je o orijentiranosti v tem smislu navadnega dečka, ki mu je zabrusil naravnost v obraz: »Kadar pridemo mi pod Nemčijo, se bode vam in Srbom drugače godilo, kakor se godi sedaj. Vse boste dali nazaj, kar ste nam ugrabili.«

Priključitev se prav gotovo izvede prej ali slej. Tako elementarno gibanje se more sicer nekaj časa ovirati in zadrževati, a preprečiti ga je popolnoma izključeno. In potem bomo mejili severno ob 70 milijonski, narodno skrajno zavedni, organizirani in v manjšinskem delu prav dobro izvežbani in žilavi narod. Potem ne bodo preko mejne črte pronicale samo kapljice sovražnega strupa, ampak bodo pljuskali in butali ogromni valovi ob mejo in se razlili tudi na našo stran ter segali daleč v zaledje.

V tem oziru so bili Nemci že od nekdaj izborni organizatorji. Vojna in poraz jim nista uničila teh

organizacij. Obratno. Videlo se jim je umestno, da jih še bolj izpopolnijo razširijo in osredotočijo. Nekdanji zloglasni plebiscitni »Heimatsdienst« na Koroškem so raztegnili ob vsej naši severni meji in ga prekrstili v »Heimatsschutz«. Razen perijodičnih brošur in knjig o tem vprašanju imajo še vse polno redno izhajajočih časopisov. Omenjam le nekatere n. pr. »Volk und Heimat, Zeitschrift für das Deutschtum im Auslande«. Izhaja v Nemčiji, a piše tudi o našem Mariboru, Ptuj in Celju. »Wochenschrift des Deutschen Schulvereines« še vedno redno izhaja. V Hamburgu obstoja društvo »Weltbund der Auslandsdeutschen«.

Vse to in še drugo tako številno časopisje prihaja k nam, v našo državo. Seveda ga ne dobimo v roke mi, ampak tisti, katerim je namenjeno. Naši Nemci niso samo v gospodarskih, ampak tudi v tesnih prijateljskih in političnih stikih s svojimi brati v Avstriji, v Nemčiji in na Češkem, zakaj takih tajnih vezi ne more uničiti nobena policija. Za ljuba v in narodnostni državne meje, ni naravne zapreke.

In kaj imamo mi v tem oziru? Vse že lepo zasnovano in deloma razvito predvojno delo v tem oziru je do malega uničeno. Mi se prerekamo, kako si bomo uredili šole v novozgrajenem poslopju. V to prerekanje smo toliko zaverovani, da niti ne opazimo sovražnika, ki že polaga mine, da spusti celo našo zgradbo v zrak, ali pa nam odtrga vsaj glavni ogel, — pravimo, da hočemo skrbeti za brate in sestre izven doma, a še za tiste v lastnem domu ne moremo. — Ciril Metodov koledar je vsa naša manjšinska literatura! »Slovenskega Branika« ne potrebujemo več! Braniborov koledarček za našo obmejno deco tudi ne bi bil več na mestu! Ciril Metodovih podružnic, teh nekdanjih žarišč in središč narodno-obrambne misli, teh torišč pravega in požrtvovalnega rodoljubja, ni mogoče obuditi na delo, vsaj velike večine ne. Nastala je skoro popolna stagnacija. Uži-

vamo svobodo in se zanašamo na državo. Pri tem pa pozabljamo, da smo država mi sami in da je svoboda kakor lahkokrila ptica, ki se nam prav lahko izmuzne iz rok in odleti, ali pa jo ustreli zahrbtni sovražnik.

Bratje in sestre! Zadnji čas je, da se vzdramimo iz tega pogubnega mrtvila in delamo vsak po svojih močeh, vsak v svojem delokrogu. Svoji narodni dolžnosti še ne zadostiš, če plačaš članarino Ciril Metodovi družbi ali Jugoslovenski Matici. Bodi apostol v svojem delokrogu, apostol narodne misli in narodnega dela! Drami zaspance in kaži jim sovražnika, katerega ne vidijo njihove oči, ker ga nočejo videti; zakaj, če se prikrade med nas in zaseje ljuliko, potem nam zraste tak plevel lahko preko glave in nas zaduši.



Manica Komanova :

### Tam na vasi . . .

Tam na vasi, tam na vasi  
fantje glasno pevajo,  
grl srebrnih mili glasi  
gori v breg odmevajo.

V bregu kočica samotna,  
v njej še lučica brli,  
starka siva in slabotna  
pred Spasiteljem kleči.

Vroče moli in — posluša :  
— „Sin, tako si peval ti,  
zdaj te krije črna ruša — “  
Starka misli in — ihti.



## Gesli Družbe sv. Cirila in Metoda.

*Sveta Ciril in Metod,  
čuvajta verni naš rod!  
Mal položi dar  
domu na oltar!*

**T**i lepi gesli je prineslo Družbi sv. Cirila in Metoda leto 1894. Spesnil jih je tedanji stotnik 6. avstrijskega pešpolka, poznejši polkovnik v p. Josip Milavec. V dopisu dne 12. avgusta 1894. takratnemu prvomestniku msgru Tomu Zupanu je sprožil napravo, ki je obrodila naši šolski družbi tisočeren sad — nabiralnike, ozaljšane z družbenima gesloma. »Dolgo vrsto let sem mislil in mislil — tako je pisal imenovanemu dostojanstveniku — kakim načinom bi mogel, ne imajoč denarnih sredstev, vsaj nekoliko pripomoči prekristni šolski družbi, noseči pre-slavno ime sv. blagovestnikov slovanskih. Bivajoč v Budimpešti sem imel priliko opazovati, kako si nabirajo dobrodelna društva prepotrebnih denarnih sredstev. Budimpeštansko spasilno društvo je dalo napraviti jako praktične pušice.« Poleg natančnega opisa je poslal rodoljubni stotnik družbenemu vodstvu en izvod nasvetovanega nabiralnika na ogled. Pri izdelovatelju je zvedel ceno in predlagal Družbi sv. Cirila in Metoda, da naj bi dala napraviti pri njem za poskušnjo 100 komadov; hkrati je ponudil posredovanje. Tudi je nasvetoval, da naj bi zaljšala pušice naslednja n a p i s a :

*Sveta brata Ciril in Metod,  
Čuvajta slovenski rod!  
in Položi majhen dar  
Na domovine oltar!*

Glede na metriko je prvomestnik msgr Tomo Zupan gesli nekoliko preobličil.

Družbeno vodstvo je na seji dne 5. septembra 1894 po priporočilu poročevalca podpredsednika Luke Svetca radostno sprejelo Milavčeve predloge in naročilo po njem 200 izvodov nabiralnikov v budimpeštanski tovarni, ki naj bi jih izgotovila do novega leta. Da se ta obrok ni mnogo prekoračil, je zo-



Josip Milavec.

pet zasluga stotnika Milavca, ki se je večkrat potrudil v tovarno in priganjal k brzi izvršitvi.

Dne 5. januarja 1895 je imel »Ljubljanski Sokol« občni zbor; na njem je krožil prvi novi nabiralnik Družbe sv. Cirila in Metoda in nabral 28 K. Na X. glavni skupščini v Kranju dne 8. avgusta 1895.



je družbeni tajnik **A n t o n Ž l o g a r** poročal med drugimi: »Ko je neimenovan rodoljubni stotnik nasvetoval in omislil za Družbo nabiralnike, ki naj se izpostavijo po gostilnah in sploh po takih krajih, kjer jih lahko vsak opazi ter vanje vloži svoj dar, jih je razposlalo družbeno vodstvo s posebnim tiskanim navodilom meseca marca podružnicam in posamnim domoljubnim hišam do 200 komadov ter tako odprlo nov način v dosego prispevkov za družbene namene. Nabiralnike posebno priporočamo za tiste kraje, kjer nimajo podružnice. Preskrbeli smo jim vzbudilna napisa.«

Milavčevi nabiralniki so se brzo prikupili Cirilmetodarjem zaradi lične oblike in izredne praktičnosti — rabili so hkrati v pepelnjake in natike vžigalčnim zaklopnicam. Leta 1896. jih je Družba zopet 200 naročila. Na XVI. veliki skupščini dne 3. avgusta 1899. jim je že petič donela tajnikova pohvala: Nabiralniki so storili in še store svojo dolžnost. Pričakovanje neimenovanega rodoljubnega stotnika se je obistinilo.

Z novimi nabiralniki se je po vseh slovenskih pokrajinah razširilo družbeno geslo: Mal položi dar . . . , ki ga je slavni skladatelj **A n t o n F o e r s t e r** uglasbil.<sup>1)</sup> Ta plemeniti poziv k narodni požrtvovalnosti srečuješ na družbenem blagu, na razglednicah; čuješ ga iz ust govornika, navdušujočega občinstvo na narodno obrambo. Geslo: Mal položi dar . . . je privabilo v družbeno blagajno neštete darove. Njegov pesnik — »neimenovani rodoljubni stotnik« — je poklonil Družbi sv. Cirila in Metoda ž njim sijajen dar in zato ji je dolžnost, da se spominja svojega dobrotnika.

**Josip Milavec** je bil rojen dne 13. februarja 1852 v Planini na Notranjskem. V jeseni 1866. je stopil v ljubljansko gimnazijo, kjer je bil v 2., 3. in 6.

<sup>1)</sup> Napev gesla je objavil »Slov. Branik« 1910 v prilogi štev. 1.



razredu prvak, sicer pa med prvimi pohvaljenci; leta 1874. jo je zapustil z odličnim zrelostnim spričevalom. Ker je bil spomladi istega leta potrjen na tri leta v vojake, je odšel v graško kadetno šolo vpisavši se hkrati kot filolog na dunajskem vseučilišču. Milavec je brzo avanziral; po dveh letih je postal poročnik. Potem se je dvigal po službeni lestvici do polkovnika. Službovališča so mu bila: Trst, Ljubljana, Livno, Županjec, Dunaj, Budimpešta, Novi Sad, Trebinje, Bilek, Nevesinje, Jaroslav, Luhaczev, Przemysl. V vojni je v Kranju jako spretno poveljeval vojaški cenzuri; ovaduhi mu niso mogli do živega. Iz njegovega delovanja pri vojakihi je treba spomeniti, da je kot kadet narednik poučeval nemške vojake tovariše v slovenščini in leta 1888. v Luhaczevu v ruščini; o ruskem jeziku je predaval pozneje tudi v ljubljanski Kazini. Z vsem srcem je bil vdan svoji slovenski domovini. Kako je vsepovsod mislil na njo, svedočijo njegovi dopisi, ki jih je pošiljal »Slov. Narodu« izza leta 1875. Pod črto je izšlo nekaj njegovih prevodov iz ruščine. Temu listu je bil do zadnjega zvest sotrudnik. V novjšem času je sodeloval pri »Našem Glasu«. Njegov psevdonim je bil I. I. Štefanov in Martov (»Slov. Narod« 5. marca 1922, št. 53.). Že starček je bil še mladeniško vnet za procvit Družbe sv. Cirila in Metoda. V njenem koledarju za leto 1907. je objavil zanimivo črtico: »Koliko denarja ima vsa Bosna?« V letniku 1915. je opisal »Turško pravico«. Pričujoči koledar prinaša njegov spis: »Kdaj sem se seznanil s Podlimbarskim?« V »Slov. Braniku« (1913., št. 8) je posvetil prijatelju, družbenemu mecenu, višjemu štabnemu zdravniku dr. Franu Košmelju lepo osmrtnico. Kot vpokojenec je Milavec uspešno deloval v raznih društvih, zlasti pri ljubljanski Čitalnici in pri Dramatičnem društvu, katerima je bil več let predsednik. Naposled je bil odbornik društva državnih vpokojencev (ih).

Ko se je nahajal pričujoči sestavek, namenjen proslavi njegove 70letnice, že v tiskarni, nas je pre-

tresla vest, da je polkovnik Milavec po hudem trpljenju preminil v bolnici dne 5. septembra.

Kar je pisal o pokojnem Košmelju, velja tudi o njem samem. Pod trdo zapeto vojaško suknjo je čutil, da je po Simona Gregorčiča besedah dolžan kaj storiti za teptani in od vseh strani ogroženi slovenski narod. Poleg mnogo drugih rodov in ljudoljubnih činov je dal narodnim brambovcem, v katerih vrsti se je navzlic svojemu stanu vedno nahajal, geslo, ki se je sijajno obneslo v prid Družbi sv. Cirila in Metoda. Ob njegovem svežem grobu kličemo: Slava vztrajnemu narodnemu delavcu!



Manica Komanova:

### Podlimbarskemu

(o povratku v domovino in pokopu v domači zemlji dne 24. VI. 1922)

Po trnjevih letih, po mnogih bolestitih  
dospel si med svoje zastrti oči  
in „ena se tebi je želja spolnila,  
da v zemlji domači ti truplo leži“.

Rahlejša od tuje je zemljica rodna,  
lahkotno prodira jo bratska ljubav,  
ki sega do tvoje prezgodnje gomile,  
šepeče od tvojih ti srčen pozdrav.

Oj slava ti, veliki sin domovine,  
ti narodni borec, trpin — mučenik!  
Počivaj presladko v zaslužnem pokoju,  
ti Limbarske gore nesmrten glasnik!



## Kako sem se seznanil s Podlimbarskim?

**K**er je bil Fran Maselj, s pisateljskim imenom Podlimbarski, že dostikrat opisan in počesčen radi svojega kristalnočistega, nesebičnega in požrtvovalnega delovanja na slovstvenem polju, naj bo i meni dovoljeno, da tudi jaz prinesem malo črtico o njegovem dijaškem življenju.

Bilo je v vojnem letu 1866., ko je po naših deželah in še posebno v Ljubljani precej ljuto gospodarila morilka kolera in je bil začetek šolskega leta preložen na dan 1. novembra. Prebivšega lahko kolertino me je moja mati pripeljala še vedno bolehnega vpisat v I. razred ljubljanske gimnazije. Stanoval sem v »Blatni ulici« št. 149 (sedaj Kolodvorska ulica št. 7), v hiši, kjer je bila še letos gostilna »Pri Irmanu«. Hišica je pritlična in ima razgled na mestno kopališče; zadaj je prostorno dvorišče z velikim skladiščem za špecerijsko blago. Na tem dvorišču smo se dijaki — peripatetikarji — bilo nas je vseh skupaj 8 — pridno učili svojih lekcij, če je vreme le količkaj dopuščalo. V skladišču — ne vem kojega trgovca last — je bilo vse polno odprtih vreč rožičev in fig, kojih zapeljiva sladkost nas je vselej vabila v skladiške prostore, kadar je prihajal trgovčev hlapec, brkast in črnkastega obličja, z malim vozičkom po raznovrstno blago za prodajalno. Največkrat nam je hlapec radevolje podaril polno pest rožičev; včasih si je pa kateri tudi brez hlapčevega dovoljenja — po špartanski navadi prisvojil kak sladek grižljaj.

Maselj Podlimbarski je stanoval pri neki fижakarski obitelji na desni strani vhoda, jaz pa sem bival pri samici Mariji Pleškovi na levi strani vežnih vrat. On je stopil leta 1866. v drugi latinski

razred oddelek b in je imel za zgodovino in zemljepisje znanega profesorja Antona Heinricha, ki je v šoli kaj rad politiziral trdeč, da je v Prusiji in sploh na Nemškem veliko lepše in bolje nego v tem konglomeratu raznih narodov, v Avstroogrski. V taki državi, kjer se porabi jako malo mila, se ne more govoriti o kaki kulturi ali prosveti sploh, saj rabi velika večina prebivalcev namesto platnenega robca za nos — oni robec s petimi vogli (prsti); tedaj se je profesor prav pošteno vseknil v desno roko med prste. To mi je pravil Podlimbarski, kadar me je prosil, da naj ga izprašam »statistične podatke« o številkah prebivalstva v posameznih mestih nemškega Bunda. Številka je bilo gotovo 30 do 40, a on jih je znal na pamet vse brezhibno. Vstajal je v poletnem času zelo zgodaj in se pridno pripravljaj za šolo hodeč gori in doli po dvorišču in učeč se lekcije na glas. Meni se je zdel, ker je bil že drugošolec, strašansko pameten in učen; priden je bil kakor čebelica.

Pri neki priliki mi je zatrjeval, kako pospešuje v negativnem smislu že imenovani profesor Heinrich dobro narodno in domovinsko zavest s tem, da skoro vsako uro hvalisa nemškoprusko državno upravo, dočim je v naši deželi vse slabo in zaostalo. Pri neki taki priliki se je baje izrazil takole: »Lassen sie mich sein mit ihrem Krain; Krain ist ein Schweineland, denn sogar der Hauptfluß des Landes heißt Sau!«

Naj bo dosti o teh žalostnih, hvala Bogu, že prebolenih razmerah! Sam ne vem, kako je mogla slovenska mladina ostati tako vernovdana in zvesta svojemu narodu in domovini v takih nezaslišanih učnih razmerah!



Marica Bartolova:

## Pod tujo peto.

Minulo nedeljo smo proslavili v Sežani ustanovitev šolske družbe, ki naj bi nadaljevala vzvišeno nalogo širjenja kulture med našim narodom. Prilika je bila povsem sorodna oni glavnih skupščin Družbe sv. Cirila in Metoda. In vendar — kaka razlika v vna-njih oblikah! Tiho so prihajali gostje, pozdravljala jih ni nobena zastava, nikdo jim ni zaklical dobrodošlice, tiho je moralo biti tudi po javnih lokalih...

*»Edinost«, 8. avgusta 1922.*

V Sežani, na kršnih naših kraških tleh ni smel brat bratu zaklicati: Zdravstvuj! Če se je bilo treba našim Primorcem pred prevratom boriti z avstrijskimi vladami za vsako mrvico narodnih pravic, je sedaj, ko so prišli naši bratje pod Italijo, ne le vsak boj brezuspešen, ampak tudi nemogoč. V začetku okupacije so imeli vladni možje v Trstu in Rimu za Slovence vsaj nekaj lepih besed in obljub, sedaj še obečati ne smejo več, ker bi prišli v sokob z višjo oblastjo — s fašisti, ki so država v državi s svojo vojsko, s svojo silo in s svojim brezprimer-nim strahovanjem. Rimska vlada, katera si je od početka najela fašiste v svojo obrambo, gleda sedaj s strahom in brez moči nanje in na njihovo uničujoče delovanje.

Slovenci so bili prve žrtve fašistov, ki so z bencinom polili in zažgali Narodne dome v Trstu, pri Sv. Ivanu, v Barkovljah, konsumno društvo v Rojanu ter mnogo hiš Slovencev in Hrvatov v Istri. Po risje preže na naše uboge brate, da bi se pač

preveč ne zavedali, da so del jugoslovenskega naroda; dokazujejo jim z bičem in ognjem, da spadajo sedaj pod »kulturno« mater Italijo. In naša najzavednejša Goriška, naši Kraševci, Notranjci, Trst in okolica ter tužna Istra morajo klanjati tilnik pred silo, ki ne pozna nobenih obzirov in nobenih mej. Svoje misli in čuvstva si morajo naši bratje izmenjevati le na tihih shodih zunaj Trsta in drugih mest. Nasilna vlada in še nasilnejši fašisti, ki ne puste niti dihati svobodno našim zažujenim bratom, se bahajo in kriče v svet, kako morajo biti srečni in presrečni podjarmljeni narodi pod italijansko »kulturo«. Ta »kultura« se znaša sedaj ne le nad Slovenci, ampak po vsej severni Italiji, koder se preganjajo in moré ljudje, ki ne nosijo fašistovskega znaka, in kjer se požigajo domovi delavcev in socializmov.

Pri nas, hvala Bogu, ne poznamo take »kulture«, le Srbi ob bolgarski meji trpe nekaj sličnega, namreč hajduške vpade v srbsko ozemlje. A ti barbarski bolgarski hajduki še zdaleč niso — »kulturni« Italijani.

V začetku zasede so obečali tržaškim Slovenem, da se jim odpro in da se bodo vzdrževale vse šole, katere so imeli prej. Toda četrto leto okupacije je že, a Italijani ne le da ne vzdržujejo v mestu nikakih slovenskih šol, ampak so zaprli še po Istri mnogo slovenskih in hrvatskih učilnic. A zasebna šola, katero vzdržuje neki slovenski konzorcij pri Sv. Jakobu v Trstu, še ona je vedno v nevarnosti, da ne poizkusi laške fašistovske besnosti tako, da so starši, ki pošiljajo vanjo otroke, in otroci, ki zahajajo vanjo, res junaki ter vredni vsega našega uvaževanja. Take so razmere tam doli, kjer žive naši bratje v večnem strahu za svoje življenje in imetje, pa naj bodo srečni, da so v objemu matere Italije. naj ji pojo hvalo in slavo!

Sv. Ivan pri Trstu je bil od nekdaj zavedna slovenska trdnjava v tržaški okolici in Svetovančani so se skazovali o vsaki priliki neustrašene



borce za slovensko stvar. V vojni so kakor drugod tudi tam pobrali tri krasno ubrane cerkvene zvonove. Sedaj so si župljani kupili druge, na katerih stoji napisano: »Pojte slavo Bogu in materi Italiji!« Oj Sv. Ivan tam pod Prekrlanim hribom, kaj praviš k temu? Lahki ne zamude nobene prilike; kjer le morejo zasmehujejo in psujejo naše ljudi v govoru in v listih. Ko slišijo našo govorico, vprašujejo srdito: »Kakšen jezik govorite?« Ali odkar jim naše ljudstvo odgovarja: »Mi govorimo jezik vaše kraljice«, je tega vprašanja čimdalje manj. Slovensko dečo vabijo v svoje učilnice z vsemi možnimi vabami: s kosilom, obleko, obuvalom. Nobene prilike ne opuste, nobena žrtev jim ni prevelika, kjer gre za raznarodovanje našega življa.

Nekateri naših ljudi mislijo, da šolske družbe sedaj ni več treba, a vse kaže, da še nikdar ni bila tako potrebna kakor baš danes; dokazovanja za to ni treba, dejanja govore jasno dovolj.

---

---

**Pozor!**

**Pozor!**

## **Dolžnost**

vsakemu zavednemu Slovincu bodi: da je član Družbe sv. Cirila in Metoda.

Njeni člani so:

1. pokrovitelji, ki plačajo 50 din.,
2. ustanovniki, ki plačajo 15 din.,
3. letniki, ki dajo po 3 din. na leto,
4. podporniki, ki žrtvujejo vsaj 50 par na leto.

Vsak naj se vpiše pri bližnji podružnici in skuša pridobiti še kakega novega člana!



## Dva prezgodnja groba.

Kompoljski:

### 1. Marica Osetova.

Vzor narodno zavednega slovenskega dekleta.

**N**i težko pisati posmrtnice človeku, ki je končal pot življenja in dosegel ono dobo, ko naravno legamo v grob in napravimo prostor drugim. Pri taki posmrtnici nas navdaja vsaj to zadoščenje, da je umrli izpolnil svojo življensko nalogo v lastni družini, kakor tudi v javnem življenju. Trpko pa je pisati posmrtnico onemu, katerega je iztrgala usoda v najlepši dobi, ko je šele pravzaprav začel živeti in delati zase in za svoj narod. Sredi mirnega in tihega dela, začetkom komaj dosežene in težko pričakovane sreče poseže kruta roka usode vmes in v hipu stre vse nade, katere je gojilo lastno vroče srce, podere vse upe, ki so jih stavili prijatelji in znanci v dotičnika. Prijetna in harmonična melodija življenja se pretrga in utihne v hipu, ko bi jo najrajši poslušalo naše uho in se radovalo ob njej čuteče in ljubeče srce.

In Marici Osetovi se je zgodilo tako. Odrasla je lepi in veseli dekliški dobi in si ustanovila lasten dom, kjer je našla tiho srečo ob strani svojega izvoljenca; komaj je začela slutiti višek sreče, ki je dana ženi v materinstvu, že jo je ugrabila smrt detetu, možu, svojcem in narodu. Lepo ubrana pesem njenega življenja se je pretrgala sredi melodije in zapustila mučno praznoto. Zato mi je trpko v duši, kadar se domislim, da ni več nje med živimi, trpko še posebno danes, ko pišem tej zlati slovenski duši te vrstice v spomin.

Marica Osetova je sicer umrla kot mlada komaj poročena žena in mati. Živi mi pa v spominu samo kot vzor slovenskega dekleta. Kot mlado, komaj šestnajstletno dekletce, ki je namerjalo prve korake v življenje, sem jo videl prvič pri njenem bratu Andreju v ogroženem Tolstem vrhu pri



Marica Osetova.

Guštanju. Par let pozneje je prišla s svojim najljubšim in najmlajšim bratom Milošem na Muto, kjer mu je gospodinjala in pomagala v silno težkih krajevno narodnostnih in političnih razmerah voditi trgovino. Takrat smo stanovali pod skupno streho Ciril Metodove šole in se oklenili drug drugega tako

tesno in trdno, kakor se redko primeri celo pri krvnih bratih in sestrah. Komaj peščica nas je bilo in vendar smo tvorili edini slovenski otoček sredi ponemčenega morja. Ob nas so pljuskali sovražni valovi in nas hoteli podreti. A mi smo stali trdno, nepremagljivo na svojem mestu in utrjevali težko postojanko, da je postala nezavzetna in je ponosno kljubovala številnejšemu in z vsemi sredstvi oboroženemu sovražniku.

Za nas so bili takrat silno težki časi tam na škrajni severni meji, a vendar so bili tako lepi, tako z idealno požrtvovalnim narodnim delom in z nepremakljivo trdno vero v boljšo bodočnost prepojeni dnevi, da mi je še danes toplo v duši, kadar se jih domislim.

In takrat sem spoznaval in spoznal pokojno Marico do dna njene nepokvarjene in za vse lepo in dobro vnete duše. Njena vesela dekliška nrav je oživiljala celo prostorno, nekdanj graščinsko poslopje. Zdaj si čul njen zvonki smeh in že za trenutek se je zopet razlegal njen prijetni glas v mili slovenski popevki. Redkokdaj je bila za hipec otožna. Saj tudi ni bilo časa vdajati se otožnim mislim in sanjariti bogve o čem. Vedno je bilo polne roke dela zdaj pri gospodinjstvu, zdaj zopet v trgovini in potem zopet na vrtu. Pri delu si je navadno pela. Le kadar je govorila o svoji mamici, ki je samevala na prijazni Gorici v Šent Juriju, ji je za hipec potemnila senca otožnosti njen vedri obraz. Z neizrekljivo ljubeznijo je visela na svoji materi in svojem domu. Kadar ji je pripuščal čas, je šla pogledat za kako urico ali dan domov v Šent Jurij. Le ob večjem delu, kakor ob košnji, žetvi in mlačvi je izostala po cel teden, ali tudi dalje. Potem se je zopet vrnila zagorelega lica in od solnca obžganih ter žuljavih rok na Muto in pravila o vseh podrobnostih svojega doma. Prijela je za vsako delo, bodisi doma, bodisi na polju, travniku, v vinogradu ali v gozdu. Ni ga bilo kmetiškega

dela, da bi se ga ne lotila in izvršila, pa naj je bilo moško ali žensko.

Človek bi mislil, da ni našla pri toliki in vsestranski zaposlenosti časa sama za se in za svojo nadaljno izobrazbo. In vendar temu ni bilo tako. Že od rane mladosti ji je bila lepa knjiga ljuba in draga. Dasi je izvršila razen domače šentjurske šole samo par razredov meščanske šole v Celju, si vendar z njo prav lahko govoril o slovstvu in knjigah, kakor o gospodinjstvu ali o kateremkoli kmetijskem delu. Ob neki priliki mi je celo pokazala droben zvezek lastnih pesnitev, ki so bile za njena leta in stališče čisto dobre. Pri mnogih naobraženih damah nisem našel toliko smisla in razumevanja bodisi za slovstvena, kakor tudi za druga dnevna in politična vprašanja, kakor pri dvajsetletni Marici Osetovi.

Kdor tako vroče ljubi svoj dom, rojstni kraj in svojce, kakor ga je ljubila Marica Osetova, pri tem je docela naravno, da ljubi tudi domovino in svoj narod. In o njeni ljubezni do teptane in zaničevane domovine ter do zaslužjenega naroda bi mogel mnogo povedati vsakdo, ki je prišel z njo v dotiko. Saj ni bilo narodne prireditve med zavednimi in naprednimi šentjurčani ali pozneje na Muti in v okolici, da bi ne bila sodelovala Marica. Nastopala je v igrah, pri pevskem zboru ali pa v šotorih; sploh povsod in vselej, kjerkoli in kadarkoli je bilo potrebno. Med bivanjem na meji je še bolj spoznala, kako krvavo je potrebno narodno obrambno delo. Zato se ga ni nikoli izogibala, ampak ga je naravnost iskala, našla in izvrševala z vso vnemo in vztrajnostjo. Pri tem delu ni nikoli poznala malodušja. Čim večja težava in potreba je bila, s tem večjo žilavostjo je šla na delo. Vedela in znala je premagati vse ovire z dobroto in prijaznostjo, če je bilo potrebno, pa tudi z vso odločnostjo in rezkostjo.

Zato je bilo malo slovenskih žen in deklet, ki bi bile občutile naše osvobojenje in ujedinjenje tako globoko in s takim zadoščenjem kakor Marica Ose-

tova. Saj so se ji izpolnile najiskrenejše želje, saj je videla dosežen smoter svojega dela in stremljenja, ki ji je bil najboljši korak za lepšo in srečnejšo bodočnost ljubljene naroda... —

Marica Osetova se je rodila v narodno že od od nekdanj zavednem Sent Juriju ob Južni železnici dne 27. maja 1896. Že v rani mladosti je izgubila očeta. Zato se je s tem večjo ljubeznijo oklenila matere in svojih štirih bratov. Na njeno vzgojo je poleg domače šole vplival največ njen starejši brat železničar France, ki se je že od nekdanj udeleževal z vso žilavostjo narodno obrambnega dela. Donašal ji je knjig, s katerimi si je izpopolnjevala izobrazbo in se obenem navduševala za svojo domovino in narod. V svetovni vojni je padel njen najstarejši brat Ivan na galiških poljanah. Njegovo izgubo je tem težje prebolela, ker je bil Ivan namenjen prevzeti dom. Zakaj drugi trije bratje so si že ustvarili svoj delokrog drugod. Pred vsem se ji je zaradi bratove smrti smilila mamica, za katero se je bala, da jo bode ta udarec strl popolnoma. Zato se je vrnila že pred koncem vojne na njeno stran v Šent Jurij in ji je pomagala voditi gospodarstvo.

Leta 1921. se je poročila s posestnikom in gostilničarjem Joškom Cajhnom v Teharje, kjer je uživala ob strani ljubljene in ljubečega moža tiho zakonsko srečo. Žal, da je bila ta sreča tako kratka. Par tednov pred obletnico poroke je povila svojemu možu sinčka, ki je zahteval žrtev njenega življenja. Umrla je namreč dne 19. januarja 1922., ko je mali Božidarček komaj zagledal luč sveta in je mlada mamica jedva občutila vso polno srečo materinstva.

Vest o njeni smrti je pretresla vse, ki so jo poznali. In takih je zelo veliko število. Vsakdo je občutil ne samo izgube, katera je zadela z njeno nenadno smrtjo domače, ampak izgubo, ki je zadela tudi našo domovino. Zakaj, če je bila pokojnica še kot dekle pravi vzor narodno zavednega in delav-

nega dekleta, kakšna bi bila šele kot žena in mati. Kot gostilničarka bi imela najlepšo priliko, da bi bila nadaljevala misijonsko narodno obrambno delo v moralnem in gmotnem oziru. Tako zavedna mati bi gotovo znala vzgojiti tudi svojo deco, da bi bila ponos ne samo svoji okolici, ampak širni domovini naši, kakor je bila ona sama.

Naj bi našla pokojna Marica Oset-Cajhnova mnogo posnemalk med slovenskimi dekleti in ženami in potem nam ne bode težko preboleti vse vojne in povojne rane ter dočakati lepšo bodočnost, katera mora priti tudi našemu narodu!

## 2. Ivan Jakše.

**L**etos je zadel podružnico sv. C. in M. na V r a n s k e m težek udarec: izgubila je svojega načelnika I v a n a J a k š e t a, ki je bil dvanajst let njen odbornik in izza občnega zbora dne 31. marca 1912 njen predsednik. Zavzel je to odlično mesto za izbornim ustrojiteljem R u d o l f o m V r a b l o m († dne 13. decembra 1911) in popolnoma izvel njegove krasne načrte. Pod vodstvom pok. Ivana Jakšeta je vrlo uspevala v r a n s k a C. M. p o d r u ž n i c a. Na dragocenem odru, ki si ga je nabavila, so se prirejale ljudske igre (l. 1913. ponovno »Deseti brat«) in vrstila predavanja (na občnem zboru leta 1914. »O petstoletnici ustoličenja koroških vojvod«). Zanimanje za narodnoobrambno delo je raslo in se zaneslo tudi med šolsko mladino, ki je pridno zbirala za Družbo sv. Cirila in Metoda znamke in drugo.

Ivan Jakše je bil rojen dne 8. decembra 1880. v Kandiji pri Novem mestu; pred 20 leti je prišel na Vransko, kjer je nastopil svoje prvo službeno mesto kot učitelj. Vsa ta leta je imel pred očmi le eno nalogo, le en smoter: vzbuditi in ukrepiti v ljudstvu narodno zavest. Tej nalogi je posvetil ves svoj prosti čas, vse svoje moči in mnogostranske zmož-



nosti. Ognjevit govornik, uspešen organizator, dober pevec in pevovodja, izvrsten igralec in režiser je bil duša vsega narodnega življenja v imenovanem



Ivan Jakše.

trgu. Bil je vzgled nesebičnega narodnega delavca. Umrl je v najlepši moški dobi dne 19. januarja 1922. Čast njegovemu spominu!



A. B.:

## Spomini na Goriško.

**N**a praznik Marijinega oznanjenja leta 1909. sem prišel prvič službeno na Goriško. Ljubljano sem zapustil še v snegu, a v solnčnih Brdih so cveteli že mandelji. Kakor v naravi, tako sem našel tudi v prebivalstvu razliko glede na narodno idealnost in bratsko odkritosrčnost. Prejšnjo jesen so obrodila Brda mnogo vina, ki je Bricem glavni vir dohodkov; zato je ljudstvo željno pričakovalo kupcev. Ko sem s potno torbico pod pazduho korakal iz Pevme proti Števerjanu, od tam čez Cerovo, Vipolže, Kozano proti Biljani in Medani, veseleč se nenavadne gorke spomladi in čudeč se prvemu cvetju in prvim metuljem, so me klicali izpred odprtih zidanic na poskušnje, češ: »Gotovo kupujete vino!« »Kupujem ga, a le na drobno, namreč po četrtinkah!« Dobrodušno so se smejali in me navzlic moji odkritosrčnosti vabili na kozarček. Ti blago, gostoljubno naše ljudstvo, zakaj si zaslužilo toliko preizkušenj? Zakaj si moralo iti v italijanske vice?

V nadaljnjih petih letih ni skoraj minil mesec, da bi se ne bil službeno mudil med goriškimi rojaki, ki so se mi nenavadno priljubili. Dobil sem najzvestejše pobratime in sotrudnike za narodno manjšinsko delo med Brici, Vipavci, Kraševci in Gorjanci. Skoraj na vsaki večji naselbini smo se vsaj enkrat sešli bodisi na resnih zborovanjih ali zabavnih sestankih.

Najveličastnejša prireditvev je bila vsekakor 25letnica Briske C. M. podružnice v Biljani dne 31. avgusta 1913. Splošno so trdili, da se toliko ljudstva v Brdih še ni zbralo izza tabora

v Medani, a toliko slovenskih zastav pa brezdvomno še nikoli niti poprej niti pozneje ni plapolalo v tej vasi. Nastopilo je pet pevskih društev. Prvi moški zbor je zapel brisko budnico:

Ti griči briski in doline,  
ta fantov broj in cvet deklet  
so last slovenske domovine.  
Za narod svoj, slovenski svet  
ves briski rod bo vedno vnet.

Poleg te imajo Brici še starejšo budnico, ki jo je zložil Jakoslav povodom ustanovitve društva »Slovenski jezik«; glasi se:

Edinost bodi Bricem trdna vez,  
zato postavljamo »Slovenski jezik«.  
Sovražna moč ne sme tod čez.

O kruta ironija današnjih dni!

Na slavnost so se pripeljali tudi šolski otroci takratne Ciril Metodove šole v Krminu z učiteljem Jankom Garbasom, ki ga je vzela vojna. In baš obisk teh otrok je dvignil vsa Brda, ker so dan poprej nabili otroci po Brdih sledeča »vabila teh ubogih«: »Mi otroci slovenske narodne šole iz Krmina, ki tudi pridemo na slavnost v Biljano, da pokažemo kaj znamo, mi, ki smo po večini briskih staršev, vas prosimo in vabimo: Pridite vsi, podpi-rajte nas!« — Tako iskrena prošnja nedolžnih malčkov bi morala ganiti tudi kraški kamen, kam li srca itak mehkočutnih Bricev.

Kako dovzetno in hvaležno je bilo to dobro ljudstvo za vsako narodno bodrilo, o tem so pričala poročila v časopisih. O slavnostnem govoru je pisala »Soča«: »Zdelo se je, da govori apostol svojemu narodu. Večkrat je bil govornik prekinjen z burnim odobravanjem. Govor je napolnil srca vseh navzočih z nepopisnim navdušenjem. Slišal sem že marsikateri govor, a s tako ljubeznijo do svojega naroda

govorjenega še ne. Bil je to pravi apostolski govor narodnega delavca in dal Bog, da bi obrodil stoteren sad!« —

Približno leto pozneje. Bila je zopet sijajna 25letnica C. M. podružnice v Rihemberku dne 28. junija 1914. Ko se je po izvršitvi resnega dela programa začela mladina pripravljati na ples, sva se z dr. Vlad. O. odpeljala z vlakom v Gorico. Med vožnjo sva občudovala v Prvačini tik kolodvora z lampijoni razsvetljeno plesišče; dva praznika je porabila vesela goriška mladina za rajanje. V Gorici me je pričakoval na kolodvoru prijatelj družbeni učitelj Tone Turk. Držal se je resno ter pokazal na črno zastavo na gradu. Mi, ki smo prišli z veselice, seveda nismo slutili tragedije, ki se je istega dne odigrala v Sarajevu. Šli smo k »zlatemu jelenu«, kjer smo dobili na vrtu malo družbo slovenskih častnikov, med njimi takratnega političnega voditelja goriških naprednjakov Andr. G. Napram njemu sem izrazil slutnjo, da bo imel sarajevski dogodek za avstrijske Slované usodne posledice. Mož se je smejal moji bojazni, češ: »Kakšen častnikar in politik pa si, ako misliš, da se mora zaradi dveh oseb bogve kaj izpremeniti?« Prijatelj Turk mi je resno pritrjeval; slutil je najbrže še hujše kakor jaz, posebno, ker je bil rezervni častnik. Njegova bojazen se je žal obistinila — dobro leto pozneje ga je na Doberdobu ubil laški šrapnel. Pa tudi G. se je pozneje gotovo spomnil mojega prorokovanja, ker že 14 dni na to so ga optimista z drugimi goriškimi rodoljubi vred prignali na ljubljanski Grad. —

Štiri leta pozneje. Morda sem takrat zadnjič korakal po goriških tleh. Žalostna in naporna je bila ta pot, vendar smo v srcih nosili samozavest in velike nade v končno rešitev in osvoboditev. »Kranjske Janeze«, kar nas ni mikala fronta, so poslali poleti 1918 v laški Tolmeč (Tolmezzo) ob Tilmentu, in sicer za kazen, ker smo uprizorili v Judenburgu znano revolucijo. Tam v bližini Rezijske in beneške Slovenije

smo pričakovali razpada Avstrije. Ko smo dne 28. vinotoka morali nepričakovano odkorakati proti Pontebi, še nismo zanesljivo vedeli, da je vojne konec. Povedali so nam le, da pojdemo zopet v zaledje, in sicer v nemški Feldbach. Ker pa sem potoma zvedel od zavednih Čehov, ki so bežali s topovi s fronte proti Plöcknu, da je fronta popolnoma razbita, nam nikakor ni dišalo, da bi še v nemški Štajerski čakali odrešenja, posebno ker nas je le Kaninsko gorovje ločilo od Goriške. Prvo noč smo prenočevali v rezijski »prestolici« *R e ž u t i*. Zvečer sem zasnoval pri svojem oddelku zaroto. Pozval sem sotrpine, ako hočejo priti naravnost domov, naj se pripravijo, da pred dnevom desertiramo čez gorovje. Prijavilo se jih je okoli 30. Naložili smo nahrbtnike in nekaj živil iz kuhinje — vse drugo smo morali pustiti v Tolmeču — na 4 ročne vozičke, ki jih seveda nismo kupili, ter odrinili ob potoku Reziji. Ekspedicijo sem vodil na podlagi dokaj dobrega vojaškega zemljevida. Za poveljnika smo si izvolili moža »široke vesti«, ki je imel z galiških bojišč prakso za rekviriranje.

Do začetka vojne ni imela gorata *R e z i j a* vozne ceste, temveč le kozje stezice. Za vojsko pa so napravili Italijani z veliko naglico ozko cesto, ki je bila izpeljana iz dolinice Režije kakor po strehi naravnost na široko sedlo med pogorjem Mušiča in Kanina, da so tudi te deviške pokrajine okusile dobrote vojne.

Dokler smo se pomikali po dolini do Sv. Jurija (Rezijani pravijo svoji župni cerkvi sveti Šanžorž), je bila naša družba vesela in podjetna; ko pa smo začeli riniti naše obložene vozičke po strmini, katere konca ni bilo mogoče dozreti, se ni nikomur več zljubilo peti, še govoriti ne. Prvi odmor smo napravili v naselbini *O s o j e* (Osseacco), ki je že tako visoko pod Mušičem, da mrličev ne spravljajo več v dolino, temveč jih pokopujejo kar okrog hiš pod sadnim drevjem in da krstijo otroka šele takrat, ko more

iti z materjo peš k župni cerkvi, za kar pa se porabi cel dan. Tako mi je vsaj pripovedovala stara Rezi-janka, ki je zagledavši nas vojake tekla pobirat s hodnika tistih par koruznih storžev, ki so poleg krompirja skoraj edini pridelek za zimo. Ko pa je videla, da so naši fantje mirno polegli po travi ter odvezovali naprtane nahrbtnike, je postala za-upna in zgovorna. Vojska je tem revežem pobrala vse. Nemci so jim poklali zadnje kozice, hraniteljice mladih in starih. Možje, ki so sicer kot krošnarji, brusači, steklarji in — tihotapci vzdrževali rodbine, so bili tudi v vojski, oziroma niso smeli čez mejo.

Šele proti večeru smo prispeli na sedlo Ka-ri-ka, kjer je bila na pol porušena cerkev, v bližini pa skupina pastirskih koč, ki jih Rezijani nazivajo »Stauli ta na ta meja« (hlevi tam na meji). Cerkev je rabila italijanski vojski za skladišče streliva, zato so bila tla daleč naokrog posejana z granatami, šrap-neli, patronami in sličnimi vojnimi »bonbončki«. Mo-rali smo torej previdno očistiti travišče, preden smo zakurili ter si skuhalo črno kavo. Na dveh vozičkih smo imeli precejšnjo zalogo kave, sladkorja, moke, masti itd., kar smo si bili »izposodili« iz kuhinje na-šega vojaškega oddelka. Pastirske kočje so bile se-veda vsa vojna leta prazne, saj ni bilo kaj pasti.

Ko smo se v mraku začeli pomikati navzdol proti Uči (Učeja), smo se kmalu prepričali, da moj vojaški zemljevid ni bil proračunjen za elementarne nezgode zadnjega leta. Hudourniki so cesto razorali na več metrov globoke globeli, drugod pa je bila cesta zasuta z ogromnimi plastmi skalovja. Zadnje zapreke je najbrž izvršila bežeča italijanska vojska, da ji niso mogli prehitro slediti sovražniki za pe-tami. Nekaj časa smo vozičke razkladali in prena-šali prtljago in vozove na hrbtih, končno pa smo se prepričali, da na ta način ne pridemo nikamor. Sredi gozdov smo našli zapuščen senik, napravili smo ogenj ter vso noč prečepeli poleg njega. Zjutraj smo ostavili na mestu natovorjene vozičke, vsak je na-

prtil le svoj nahrbtnik in začeli smo plezati čez prepade in skalovje v negotovost. Popoldne smo prispeli v Uč o, nekda j zadnjo rezijsko naselbino Italije, kjer sta imeli Italija in Avstrija svoji obmejni finančni stražnici. Za par kilogramov sladkorja smo si najeli rezijanskega fantiča, ki nam je kazal pot ter obenem nosil nahrbtnik opešanemu tovarišu. Ko smo prilezli po kozjih stezicah iz dolgočasne učejske grape, se nam je odprl razgled na naš opevani »g o r s k i r a j«. Pogled je poletel na ponosni trg B o v e c pod Rombonom, toda namestu trga je bilo ogromno groblje.

Dospeli smo v Ž a g o, ki ni dosti trpela. Tu smo šele zvedeli, da je vojne v resnici konec. To se je videlo že na cesti. Nepretrgoma ponoči in podnevi so se valila vsakovrstna vojaška krdela iz Italije proti Trbižu. Pod cesto so ležali prevrnjeni topovi in avtomobili. V gostoljubni hiši smo dobili zavetišče. S čepic smo si potrgali »cesarskega Karla«; namesto teh rozet pa so nam pripela zavedna dekleta slovenske kokarde. Zvečer smo praznovali naše dvojno osvobojenje: iz vojaške in avstrijske tiranije. Prvikrat po tolikih mesecih smo prišli zopet do kozarca vina; ponj smo poslali v sosedno Srpenico. (V Tolmeču in okolici ni bilo ne gostilne ne kavarne.) Vaščani so napolnili hišo ter poslušali naše navdušene govore in narodne popevke.

Zjutraj smo se prepričali, kako srečni smo bili z izvolitvijo svojega poveljnika. Večina tovarišev je bila brez denarja, a tudi zaloge v nahrbtnikih so se skrčile. Najprej si je naš voditelj nekje pri Madjarjih »izposodil« voziček, na katerega smo naložili prtljago. Nekaj časa smo vozili samotež, kar pa se je zdelo poveljniku pod častjo za »jugoslovensko armado«, kakor smo prekrstili naš begunski oddelek. Srečali smo štiri madjarske vojake, ki so peljali s parom konj strojne puške, a za vozom je bil privezan bosanski konjič, ki so ga Madjarji najbrž potoma ukradli. Brez premisleka je skočil naš načelnik



k vozu ter rešil bosanskega vjetnika madjarske sužnosti. Madjarji so sicer kričavo protestirali, toda naš poveljnik jim je pokazal puško, ki sicer ni bila nabita, a pomagala je. Konjiča smo pripravili k našemu vozičku. Kmalu nato smo srečali zopet Madjarje, goneče čredo krav. Z večjim pogledom si je izbral naš vodnik najboljšo žival ter jo potegnil za seboj. Na proteste se je odrezal: »Saj ste jo tudi vi ukradli!« V Kobaridu je prodal kravo za 1000 K ter nakupil za vse konzerv, moke in drugih jestvin.

K o b a r i d je nudil sliko ljudskega preseljevanja. Brez prestanka so se valile vojaške množice iz Italije in se delile proti Bovcu in Tolminu. Naša četica je vzbujala z narodnimi kokardami takoj posebno pozornost med zavednimi tržani. Trške devojke so nas obdarile s šopki, rodoljubni nadučitelj B. pa nam je posodil čitalniško trobojnico, ki smo jo pritrdili na naš voz. Hkrati mi je z bojaznijo priznal: »Kdo ve, ako se na koncu teh čet ne pojavijo zopet Italijani?« Potolažil sem ga, da je sedaj Italija vendar naša zaveznica. Kako prav je slutil mož, kako hudo sem se varal jaz! Dež je lil, ko smo prispeli ponoči v skoraj porušeni Tolmin. Vse temno, vse tiho, kakor da je trg izumrl. Edini človek, ki smo ga srečali, je bil neki star gospod, ki je slabo slovensko govoril; vendar pa se je kljub nalivu takoj ponudil, da nas spremi do Narodnega sveta, kjer so nam nakazali prenočišče na senu. Tam sem zvedel, da je bil postrežljivi naš kažipot takratni okrajni glavar, rodom sicer Tirolec, toda izredno pravičen in naklonjen Slovencem. Za življensko družico si je izbral ondoto učiteljico. Dobri mož je že tudi med rajnimi.

Na praznik vseh svetnikov smo prišli na kolo-dvor pri Sv. Luciji. Naš poveljnik se je poslovil, zajahal je našega skupnega vranca ter krenil ob Idriji nekam na Notranjsko domov. Ostali smo morali čakati skoraj ves dan, šele zvečer smo zasedli vlak proti Jesenicam. Ni nam bilo dolgočasno, ker



so okoličani prihajali od vseh strani z zastavami in pevskimi zbori na kolodvor proslavljat osvobojenje. Pač niso z menoj vred slutili, da sledi prazniku vseh svetnikov turobni dan — vseh vernih duš. Toda verujmo v vstajenje!



## Prošnja!

Na naših severnih mejah,  
zlasti v Prekmurju je veliko

**pomanjkanje slovenskih knjig;**

šolarske in učiteljske knjižnice so skoro prazne. K narodni obrambi pripomore, kdor jih daruje Družbi sv. C. in M. Pošiljajo naj se knjige družbeni pisarni.



# Vestnik

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

XXXVII.

# **Družbe sv. Cirila in Metoda redna XXXIII. velika skupščina**

**v Ljubljani, dne 10. kimavca 1922.**

Ob 10. dopoldne se je pričelo v veliki dvorani Narodnega doma redno letno zborovanje, ki je bilo stvarno in za narodno šolstvo ob meji zelo zanimivo. Glavne skupščine so se udeležili številni prijatelji Družbe, zastopniki podružnic, mnogo pokroviteljev, v zelo častnem številu naše narodno ženstvo; med temi priproste narodne žene, ki še vedno srčno in požrtvovalno delujejo na narodnoobrambnem polju v korist Družbe. Pred občnim zborom je bilo tajno zborovanje delegatov, ki so razpravljali o ustanovitvi narodnih šol na naših zapadnih in severnih mejah.

## **Govor prvomestnikov.**

Prvomestnik vladni svetnik g. Andrej Senekovič je otvoril 33. veliko skupščino takole:

Velecenjene dame! Častiti gospodje! Površen pogled po dvorani kaže, da se nas je zbralo dokaj večje število, kakor predpisujejo družbena pravila za pravilno zborovanje. Zato odpiram današnjo veliko skupščino ter Vas kot prijatelje in zveste sotrudnike naše šolske družbe srčno pozdravljam. V posebno čast si štejem, da morem na naši skupščini pozdraviti zastopnike pokrajinske vlade in sicer: podnamestnika g. dr. Vilka Baltiča, načelnika oddelka za prosveto g. dvornega svetnika dr. Fr. Skaberneta in načelnika oddelka za socialno politiko g. Adolfa Ribnikarja. Pokrajinska vlada nam je bila doslej vedno naklonjena. Njeni zastopniki naj se blagovolijo prepričati iz današnjih obravnav, da Družba sv. C. in M. še vedno in vedno izvršuje svojo nalogo kot narodno obrambno šolsko društvo in torej zasluži vsestranske simpatije. Prav iskreno pozdravljam ministra n. r. in narodnega poslanca g. dr. Vekoslava Kukovca. Čast imam pozdraviti zastopnika mestne občine ljubljanske, vladnega komisarja, dvornega svet. g. dr. Bogumila Senekoviča. Mestna občina ljubljanska je bila C. M. družbi naklonjena in je Družbo po možnosti tudi gmotno podpirala. Mnogim izmed

Vaš bode še v dobrem spominu časten sprejem, ki ga je C. M. družba bila deležna ob praznovanju svoje petindvajsetletnice. Bivši mestni župan in sedanji pokrajinski namestnik minister g. Ivan Hribar je njen ustanovitelj, njegov naslednik na županskem stolu g. dr. Ivan Tavčar pa je podpredsednik v družbenem odboru. Oba sta zbog svojih zaslug za našo Družbo njena častna člana. Končno še posebej pozdravljam gospo Volavšekovo iz Trbovelj, ki se danes kot vzor narodno navdušene slovenske žene udeležuje tridesete velike skupščine Družbe sv. C. in M. Bog jo živi še mnoga leta! S svojim posetom nas je danes prvokrat počastil zastopnik bratskega naroda češkega, generalni konzul g. dr. O. Beneš. Njemu veljaj posebno srčen pozdrav! Pri češkem narodu smo se Slovenci že marsikaj dobrega naučili in lahko se tudi še v prihodnosti učimo. Vse svoje narodno obrambno delo smo si ustvarili po češkem vzorcu, zlasti Družba sv. C. in M. je osnovana po češki šolski Matici. Žal, Slovenci zbog svoje maloštevilnosti in zato, ker smo manj imoviti, pa v obče tudi manj narodno zavedni, na narodno obrambnem polju nismo dosegli tistih uspehov, kakor bratje Čehi; a vendar smemo biti tudi mi zadovoljni s svojimi dosedanjimi uspehi. G. dr. Vladimir Ravnihar, predsednik Jugoslovenske Matice in Jugoslovenskega Sokolskega Saveza, je po svojih uradnih poslih iz Ljubljane odsoten, naročil pa mi je ustno, da cenjeni skupščini izročim njegove prijateljske pozdrave. Te njegove pozdrave si dovoljujem mu vrniti z željo za procvit od njega spretno vojenih korporacij.

Velecenjeni skupščinarji! Današnja velika skupščina je 33. redna, kar se pravi, da je C. M. Družba že precej stara. Pred 15 leti so ji nekateri gospodje prorokovali smrt naglašajoč dvom, bode li še kdaj zborovala glavna skupščina. Ta bojazen se je izkazala neutemeljena. Celo vrsto let se je Družba sv. C. in M. od leta do leta bolj razvijala in na šolskem polju dosegala vedno lepše uspehe. Omenjam mimogrede razvoj slovenskega šolstva v Trstu, kjer je Družba do leta 1914. imela deško meščansko, petrazredno deško in osemrazredno dekliško šolo in 8 otroških vrtcev; omenjam dvorazredno šolo z otroškim vrtcem v Gorici in Krminu in dvorazrednico na Muti. Narodno čuteča srca so z raznimi podporami in izredno velikimi volili omogočila njen razvoj. Tudi za svetovne vojne je Družba vzdrževala vse svoje zavode, dokler je bilo to sploh mogoče, čeravno je morala rabiti že svojo glavnico. Da so za svetovne vojne podružnice ustavile svoje delovanje, je pač umevno. Po preobratu je med občinstvom v obče zavladalo mnenje, da C. M. družbe ni več treba, češ da bode vsak Slovenec imel svojo slovensko šolo. Tu pa se ni vpoštevalo, da je toliko in toliko tisoč zavednih Slovencev ostalo neodrešenih in prišlo pod tuji jarem. Ni se dalje

vpoštevalo, da imamo v naši kraljevini ob meji kraje, kjer preti slovenskemu življu bodisi od Nemcev, Italijanov ali Madjarjev velika nevarnost. Tekom letošnjega leta je družbeno vodstvo dobilo opetovano poročila, kako začenjata s svojim delovanjem ob mejah nemški Schulverein in Südmarka, ter je bilo naravnost pozvano, da naj začne z intenzivnim protidelovanjem. Cenjeni skupščinarji! Zadnje čase se je pokazalo, da je C. M. družba v sedanjih časih prav tako potrebna, kakor je bila potrebna v nekdanji Avstriji. Pokazalo se je tudi, da z istimi dohodki, kakor jih je Družba imela pred vojno, pri današnjih razmerah ne more ničesar uspešnega storiti. Računski zaključek, ki ga imate v rokah, izkazuje, da so leta 1921. stroški za ljudske šole in otroške vrtce znašali 3.164.818 K, dočim so stroški v isti namen leta 1913. znašali le 217.159 K. Ker so dohodki zaostajali za stroški, je družbeno vodstvo bilo prisiljeno več svojih posestev prodati in izkupilo porabiti v kritje tekočih stroškov. Da bi se speče podružnice vzbudile, druge pa začele bolj živahno delovati, je družbeno vodstvo poslalo letos k podružnicam posebnega odposlanca in propagatorja, da bi s predavanji in zasebnimi pogovori vzbujal novo zanimanje za C. M. družbo. Na svojo veliko žalost pa sem prejel poročilo, da so se ponekod pritoževali in se čutili razžaljene nad postopanjem tega družbenega odposlanca, češ, da je na nekem kraju zabavljajl čez neki stan in ga dolžil, da je premalo naroden in premalo požrtvovalen, na drugem kraju pa da je po nepotrebnem ostro kritikoval delovanje nekega narodnega društva. Na podlagi lastnega preiskovanja ne morem povedati, so li te pritožbe zares utemeljene ali ne. Častiti skupščinarji! To zagotovilo pa Vam dam s tega mesta, da družbeni odposlanec od vodstva ni imel nobenega navodila, da bi smel koga žaliti in da tudi absolutno ni imel namena s svojimi besedami ali s svojim nastopom ne kako posamezno osebo, tem manj pa cel stan žaliti ali obrekovati. Domnevam, in to potrjuje tudi g. družbeni propagator, da so ga krivo umeli in obžalujem, da se stvar ni takoj na licu mesta obravnavala, če je kdo pri predavanju ali pri zasebnih pogovorih zaslišal kako besedo, ki bi ga utegnila žaliti. Posel agitatorja je vedno težak in skrajno nehvaležen. Več dni, da celo več tednov potovati in dan za dnevom imeti predavanja in zasebne pogovore, mora človeka izmučiti tako, da končno ne more vsake besede položiti na tehtnico, preden jo izusti. Namen, ki ga je imel pred očmi, je bil dober, namreč koristiti naši šolski družbi, ki se nahaja v denarnih stiskah. Upam in prosim, da se ta incident izroči pozabljivosti in da C. M. družba radi tega ne bode trpela škode. Da je C. M. družba vsestranske podpore potrebna in vredna, razvidite iz tajnikovega in blagajnikovega poročila.

Po zadnji skupščini smo dobili vsled volil naslednje zneske: 1. Volilo Janka Koschirja, posestnika v Kamniku, † 14. IX. 1921., 1000 K; 2. dr. Alojzija Franka, odvetnika in odbornika C. M. družbe, 1000 K; 3. ge. Ane Levičnikove roj. Košmerljeve, † 12. I. 1922., 1000 K; 4. Karola Šavnika, lekarnarja v Kranju, 2000 K, † 13. I. 1922.

Drugi dobrotniki in prijatelji C. M. družbe: Ivan Taufer, posestnik v Zagorju, † 14. IX. 1921; Ivanka dr. Žižekova, soproga zdravnika v Ormožu, † 11. X. 1921; Josip Hočevan, viš. nadzornik drž. žel., † 9. XI. 1921; Oskar Szillich, viš. revident j. žel., † 11. XII. 1921; Terezija Hrehoričeva, trgov. soproga v Ljubljani, † 28. XI. 1921; Janko Klobčič, žel. uradnik v Novem mestu, deloval je za C. M. družbo še kot dijak; bil je med onimi, ki so se bojevali za našo svobodo; nakopal si je bolezen in ji podlegel; Marija Preskerjeva, učiteljica v Ormožu, † 4. XII. 1921; Ivan Jakše, učitelj na Vranskem, marljiv predsednik tamošnje naše podružnice, † 19. I. 1922.; F. Ks. Souvan, posestnik v Ljubljani, † 5. II. 1922, ki je vedno podpiral Družbo ter bil tudi njen pokrovitelj; Fran Vodenik, trgovec in župan v Poljčanah, † 26. II. 1922; Anica Majcenova v Št. Janžu, † 26. II. 1922; Anton Berce, župnik v p., bivši pisarniški tajnik C. M. družbe, † 4. II. 1922. v Kranju; Miroslav Malovrh, urednik »Slovenskega Naroda«, † 7. III. 1922; dr. Josip Červený, zdravnik v Cerknici, je vedno podpiral družbo, † 15. III. 1922; Marica Osetova Cajhnova iz Št. Jurija ob juž. žel. iz znane narodne rodbine, † 19. I. 1922; Ignacij Gruntar, notar v Ljubljani, † 25. III. 1922; Vitomir Feodor Jelenc, urednik »Jutra«, † 10. IV. 1922; Ana Kozlevčar, † 12. IV. 1922 na Vrhniki; M. J. Nerat, šolski ravnatelj v p., † 2. V. 1922 v Mariboru; Josipina Vidmarjeva, trgovka v Ljubljani, velika prijateljica Družbe, † 20. V. 1922; Ivanka Heinriharjeva, † 24. VI. 1922 v Bohinjski Bistrici; Franja Maistrova, † 7. VII. 1922, mati generala Maistra in sestra ge. Šebenikarjeve na Rakeku; dr. Josip Stare, † 21. VII. 1922 v Ljubljani; Ivan Šepic, pos. in župan v Konjicah, † 18. IV. 1922; Anica Demšarjeva, † 21. VIII. 1922; Josip Šinko, velepos in župan v Središču, † 23. VIII. 1922; Miroslav Ples, pos. in bivši dolgoletni župan v Devinu, † 26. VIII. 1922; Dušan Vilhar, veletržec na Reki, ki je podpiral Družbo z doneski, † 26. VIII. 1922; polkovnik v pokoju Josip Milavec in dr. Fran Zupanc, dvorni svetnik, oba umrla 5. IX. 1922, zadnji četrtek smo ju spremili k večnemu počitku; izmed njiju se je zlasti g. Milavec odlikoval kot neutrudljiv in tiho delujoč sodruknik C. M. družbe; on je spesnil družbeno geslo: »Mal položi dar — domu na oltar«, katero pozna že malone vsak otrok in ki je na vžigalicah in razglednicah med narodom razširjeno v več milijonih izvodih. Vsem naštetim in tudi drugim tekom



leta umrlim prijateljem in podpornikom C. M. družbe, katerih imena mi niso znana, ohranimo trajen, hvaležen spomin. Vas, častiti skupščinarji, pa vljudno vabim, da v znak sožalja blagovolite vstati s sedežev.

### **Pozdravi.**

Vladni komisar dvorni svetnik g. dr. Bogumil Senekovič je skupščino pozdravil v imenu mestne občine ljubljanske naglašajoč med drugim veliko požrtvovalnost narodnega ženstva, ki se je v tako velikem in častnem številu udeležilo današnje skupščine, obenem želi Družbi v bodočnosti najboljših uspehov na narodnoobrambnem polju.

Generalni konzul češkoslovaške republike g. dr. Otokar Beneš je skupščino pozdravil v imenu češkoslovaške Matice Školske, rekoč: Dovolite, da Vas najprej kar najpristrčneje pozdravim. Z veseljem sem sledil ljubeznivemu povabilu Vašega odbora in prišel k današnji glavni skupščini. Saj se čutim kot Vaš in Vaša Družba sv. C. in M. mi je prav tako pri srcu, kakor Vam. Pred prihodom v Ljubljano sem bil dogoletni član osrednjega odbora Ustredni Matice Školske v Pragi kot blagajnik, pozneje kot tajnik. Kot tak sem spoznal načela in stremljenja Ustredni Matice Školske, ki se popolnoma krijejo z Vašimi cilji. Naloga naših obeh družb je namreč čisto obrambna, obe družbi ne segata v tujo narodno sfero, marveč samo ščitita deco svojih pripadnikov pred potujčevanjem. Tako je pri nas in ravno tako tudi pri Vas. Dosegli smo narodno samostojnost, vendar pa obe družbi nista postali vsled tega odveč. Skrbeti je treba za narodno vzgojo dece. Ni to sovražno delo napram katerikoli državi, je to naš sveti smoter in sveta naša pravica, in od nje izvrševanja nas nikdar nobeden ne odvrne. Je torej delovanje obeh naših družb še vedno in vedno v eminentnem interesu obeh naših držav in narodov. V dosego svojih ciljev pa potrebujeta obe družbi moralno in denarno podporo vse naše javnosti. Zato si dovoljujem obrniti se do vse slovenske javnosti z vdano prošnjo, da naj se ob vsaki priliki spominja visokih ciljev Družbe sv. C. in M. ter prispeva dejansko v blagor in dobro naroda in države. Šele s tem izpolni vsak posameznik svojo dolžnost napram svojemu narodu. Kot član Ustredni Matice Školske v Pragi želim iz vsega srca, da s pomočjo Družbe sv. C. in M. dosežete v kratkem uresničenje vseh svojih sanj in želja in kličem iz odkritega srca: Družba sv. C. in M. vivat, floreat, crescat!

Narodni poslanec minister n. r. g. dr. V. Kukovec je pozdravil skupščino omenjajoč važnost narodno obmejnega družbenega delovanja. Priznal je, da je glavni smoter družbenega delovanja skrb za obmejne narodne šole. Primerjal je



položaj obmejnega šolstva z onim na Češkem, kjer so začela nemška bojna društva zopet živahno propagando.

Prvomesnik g. Andrej Senekovič je ob tej priliki omenil in prečital važen dopis s severne meje, ki stvarno opisuje položaj narodnega šolstva na severni meji in v Prekmurju. Nemška bojna društva so v zadnjem času pričela sistematično propagando v severnih obmejnih krajih.

### Tajnikovo poročilo.

Potem je poročal družbeni tajnik g. inženjer Janko Mačkovišek nastopno: Slavna skupščina! Ko stopamo pred 33. glavno skupščino naše šolske družbe, nam je prijetna dolžnost ugotoviti, da se je zanimanje za našo narodno obrambo napram lani zopet dvignilo. Obenem pa je treba vendar reči, da še dolgo nismo dospeli do onega sijajnega navdušenja in žrtvovanja, ki je tako značilno za dobo pred 10 leti. Dobro je, da pogledamo resnici v oči, kajti samoprevara bi bila prav pri naši narodni obrambi najmanj na mestu. Delovanje naše šolske družbe mora biti prilagojeno novim razmeram, ki jih je prinesla likvidacija svetovne vojne. Dočim so svoj čas družbeni opravniki lahko v svojih poročilih naštevati najpodrobnejše podatke o družbenem delovanju, morejo danes le v splošnem podajati svoja poročila. Svoječasna propaganda za družbeno delo, ko se je našim članom in dobrotnikom lahko popolnoma točno očrtal tudi v javnosti namen družbenih zbirk, je morala vzpričo novonastalih razmer skoraj popolnoma prenehati, a žalibog je obenem popustilo v mnogih krajih tudi zanimanje za Družbo. V mnogih krajih se je razširilo celo mnenje, da je Družba svoje delo dovršila in je ni več treba. Ako bi se razširilo to zmotno naziranje, bi bilo lahko usodnega pomena za narodno bodočnost najvažnejših naših pokrajin. Vendar mislim, da se ne motim, če izrazim prepričanje, da se apatija napram družbenemu delovanju umika zopet živahnejšemu gibanju, kar nam pričajo že tudi prispevki naših podružnic. Dočim je leta 1920. delovalo 94 podružnic, se je leta 1921. njih število dvignilo na 101 in dosedanji letošnji pokret nas utrjuje v veri, da bo prihodnje poročilo o delujočih podružnicah še ugodnejše. Dohodki, ki so jih te podružnice poslale glavni Družbi, so se več kot podvojili, saj so se dvignili s K 186.936-54 v l. 1920. na K 402.907-93 v letu 1921. Leta 1921. smo imeli že dosti nadvse živahnih podružnic, med katerimi je treba predvsem imenovati ljubljansko šentpetersko, ki je nabrala poleg velikih zneskov za obrambni sklad še K 43.102-25 za družbeno blagajno, nadalje ptujsko žensko (K 23.991), ptujsko moško (K 23.229-60), ljubljansko šentjakobskotrnovsko ž. (K 21.119), mariborsko žensko (K 13.298) in še obilo drugih, ki so z ozirom na svoje manjše okoliše zelo veliko prispevale h kritju družbenih ogromnih

troškov. Naj bi bile vzor onim, ki še niso oživele. Kljub lepim dohodkom, ki so jih prispevale naše podružnice, ne bo mogla Družba v bodoče svojih nalog vršiti niti v tem obsegu, kakor do sedaj, ako ji ne priskočimo na pomoč. Troški so ogromni in naloge nadvse važne. Družbeno vodstvo je storilo vse korake, da svojim dolžnostim zadosti. Družba prodaja svoja posestva, je izčrpala svoje sklade in se nahaja sedaj v jako težkem položaju. Družba se zaveda svojih nalog popolnoma. V vodstvenih sejah se je razpravljalo poleg drugega tudi o podrobnem delu na naši severni meji, in sicer tudi znotraj naših državnih granic. Tudi tukaj je treba, da zastavimo svoje sile in prelomimo s komodnim izgovorom, češ, saj je to stvar države. V tem pogledu moramo cirilmetodari svojo dolžnost storiti z zavestjo, da smo vsi dolžni prispevati k moralnemu učvrščenju naših mej. Pomisliti moramo, da so tudi Nemci pričeli zopet delovati s svojim Schulvereinom in Südmarko celo v naši državi. Končno je tajnik omenjal razmerje C. M. družbe do Jugoslovenske Matice izvajajoč: Izvršujoč sklep lanske glavne skupščine se je družbeno vodstvo obrnilo na Jugoslovensko Matico, da se v javnosti razčisti razmerje med obema narodnoobrambnima inštitucijama. Formulacija je povsem enostavna: Družba sv. C in M. ima delokrog kot svojčas Schulverein, Jugoslovenska Matica pa onega Südmarke.

### Blagajnikovo poročilo.

Notar g. Aleksander Hudovernik je podal naslednje poročilo: Častita skupščina! Bilanca zadnjega leta kaže, da je Družba sv. C. in M. v preteklem letu krepko delovala. Družbeni dohodki so se pomnožili; znašali so 3, 286.482 K proti 855.018 K leta 1920. V še večji meri pa so se pomnožili izdatki, ki znašajo 3.476.476 K in prekašajo torej izdatke za leto 1920. za več nego 2.000.000 K. Samo izdatki za ljudske šole in vrtce so znašali 3.164.818 K. Žalostno dejstvo je, da so bile nekatere podružnice popolnoma krivega mnenja, da Družba ni več potrebna, zato so ustavile svoje delovanje in bile razpuščene. Nekatere podružnice pa so oživele in začele intenzivneje delovati. Tako so prispevale okroglo 402.908 K, dočim so dale leta 1920. le 186.937 K. Napredovala je razprodaja družbenega kolka, razglednic in računskih listkov. Družbeni kolek nam je prinesel 13.455 K, torej približno 10.000 K več nego 1920. leta; za razglednice smo izkupili 5093 K, tedaj dobrih 4800 K več nego leta 1920., prodaja računskih listkov nam je vrgla 9655 K, torej skoro štirikrat več kakor leta 1920. Razprodaja družbenega koledarja je nekoliko nazadovala, dasi bi si ga morala nabaviti vsaka zavedna slovenska hiša. Obrambni sklad se je

nekoliko ojačil; nabralo se je 109.521 K, dočim se je leta 1920. dobilo zanj 17.680 K. Iz bilance posnamete, da so se vse naše denarne zaloge, katere smo leta in leta skrbno varovali, kolikor toliko posušile, kar ni moglo biti drugače, ker nam nalaga pri sedanjih draginjskih razmerah vzdrževanje šol ogromne troške. Ker dohodki za kritje troškov niso zadostovali, je morala družba nekaj svojih posestev prodati; prodala pa je taka, katera nimajo z ozirom na našo sedanjo politično konstelacijo za naše obrambno delo nobenega pomena.

Kako Družba deluje, Vam je pojasnil naš odposlanec na raznih zaupnih shodih in ste tedaj o družbenem poslovanju točno obveščeni. Motite se, častiti skupščinarji, če mislite, da se Nemci, naši najhujši politični sovragi od nekdaj, ne brigajo več za nas. Tudi zadnja vojna jih ni spametovala in še vedno mislijo na to, kako bi zgradili nemški most čez naše ozemlje do Adrije. Vrgli so se na obmejno delo, škilijo čez naše meje in skušajo v obmejnih krajih nadaljevati svoje germanizatorično delo ter vplivati na vzgojo in mišljenje naših otrok. Strupena naša nasprotnica S ü d m a r k a, katera se je sedaj spojila z zvezo Nemcev na Nižjem Avstrijskem in z društvom za ohranjenje nemštva na Ogrskem, smatra, kakor posnemamo iz poročila o njenem delovanju leta 1921., za svojo glavno nalogo, da izvršuje obrambno delo v slovenskem delu naše države in da skrbi za to, da ne propadejo obmejni Nemci. Zato si je pridobila list »Deutsche Grenzwehr«, kateri naj služi poglavito varstvu nemških manjšin v naši državi. Drugo delo v teh obmejnih krajih pa naj opravijo razna nemška telovadna društva, katerim je S ü d m a r k a naklonila velikanske podpore. Tudi je ustanovila poseben zaklad takozvani Grenzschatz, s katerim naj pokrije stroške za to delovanje v obmejnih krajih. Torej zopet stara metoda nemškega obrambnega društva, ki hoče v Avstriji započeto germanizovanje nadaljevati v naši državi in to v prvi vrsti v obmejnih krajih, kjer prebivalci še niso dovolj narodno probujeni. Stvar naše vlade je, da z bistrim očesom zasleduje to državi nevarno delovanje nemškega društva in da nastavi v obmejnih krajih odločno narodne učitelje, ki naj energično nastopijo proti vsakemu germanizatoričnemu poskusu; stvar naše Družbe pa je, zasledovati to delovanje, ga v kali zadušiti in krepko seči vmes s podporami in drugim narodnim delom. Kakor vidite, bo to delovanje Družbi naložilo nove denarne žrtve, katere bo mogla doprinesti le z vašo pomočjo, kajti podpirati bode morala šole v takih obmejnih krajih, če hoče onemogočiti delovanje S ü d m a r k e zlasti na štajerskoavstrijski meji. Zato apelujem tudi danes kakor vsako leto o tej priliki na Vas s prošnjo, da uvažujete eminentno narodno delovanje naše Družbe in jo krepko podpirate.

## **Poročilo nadzorništva in volitve.**

Nato je v imenu nadzorništva izjavil revizor g. Matko Kante, da so našli nadzorniki knjige in blagajno v najlepšem redu, in predlagal absolutorij s posebno zahvalo glavnemu odboru in blagajniku. (Soglasno sprejeto.)

Nato so se vršile z vzklikom **volitve v družbeno vodstvo**. Za dobo treh let so bili zopet izvoljeni z vzklikom: gg. dr. Ernest Dereani, Janko Mačkovšek, dr. Fran Vodopivec in dr. Fran Voglar; v **nadzorništvo**: gg. dr. Janko Kersnik, Matko Kante, Karol Mahkota, dr. Vladimir Ravnihar in Matija Rode; v **razsodništvo**: gg. Matija Marinček, dr. Fran Rosina, Fran Pahernik, dr. Fran Tekavčič in dr. Karol Triller.

Pri slučajnostih je predlagal blagajnik g. notar Aleksander Hudovernik, da naj pošlje skupščina iskren pismeni pozdrav družbenemu podpredsedniku dr. Ivanu Tavčarju. Predlog je sprejela skupščina enodušno in z iskrenim odobravanjem.

Prvomestnik g. Andrej Senekovič je nato zaključil glavno skupščino poudarjajoč, da bodi glavni delokrog Družbe preprečiti delovanje tujih elementov na celi črti naše severne meje in drugod.

## **Darovi o veliki skupščini.**

O veliki skupščini so poslale Družbi sv. C. in M. nekatere njene podružnice denarne darove: Podružnica za Savo, Javornik in Koroško Belo 1600 K, ž. podružnica v Črnomlju 914 K, m. podružnica istotam 1200 K, litijska podružnica (pokr. prof. P. Žmitek) 200 K, celjska m. podružnica 4546 K, šentpeterska m. podružnica v Ljubljani v spomin pok. dr. Fr. Zupancu (3 k.) 600 K, m. in ž. podružnica v Spodnji Šiški sta napravili tudi letos cvetni dan.

## **Zahvala.**

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani izreka tem potom iskreno zahvalo vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da se je 33. glavna skupščina tako lepo izvršila. Posebno se zahvaljuje zastopnikom pokrajinske vlade in sicer: podnamestniku g. dr. V. Baltiču, načelniku oddelka za prosveto g. dvornemu svetniku dr. Fr. Skabernetu, načelniku oddelka za socialno skrbstvo g. A. Ribnikarju, vladnemu komisarju mestne občine g. dvornemu svetniku dr. Bogomilu Senekoviču. Posebno iskrena hvala bodi generalnemu konzulu Češkoslovaške republike g. dr. O. Benešu za lepe pozdravne in spodbudne besede, kakor tudi ministru

n. r. g. dr. V. Kukovcu za bodrilni govor. Prav posebna zahvala tudi moški in ženski podružnici v Šiški, ki sta priredili o tej priliki cvetni dan Družbi v korist. Iskrena hvala cenjenim zborovalcem, vsem cenjenim delegatom naših podružnic in zastopnikom pokroviteljstev. Končno se prav toplo zahvaljujemo vsem darovalcem in darovalkam denarnih prispevkov pri veliki skupščini.

**Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.**



## **25 letnico**

**bodo praznovale leta 1923.**

**tri ženske podružnice,**

ustanovljene leta 1898. in sicer:

p. za **Maribor** in okolico,

„ „ **Ribnico** „ „

„ „ **Ruše** „ „

# Bilanca

## Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1921.

### Prejemki.

Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1920. l. . . 126.767 K 74 v

### Dohodki leta 1921.

|                                                               |                |      |
|---------------------------------------------------------------|----------------|------|
| 1.) Podružnice . . . . .                                      | 402.907 K 93 v |      |
| 2.) Podpore občin, denarnih za-<br>vodov in društev . . . . . | 24.810         | — „  |
| 3.) Razni darovi . . . . .                                    | 1.220.796      | 66 „ |
| 4.) Darovi Amerikancev . . . .                                | 7.925          | — „  |
| 5.) Družbeni nabiralniki . . . .                              | 5.648          | 56 „ |
| 6.) Zbirke časnikov . . . . .                                 | 10.189         | 24 „ |
| 7.) Družbene vžigalice . . . . .                              | 32.980         | — „  |
| 8.) Družbena kava . . . . .                                   | 2 000          | — „  |
| 9.) Družbeni cilindri za svetilke                             | 500            | — „  |
| 10.) Družbeni čaj . . . . .                                   | 1.000          | — „  |
| 11.) Narodni kolek . . . . .                                  | 13.455         | 48 „ |
| 12.) Družbene razglednice . . .                               | 5.093          | 12 „ |
| 13.) Družbeni rač. listki . . . .                             | 9.655          | 40 „ |
| 14.) Družbene knjige . . . . .                                | 723            | 27 „ |
| 15.) Družbeni koledar . . . . .                               | 35.494         | — „  |
| 16.) Obresti od naložen. denarja                              | 27.543         | 65 „ |
| 17.) Družbena posestva . . . . .                              | 23.682         | — „  |
| 18.) Vrnjeni predujemi . . . . .                              | 190            | — „  |
| 19.) Volila . . . . .                                         | 54.004         | 12 „ |
| 20.) Obrambni sklad . . . . .                                 | 109.521        | 34 „ |
| 21.) Razni prejemki . . . . .                                 | 1.298.362      | 85 „ |

Dohodki znašajo toraj leta 1921 skupaj . . 3.286.482 . 62 .

Odnos . . . 3.413.250 K 36 v



|                                |                             |
|--------------------------------|-----------------------------|
| Prenos . . .                   | 3,413.250 K 36 „            |
| Najeto posojilo . . . . .      | 120.000 „ — v               |
| Prodana posestva . . . . .     | 431.933 „ — „               |
| Prehodni prejemki . . . . .    | 290.878 „ 80 „              |
| Dvigjeni zneski i. s.          |                             |
| a) iz družbene glavnice . . .  | 72.004 K 12 v               |
| b) iz pokojninskega sklada . . | 18.060 „ 53 „ 90.064 „ 65 „ |
| <b>Skupaj . . .</b>            | <b>4,346.126 K 81 v</b>     |

### Izdatki.

|                                                               |                             |
|---------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| 1. Za ljudske šole in otroške vrtce . . . . .                 | 3,164.818 K 60 v            |
| 2. Družbena posestva . . . . .                                | 16.430 „ 89 „               |
| 3. Podpore in posojila . . . . .                              | 10.500 „ — „                |
| 4. Povrnjena posojila . . . . .                               | 134.827 „ 92 „              |
| 5. Obresti od posojil . . . . .                               | 8.036 „ 48 „                |
| 6. Družbeni koledar . . . . .                                 | 29.569 „ 50 „               |
| 7. Narodni kolek . . . . .                                    | 5.026 „ — „                 |
| 8. Družbene razglednice . . . . .                             | 6.180 „ — „                 |
| 9. Izplačani predujemi . . . . .                              | 1.000 „ — „                 |
| 10. Pokojninski sklad                                         |                             |
| a) Prispevek Družbe . . . . .                                 | 18.144 K 53 v               |
| b) Izplačana pokojnina in<br>prem. reserve . . . . .          | 18.060 „ 53 „ 36.205 „ 06 „ |
| 11. Družbena pisarna.                                         |                             |
| a) Plače uradnikom . . . . .                                  | 23.450 K — v                |
| b) Plača slugi, najemnina,<br>kurjava, razsvetljava . . . . . | 8.540 „ 20 „                |
| c) Tiskovine, poštnina in<br>razne pis. potrebšč. . . . .     | 5.918 „ 59 „ 37.908 „ 79 „  |
| 12. Razni stroški . . . . .                                   | 25.972 „ 91 „               |
| Izdatki znašajo torej leta 1921 skupaj . . . . .              | 3,476.476 K 15 v            |
| Prehodni stroški . . . . .                                    | 290.878 „ 80 „              |
| Plodonosno naloženi zneski i. s.                              |                             |
| a) na glavnico . . . . .                                      | 72.004 K 12 v               |
| b) na obrambni sklad . . . . .                                | 109.521 „ 34 „              |
| <b>Skupaj . . .</b>                                           | <b>181.525 „ 46 „</b>       |
| <b>Odnos . . .</b>                                            | <b>3,948.880 K 41 v</b>     |

|                                                 |                         |
|-------------------------------------------------|-------------------------|
| Prenos . . .                                    | 3,948.880 K 41 v        |
| Blagajniški ostanek dne 31. grudna l. 1921. . . | 397.246 „ 40 „          |
| Skupaj . . .                                    | <u>4,346.126 K 81 v</u> |

### Račun družbene glavnice.

|                                        |                       |
|----------------------------------------|-----------------------|
| Stanje dne 31. grudna 1920. l. . . . . | 118.879 K 32 v        |
| Prirastek leta 1921 . . . . .          | 72.004 „ 12 „         |
| Skupaj . . .                           | <u>190.883 K 44 v</u> |
| Odpadek leta 1921 . . . . .            | 72.015 „ 12 „         |
| Stanje dne 31. grudna 1921. l. . . . . | <u>118.868 K 32 v</u> |

### Račun pokojninskega sklada.

|                                        |                       |
|----------------------------------------|-----------------------|
| Stanje dne 31. grudna 1920. l. . . . . | 132.741 K 96 v        |
| Prirastek leta 1921 . . . . .          | 19.045 „ 71 „         |
| Skupaj . . .                           | <u>151.787 K 67 v</u> |
| Odpadek leta 1921 . . . . .            | 18.060 „ 53 „         |
| Stanje dne 31. grudna 1921. l. . . . . | <u>133.727 K 14 v</u> |

### Račun obrambnega sklada.

|                                        |                       |
|----------------------------------------|-----------------------|
| Stanje dne 31. grudna 1920. l. . . . . | 231.273 K 02 v        |
| Prirastek leta 1921 . . . . .          | 130.358 „ 81 „        |
| Skupaj . . .                           | <u>361.631 K 83 v</u> |
| Odpadek leta 1922 . . . . .            | 20.000 „ — „          |
| Stanje dne 31. grudna 1921 l. . . . .  | <u>341.631 K 83 v</u> |

### Račun družbenih posestev.

|                                        |                      |
|----------------------------------------|----------------------|
| Stanje dne 31. grudna 1920. l. . . . . | 829.810 K — v        |
| Prodana posestva . . . . .             | 46.000 „ — „         |
| Stanje dne 31. grudna 1921. l. . . . . | <u>783.810 K — v</u> |

# Družbena imovina

dne 31. grudna 1921. l.

## A. Aktivna imovina.

### I. Posestva.

|                                                       |               |
|-------------------------------------------------------|---------------|
| a) Posestvo v Trstu . . . . .                         | 430.000 K — v |
| b) Posestvo v Velikovcu . . . . .                     | 100.000 „ — „ |
| c) Posestvo v Velikovcu . . . . .                     | 20.000 „ — „  |
| č) Posestvo na Savi . . . . .                         | 24.000 „ — „  |
| d) Posestvo v Studencih . . . . .                     | 10.800 „ — „  |
| e) Posestvo v Studencih . . . . .                     | 17.800 „ — „  |
| f) Posestvo v Vodičji vasi . . . . .                  | 2.500 „ — „   |
| g) Posestvo pri Sv. Mariji Magd.<br>v Trstu . . . . . | 21.000 „ — „  |
| h) Posestvo v Škednju, Trst . . . . .                 | 29.000 „ — „  |
| i) Posestvo v Rožnem dolu pri<br>Črnomlju . . . . .   | 10.000 „ — „  |
| j) Posestvo v Ljubljani . . . . .                     | 160 „ — „     |
| k) Posestvo v Ljubljani . . . . .                     | 73.000 „ — „  |
| l) Posestvo v Ljubljani . . . . .                     | 8.800 „ — „   |
| m) Posestvo v Zapužah . . . . .                       | 36.750 „ — „  |

Skupaj . . . . . 783.810 K — v

II. Šolski inventar in učila . . . . . 15.656 „ 65 „

III. Inventar družbene pisarne . . . . . 502 „ — „

IV. Zaloge družbenih knjig . . . . . 90 „ — „

V. Terjatve (gotove) . . . . . 45.022 „ 76 „

VI. Brezobrestna posojila . . . . . 24.600 „ — „

### VII. Družbena glavnica.

a) Vložna knjižica posojilnice v  
Mariboru, št. 2386 pr. . . . . 200 K — „

Odnos . . . . . 200 K — v

Odnos . . . . . 869.681 K 41 v

|     |                                                                                                                                                                               |                       |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|
|     | Prenos . . .                                                                                                                                                                  | 869.681 K 41 v        |
|     | Prenos . . .                                                                                                                                                                  | 200 K — v             |
| b)  | Vložna knjižica posojilnice v Mariboru, št. 10.492 pr. . . .                                                                                                                  | 100 „ — „             |
| c)  | Vložna knjižica Jadranske banke, podružnica v Ljubljani št. 895 pr. . . . .                                                                                                   | 896 „ 32 „            |
| d)  | Delnica Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, št. 1422 pr.                                                                                                                  | 400 „ — „             |
| d)  | Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . . . .                                                                                                                       | 20.930 „ — „          |
| e)  | Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski. . . . .                                                                                                                        | 25.000 „ — „          |
| f)  | 3 kom. ogrskih Josziv-srečk št. $\frac{4694}{64}, \frac{1486}{50}, \frac{4222}{2}$ à 4 K                                                                                      | 12 „ — „              |
| g)  | Zadružna knjižica posojilnice in hraniln. v Trstu št. 6022 pr.                                                                                                                | 60 „ — „              |
| h)  | Zadružna knjižica posojilnice v Mariboru št. 5631 pr. . .                                                                                                                     | 20 „ — „              |
| i)  | VI — $5\frac{1}{2}\%$ avstr. vojno posojilo pr. . . . .                                                                                                                       | 1.000 „ — „           |
| 2 k | j)om. $4\frac{1}{2}\%$ zastavnih listin občinske hranilnice v Gradcu dtto 1. 4. 1918. 1. serija B št. 7432 in 7433 po 10.000 K .                                              | 20.000 „ — „          |
|     | s kuponi od 1. 4. 1919 leta                                                                                                                                                   |                       |
| k)  | 25 kom. $4\frac{1}{2}\%$ zadolžnic melioracijskega posojila vojvodine Kranjske dtto 1. 11. 1911 št. 0024 — 0031, 2389 — 2395, 2401, 2402, 2406 — 2410, 2486 — 2488 po 2.000 K | 50.000 „ — „          |
|     | s kuponi od 1. 5. 1922. leta                                                                                                                                                  |                       |
| l)  | konto korent pri Ljublj. kred. banki f. 459 . . . . .                                                                                                                         | 250 „ — „             |
|     | Skupaj . . .                                                                                                                                                                  | <u>118.868 K 32 v</u> |
|     | Odnos . . .                                                                                                                                                                   | 988.549 K 73 v        |

Prenos . . . 988.549 K 73 v

# VIII. Pokojninski sklad.

|                                                                                        |                |
|----------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| a) Vink. 4 <sup>0</sup> / <sub>0</sub> avstrijska kronska<br>renta pr. . . . .         | 21.700 K — v   |
| b) Vink. 4·2 <sup>0</sup> / <sub>0</sub> avstr. srebrna<br>renta pr. . . . .           | 45.000 „ — „   |
| c) Vink. 4·2 <sup>0</sup> / <sub>0</sub> avstr. papirna<br>renta pr. . . . .           | 8.000 „ — „    |
| č) Vink. III. avstr. vojno poso-<br>jilo pr. . . . .                                   | 20.000 „ — „   |
| d) Vink. IV. avstr. vojno poso-<br>jilo pr. . . . .                                    | 5.000 „ — „    |
| e) Vink. V. avstr. vojno poso-<br>jilo pr. . . . .                                     | 4.000 „ — „    |
| f) Vložna knjižica Kmetske po-<br>sojilnice v Ljubljani, šte. v.<br>19.842 pr. . . . . | 30.027 „ 14 „  |
| Skupaj . . .                                                                           | 133.727 „ 14 „ |

# IX. Ciril-Metodov obrambni sklad.

|                                                                                            |                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| a) Vložna knjižica Kmetske<br>posojilnice ljublj. okolice v<br>Ljubljani št. 120 pr. . . . | 129.619 K 43 v   |
| b) Vložna knjižica Ljudske poso-<br>jilnice v Gorici št. 4105 pr. .                        | 2.000 „ — „      |
| c) Vložna knjižica posojilnice v<br>Celju št. 16098 pr. . . . .                            | 1.400 „ — „      |
| d) Vložna knjižica posojilnice v<br>Mariboru št. 10579 pr. . . .                           | 1.000 „ — „      |
| e) Vlož. knjiž. Jadranske banke,<br>podruž. v Kranju št. 1710 pr.                          | 600 „ — „        |
| f) 7 <sup>0</sup> / <sub>0</sub> drž. invest. posojilo . .                                 | 20.000 „ — „     |
| g) Terjatev pri mestni občini<br>ljubljski . . . . .                                       | 187.012 „ 40 „   |
| Skupaj . . .                                                                               | 341.631 K 83 v   |
| Odnos . . .                                                                                | 1,463.908 K 70 v |

Prenos . . . 1,463.908 K 70 v

X. Zapuščinski sklad Viljem Polaka.

- |                                                                                                                                                                                  |               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| a) Vložna knjižica ljub. mestne hranilnice št. 60.758 pr. . . .                                                                                                                  | 106.000 K — v |
| b) Vložna knjižica posojilnice v Radovljici, št. 6221 pr. . . .                                                                                                                  | 8.500 „ — „   |
| c) Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani št. 9146 pr.                                                                                                                  | 7.479 „ 63 „  |
| d) 15 kom. 4 1/2 0/0 obveznic bosensko - herceg. železniškega posojila v nom. vrednosti . . . s kuponi od 1. aprila 1. 1919                                                      | 20.000 „ — „  |
| e) 2 zadolžnici priv. avstr. zavoda za zemljiški kredit serija 97 št. 4 in ser. 3055 št. 16 à 200 K . . . . . s kuponi od 1. junija 1919 l.                                      | 400 „ — „     |
| f) 2 zadolžnici posojila za regulovanje Tise, serija 851 št. 61 in serija 1624 št. 99 à 200 K s kuponi od 1. aprila 1919 l.                                                      | 400 „ — „     |
| g) Turška srečka št. 385.276 pr. 400 frankov, po kronski prvotni vrednosti . . . . .                                                                                             | 382 „ — „     |
| h) Vložna knjiž. Kmetске posoj. v Ljubljani, št. 22.236 pr. . .                                                                                                                  | 460 „ 62 „    |
| i) 1/3 vrednosti od 2 kred. srečk dd <sup>to</sup> . Dunaj z dne 31. marca l. 1888 serija 2527 št. 43 in serija 3273 št. 70 à 200 K skupaj 400 K družbi odpade 1/3 t. j. . . . . | 133 „ 33 „    |
| j) Int. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . . . .                                                                                                                         | 29.070 „ — „  |
| j) Intab. terjatev po I. K. . . .                                                                                                                                                | 1.050 „ — „   |

Skupaj . . . 173.875 „ 58 „

Odnos . . . 1,637.784 K 28 v



Prenos . . . 1,637.784 K 28 v

**XI. Zapuščinski sklad Karol Kotnika.**

|                                                                                                                                 |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| a) 9 kom. srečk ljub. mesta<br>št. 3006, 3059, 3165, 3166,<br>3216, 3218, 3287, 3321,<br>68.889 à 40 K . . . . .                | 360 K — v  |
| b) 1 bilet II. ruskega notr. po-<br>sojila iz leta 1866, serija<br>14.075 št. 7 pr. 100 rubljev,<br>v prvotni kronski veljavi . | 254 „ 50 „ |
| Skupaj . . .                                                                                                                    | 614 „ 50 „ |

**XII. Blagajniški ostanek dne 31. grudna**

|                  |                         |
|------------------|-------------------------|
| 1921. l. . . . . | 397.246 „ 40 „          |
| Skupaj . . .     | <u>2,035.645 K 18 v</u> |

**B. Pasivna imovina.**

|                                                 |                       |
|-------------------------------------------------|-----------------------|
| 1. Posojila in dolgovi pri denarnih zavodih . . | 350.897 K 68 v        |
| 2. Dolgovi pri posestvih . . . . .              | 7.037 „ — „           |
| 3. Razni neporavnani računi . . . . .           | 57.991 „ 40 „         |
| 4. Pokojninski sklad . . . . .                  | 133.727 „ 14 „        |
| Skupaj . . .                                    | <u>549.653 K 22 v</u> |

**C.**

|                                                                      |                       |
|----------------------------------------------------------------------|-----------------------|
| Ako od aktivne imovine . . . . .                                     | 2,035.645 K 18 v      |
| odštejemo pasivno imovino . . . . .                                  | 549.653 „ 22 „        |
| dobimo čisto imovino dne 31. grudna 1921. l. .                       | 1,485.991 K 96 v      |
| Ako primerjamo čisto imovino z dne 31. grudna<br>1920. l. . . . .    | 1,155.003 K 52 v      |
| s čisto imovino z dne 31. grudna 1921. l. . .                        | 1,485.991 „ 96 „      |
| vidimo, da se je čista imovina v letu 1921<br>pomnožila za . . . . . | <u>330.988 K 44 v</u> |

Prenos . . . 1,463.908 K 70 v

X. Zapuščinski sklad Viljem Polaka.

|                                                                                                                                                                                  |               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| a) Vložna knjižica ljub. mestne hranilnice št. 60.758 pr. . .                                                                                                                    | 106.000 K — v |
| b) Vložna knjižica posojilnice v Radovljici, št. 6221 pr. . . .                                                                                                                  | 8.500 „ — „   |
| c) Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani št. 9146 pr.                                                                                                                  | 7.479 „ 63 „  |
| d) 15 kom. 4 1/2 0/0 obveznic bosensko - herceg. železniškega posojila v nom. vrednosti .                                                                                        | 20.000 „ — „  |
| s kuponi od 1. aprila l. 1919                                                                                                                                                    |               |
| e) 2 zadolžnici priv. avstr. zavoda za zemljiški kredit serija 97 št. 4 in ser. 3055 št. 16 à 200 K . . . . .                                                                    | 400 „ — „     |
| s kuponi od 1. junija 1919 l.                                                                                                                                                    |               |
| f) 2 zadolžnici posojila za regulovanje Tise, serija 851 št. 61 in serija 1624 št. 99 à 200 K s kuponi od 1. aprila 1919 l.                                                      | 400 „ — „     |
| g) Turška srečka št. 385.276 pr. 400 frankov, po kronski prvotni vrednosti . . . . .                                                                                             | 382 „ — „     |
| h) Vložna knjiž. Kmetске posoj. v Ljubljani, št. 22.236 pr. . .                                                                                                                  | 460 „ 62 „    |
| i) 1/3 vrednosti od 2 kred. srečk dd <sup>to</sup> . Dunaj z dne 31. marca l. 1888 serija 2527 št. 43 in serija 3273 št. 70 à 200 K skupaj 400 K družbi odpade 1/3 t. j. . . . . | 133 „ 33 „    |
| j) Int. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . . . .                                                                                                                         | 29.070 „ — „  |
| Intab. terjatev po l. K. . . .                                                                                                                                                   | 1.050 „ — „   |

Skupaj . . . 173.875 „ 58 „

Odnos . . . 1,637.784 K 28 v

Prenos . . . 1,637.784 K 28 v

**XI. Zapuščinski sklad Karol Kotnika.**

|                                                                                                                                 |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| a) 9 kom. srečk ljub. mesta<br>št. 3006, 3059, 3165, 3166,<br>3216, 3218, 3287, 3321,<br>68.889 à 40 K . . . . .                | 360 K — v  |
| b) 1 bilet II. ruskega notr. po-<br>sojila iz leta 1866, serija<br>14.075 št. 7 pr. 100 rubljev,<br>v prvotni kronski veljavi . | 254 „ 50 „ |
| Skupaj . . .                                                                                                                    | 614 „ 50 „ |

**XII. Blagajniški ostanek dne 31. grudna**

|                     |                         |
|---------------------|-------------------------|
| 1921. l. . . . .    | 397.246 „ 40 „          |
| <b>Skupaj . . .</b> | <b>2,035.645 K 18 v</b> |

**B. Pasivna imovina.**

|                                                 |                       |
|-------------------------------------------------|-----------------------|
| 1. Posojila in dolgovi pri denarnih zavodih . . | 350.897 K 68 v        |
| 2. Dolgovi pri posestvih . . . . .              | 7.037 „ — „           |
| 3. Razni neporavnani računi . . . . .           | 57.991 „ 40 „         |
| 4. Pokojninski sklad . . . . .                  | 133.727 „ 14 „        |
| <b>Skupaj . . .</b>                             | <b>549.653 K 22 v</b> |

**C.**

|                                                                      |                  |
|----------------------------------------------------------------------|------------------|
| Ako od aktivne imovine . . . . .                                     | 2,035.645 K 18 v |
| odštejemo pasivno imovino . . . . .                                  | 549.653 „ 22 „   |
| dobimo čisto imovino dne 31. grudna 1921. l. .                       | 1,485.991 K 96 v |
| Ako primerjamo čisto imovino z dne 31. grudna<br>1920. l. . . . .    | 1,155.003 K 52 v |
| s čisto imovino z dne 31. grudna 1921. l. . .                        | 1,485.991 „ 96 „ |
| vidimo, da se je čista imovina v letu 1921<br>pomnožila za . . . . . | 330.988 K 44 v   |

Družba je imela dne 31. grudna 1921.

a) lastnega premoženja . . 1,485.991 K 96 v

b) premoženja za pokojninski

sklad . . . . . 133.727 „ 14 „

Skupaj . . . 1,619.719 K 10 v

Dne 31. grudna 1920.

a) lastnega premoženja . . 1,155.003 K 52 v

b) premoženja za pokojninski

sklad . . . . . 132.741 „ 96 „

Skupaj . . . 1,287.745 „ 48 „

Skupno premoženje (lastno družbeno  
in premoženje za pokojninski sklad)

se je pomnožilo v letu 1921 za. . . . 331.973 K 62 v

Vodstvo:

Andrej Senekovič l. r.,  
prvomestnik.

Aleksander Hudovernik l. r.,  
blagajnik.

Za nadzorstvo:

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.



Pogled na družbeno bilanco  
nas priganja

k marljivejšemu delovanju

za Družbo sv. C. in M.

## Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pokrovitelji:

### A.

ki so izza dne 30. sept. 1921. do 20. dne sept. 1922. po § 4. družb. pravil  
plačali po 200 kron.

790. Angela Tičakova v Ljubljani; 791.—792. Dr. Milan Vidmar, vseučil. prof. v Ljubljani (I—II); 793. Anton Tonejec, kavarnar v Ljubljani; 794.—798. Podružnica v Dolu pri Hrastniku (I—V); 799. Jernej Radišek v Št. Pavlu pri Preboldu; 800. M. Radišekova v Št. Pavlu pri Preboldu; 801. Anton Štrekelj v Ljubljani; 802. Josip Zidar, veletrgovec v Ljubljani; 803. Marija dr. Rekarjeva, odv. sopr. v Ljubljani; 804. Andrej Šarabon, veletrgovec v Ljubljani; 805. Fran Turk, Rio de Janeiro (Brazilija); 806.—807. Drago Gabrijel, nadz. juž. žel. v Borovnici in soproga (I—II); 808. Fran Krapež, kavarnar v Ljubljani; 809. Dr. Ivan Letnar, mag. tajnik v Ljubljani; 810. Ivan Jakopič, knjigovezec v Ljubljani; 811. Ivan Korencan, trgovec v Ljubljani; 812. Antonija Mrakova, gostiln. in posest. v Ljubljani; 813. Betka Mrakova v Ljubljani; 814. Lojzika Gorjupova v Ljubljani; 815. Dr. I. Ratej v Ljubljani; 816. Emil Malkope v Ljubljani; 817. Moška podružnica v Trbovljah (zbrali vojniki 1. čete 3. bat. 40. pp. v spomin pok. tovariša Stojana Duvnjaka); 818. Lenčika Adamičeva, trg. sopr. v Ljubljani; 819.—820. Viktor Bračič, ravnatelj j. žel. v kralj. SHS (I—II); 821. Ana Podkrajšekova v Rogaški Slatini; 822.—823. Podružnica v Murski Soboti (I—II); 824. Ana Letnarjeva, naduč. vdova v Ljubljani; 825. Rodbina dr. Tajnšekova, Št. Pavel pri Preboldu; 826. Gospodinska šola v Št. Rupertu; 827. Podružnica v Lftiji, pokrovitelj prof. Peter Žmitek; 828. Josip Tomažin, pošt. kontrolor v p. v Ljubljani.

### B.

ki so plačali izza dne 1. okt. 1921 do 20. dne sept. 1922 za Ciril Metodov  
obrambni sklad po 200 K.

1436. Odbornice ž. podružnice v Novem mestu v počaščenje umrlega sinčka ge. dr. Vasičeve; 1437. Ženska podružnica v Trbovljah v spomin pok. Ane Dimnikove; 1438. K. dekliške šole v Studencih pri Mariboru; 1439.—1441. Slov. splošno žensko društvo v Ljubljani v počaščenje 70letnice dr. Iv. Tavčarja (3 k.); 1442.—1446. Marijanica Medičeva, tov. soproga v Ljubljani (5 k.); 1447. Pavla dr. Omulčeva v Ormožu na mesto cvetja na grob pok. Ivanki dr. Žizekovi; 1448. Dr. Branko Žizek, zdravnik v Velenju; 1449. Bogdana Prekoršekova v Celju; 1450. Olga Chladekova v Ljubljani; 1451. Dr. Ciril Žizek, Beograd; 1452. Rodbini Jakova in Skalarjeva v Ljubljani v spomin pok. Avg. Zajca; 1453.—1457. Hermina Medičeva v Ljubljani (5 k.); 1458.—1459. Častniški zbor 40 pp. „Triglav“ v spomin

15letnice smrti Simona Gregorčiča (2 k.); 1460. Jerica **Gnusova**, sopr. šol. ravnatelj v Dolu pri Hrastniku; 1461. Julka **Čandrova**, učiteljica v Dolu pri Hrastniku; 1462—1482. **Ženska podružnica** v Kranju v spomin 28letnega delovanja predsednice Leopoldine Šavnikove (20 k.); 1483.—1485. **Moška šentpeterska podružnica** v Ljubljani, nabrano o priliki godovanja g. Ostermana (3 k.); 1486.—1491. Mara in Ivan **Rakovec** v Kranju o priliki poroke hčerke Olge (6 k.); 1492. **Uslužbenci strojnega oddelka** j. žel. v Ljubljani o priliki smrti centr. nadzornika g. Schnellerja; 1493. **Uslužbenci strojnega oddelka** VI/I juž. žel. v Ljubljani; 1494. **Deteljica** v restavraciji Mat. Dolničarja na glavnem kolodvoru v Ljubljani o Miklavževem; 1495. Lojze **Bizjak** iz Rogatca o fantovščini Lojzeta Bukovca iz Vel. Loke pri Trebnjem; 1496.—1497. Edo **Delak** iz Osjeka (2 k.); 1498. H. **Požun**, notar v Gorenji Radgoni; 1499. Josip **Rudež**, grajščak na Tolstem vrhu; 1500. Anton **Vedlin**, ravnatelj mest. hranilnice v Kamniku; 1501—1502. **Ženska šentpeterska podružnica** v Ljubljani o godovanju g. Ostermana (2 k.); 1503. Miloš **Roš**, učitelj v Hrastniku, o prvi obletnici materine smrti; 1504. Dr. Radovan **Schober**, vojaški zdravnik v Ptuj; 1505. Josipina **Blumauerjeva** v Ljubljani; 1506. Julija **Rudeževa** na Tolstem vrhu; 1507. Marica **Perušekova** na Tolstem vrhu; 1508. **Podružnica** v Laškem; 1509. Andrej **Šarabon**, veletrgovec v Ljubljani; 1510.—1512. **Poštno osobje** Ljubljana I (3 k.); 1513. **Odbornice** splošnega ženskega društva v Ljubljani v spomin 50letnice Maše Gromove. 1513—1524. Milka **Mahorčičeva** v Sežani nabrala v spomin 50letnice Maše Gromove (12 k.); 1525. Ante **Grom**, car. posrednik v Ljubljani o priliki 50letnice svoje soproge; 1526. **Tehniški ples** l. 1922; 1527. Dr. Ivan **Letnar**, mag. tajnik v Ljubljani, v spomin pok. Metke Letnarjeve; 1528—1530. **Podružnica** v Trebnjem nabrala na svatbi Elíce in Gustava Kobe v Trebnjem (3 k.); 1531.—1533. **Podružnica** v Trebnjem na občnem zboru (3 k.); 1534. **IV. razred lj. šole** na Prulah v Ljubljani v počaščenje Frana Podlimbarskega; 1535. Fran **Blaž** v Ljubljani; 1536. Fran **Bebr**, načelnik kurilnice j. ž. v Šiški v spomin na izpit; 1537.—1539. **Brzajavno in telefonsko osobje** Ljubljana I (3 k.); 1540.—1542. **Ženska šentpeterska podružnica** v Ljubljani, zbirka vesele družbe juž. železničarjev v Radovljici o godovanju g. ravnatelja ing. Ign. Šega (3 k.); 1543. in 1544. Ivan **Rus**, velepos. in veletrg. v Loškem potoku, o 25letnici pobratimstva z Fr. Skuljem, pis. tajnikom DCM.; 1545.—1547. **Šentpeterska m. podružnica** v počaščenje spomina † dr. Zupanca (3 k.); 1548. Lizika **Žerjalova**, urad. sopr. v Ljubljani; 1549. Tonček **Žerjal** v Ljubljani; 1550. Mi-mica **Žerjalova** v Ljubljani.



## **Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:**

### **A. Vodstvo.**

po volitvi na XXXIII. veliki skupščini v Ljubljani  
dne 10. septembra 1922.

1. Prvomestnik: Andrej Senekovič, častni član Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, vladni svetnik, gimnazijski ravnatelj v pokoju, izvoljen leta 1921.
2. Fran Črnagoj, nadzornik šolskih vrtov v Ljubljani, 1920.
3. Dr. Ernest Dereani, zdravnik v Ljubljani, 1922.
4. Blagajnik: Aleksander Hudovernik, predsednik notarske zbornice, 1920.
5. Avgust Ludvik, postajenačelnik južnega kolodvora v Ljubljani 1921 (za 2 l.)
6. Tajnik: ing. Janko Mačkovšek, višji stavbni komisar v Ljubljani, 1922.
7. Ana Podkrajšekova, zasebnica v Ljubljani, 1921.
8. Mihaela Šegova, soproga inž. centralnega ravnateljstva južne železnice 1921.
9. Namestni prvomestnik: Dr. Ivan Tavčar, odvetnik, častni član Družbe sv. C. in M. itd., 1920.
10. Franja dr. Tavčarjeva, odvetnika soproga v Ljubljani, 1921.
11. Dr. Fran Vodopivec, okr. glavar v Ljubljani, 1922.
12. Dr. Fran Voglar, ravnatelj ženskega učiteljišča v Mariboru, 1922.

Ožji odbor: Načelnik Senekovič, dr. Tavčar, Hudovernik.  
Janko Mačkovšek, Ana Podkrajšekova, Franja  
dr. Tavčarjeva.

### **B. Nadzorništvo.**

1. Dr. Janko Kersnik, ravnatelj Kmetске posojilnice v Ljubljani.
2. Mate Kante, okr. šolski nadzornik v Ljubljani.
3. Karol Mahkota, tajnik Jugoslovenske Matice.
4. Dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik v Ljubljani.
5. Matija Rode, uradnik Mestne hranilnice v Ljubljani.

### **C. Razsodništvo.**

1. Mat. Marinček, notar v Šoštanju.
2. Dr. Fran Rosina, odvetnik v Mariboru.
3. Fran Pahernik, veleposestnik v Vuhredu.
4. Dr. Fran Tekavčič, odvetnik v Ljubljani.
5. Dr. Karol Triller, odvetnik v Ljubljani.



## Č. Pisarna.

Ljubljana, Narodni dom: uradne ure ob delavnikih od  
3.—6. popoldne.

Vodja: Andrej Senekovič.

Uradniki: Knjigovodja: Emanuel Josin.

Pisarniški tajnik: Fran Skulj.

Pisarica: Franja Benedikova.



## Slovenke! Slovenci!

**V** dolgi vrsti raznih slovenskih društev je gotovo izmed najvažnejših in najpotrebnejših Družba sv. Cirila in Metoda. Njene važnosti kot našega prvega obrambnega društva ne more nihče zanikati. Četrto desetletje se že bliža koncu, odkar stoji nepremično in neugnano na braniku slovenstva. V tem času je otela na tisoče slovenske dece potujčevanja. Važnost Družbe sv. Cirila in Metoda so spoznali nasprotniki, ker so jo na vse mogoče načine skušali ovirati v njenem delovanju in jo drzno napadali. Vsak njihov naskok na njo nam je dokaz, kako važna je naša Družba in kako potrebna. Ako bi je ne imeli, bi jo morali ustanoviti sedaj po svetovni vojni, ki nam je odtrgala na stotisoče rojakov; a tudi za tiste je Družbi sv. Cirila in Metoda briga, ki živijo ob mejah v Jugoslaviji in so izpostavljeni tujim, prekomejnim laškim, madjarskim in nemškim vplivom; njim in zlasti njihovi deci je treba vcepiti ljubezen do naše države. Obojni prevažni nalogi ne more biti kos, ako Družba nima zadostnih sredstev. Njeni sedanji milijonski izdatki zahtevajo milijonskih dohodkov. Številke, ki jih navaja zadnja bilanca in jih je poudarjal družbeni blagajnik na veliki skupščini, nam tulijo na ušesa:

### **Pridite Družbi sv. Cirila in Metoda na pomoč!**

Podpirajte jo v njenih naporih! Družbena blagajna je prazna. Da se napolni, obnovite stare vire in odprite nove! Zbirajte darove o veselih in žalih prilikah! Ne pozabite Družbe na svatbah in botrinjah, na izletih in domačih zabavah; z darovi za njo proslavljajte spomin svojih dragih! Njeni nabiralniki, ki naj se zopet prikažejo na dan, Vam kličejo: **M a l p o l o ž i d a r d o m u n a o l t a r !** Skromen darček naj žrtvuje ubožec, a večje vsote pričakuje Družba od tistih, ki jim je vsula sreča v naročje milijone. Dična vrsta družbenih mecenov naj se nadaljuje. Prosimo knjižnih darov, ki naj se pošiljajo naši pisarni. Vsaka knjiga, primerna šolskim knjižnicam, bo dobro došla. Družbena življenska moč je v **podružnicah**. Vsem prijateljem naše narodne obrambe bodi izrečena prošnja: Vzbudite vse stare **p o d r u ž n i c e i n o s n u j t e n o v e**, kjer jih še ni! Na delo! Ako bodo podružnice vztrajale v mrtvilu, vsahnejo Družbi sv. Cirila in Metoda najizdatnejši viri (članarina, prihodki veselic in cvetnih dni, doneski kolkov, računskih listkov in razglednic). **R o j a k i**, ne zapustite Družbe sv. Cirila in Metoda!

**Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda**

v Ljubljani, dne 20. kimavca 1922.



## Blago,

ki se prodaja v prid **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani**, imajo v zalogi naslednje tvrdke:

**Kolinska tovarna za kavne primesi** v Ljubljani v korist Družbi sv. C. in M.

**Fr. Kollmann** v Ljubljani: Cilindre za svetilke v korist Družbi sv. C. in M.

**Ivan Perdan** v Ljubljani: Prva slov. zaloga čaja na debelo v Ljubljani v korist Družbi sv. C. in M.

**Ivan Perdan** v Ljubljani: Vžigalice Družbe sv. C. in M. z geslom: Mal položi dar domu na oltar.

Pravkar našeto blago priporočamo najtopleje vsem, ki jim je mar prospeh Družbe sv. C. in M. Kupujte in priporočajte znancem C. M. vžigalice in drugo družbeno blago!

Na razpolago so: **razglednice** (po 1 in 2 K), **narodni kolki** (po 10 v in 1 K), **računski listki** (po 1 K) in knjiga „**Slava Podlimbarskemu!**“ (Cena 12 K).

Prosimo **starlih znamk** in slov. mladinskih knjig; oboje sprejema družbena pisarna, kjer se dobivajo in naročajo razglednice, kolki in računski listki pod naslovom: **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Narodni dom.**

**Vodstvo.**



# VSEBINA.

Rodoslov našega kraljevskega doma.  
Kraljevine Jugoslavije barve in grb.  
Koledar.  
Pristojbine.  
Lestvice.

## Narodnemu delu.

|                                                       |    |
|-------------------------------------------------------|----|
| O kraljevi svatbi (pesem) . . . . .                   | 31 |
| Vekoslav Legat (s sliko) . . . . .                    | 34 |
| Mir božji (pesem) . . . . .                           | 39 |
| Mi in naši sosedje na severni meji . . . . .          | 40 |
| Tam na vasi . . . (pesem) . . . . .                   | 49 |
| Gesli Družbe sv. Cirila in Metoda (s sliko) . . . . . | 50 |
| Podlimbarskemu (pesem) . . . . .                      | 54 |
| Kako sem se seznanil s Podlimbarskim? . . . . .       | 55 |
| Pod tujo peto . . . . .                               | 57 |
| Dva prezgodnja groba:                                 |    |
| 1. Marica Osetova (s sliko) . . . . .                 | 60 |
| 2. Ivan Jakše (s sliko) . . . . .                     | 65 |
| Spomini na Goriško . . . . .                          | 67 |

Vestnik Družbe sv. C. in M. v Ljubljani.  
Inserati.

## NAZNANILA

### v „Koledarju“ Družbe sv. Cirila in Metoda

naj blagovole cenj. mnogobrojni člani Družbe uvaževati pri naročilih. Tu objavljene tvrdke so narodne in zanesljive, postrežejo točno z dobrim blagom in za nizko ceno. Ker je dohodek naznanil namenjen Družbi v korist, je želeti, da se častiti naročniki pri naročbah sklicujejo izrečno na inserat v Družbenem „Koledarju“; sklicevanje na inserat uveri p. n. uvrstitelje o uspehu inseriranja.

**Slovenci in Slovenke! Kupujte pri narodnih slovenskih trgovcih, zlasti pri tistih, ki so člani Družbe sv. Cirila in Metoda.**



Kdor podpira  
Družbo sv. C. in M.,  
pomaga  
našim neodrešenim  
bratom



Prporočamo „Kolinsko cikorijo“!

# VULKAN

---

TVORNICA GUMIJEVIH  
IZDELKOV  
DRUŽBA Z O. Z.  
KRANJ



Podpetniki „Eterna“; radirke (v korist Jugosloven. Matice); cevi za irigatorje, plin, vino, vodo, peronosporne brizgalnice itd.; izolacijski trak; vsakovrstne gumijske raztopine; obroči za otroške vozičke; plašči in zračnice za kolesa; vsi gumijske izdelki za železnice in drug tehnični material. — Po naročilu izdelujemo tudi druge gumijske izdelke. Oddelek „Vulkanizacija“ popravlja pokvarjene avtomobilne plašče in zračnice ter ima tudi novo pnevmatiko na zalogi.

Podjetje je popoln. v domačih rokah in edino te vrste v Jugoslaviji.

Knjigarna  
**L. Schwentner**

Ljubljana  
Prešernova ulica 3.

**Slovenci!**  
**Slovenke!**

Spominjajte se  
naših bratov na  
Primorskem in  
Koroškem!



Trgovina s semeni in deželnimi pridelki

# Sever & Komp. Ljubljana

— Wolfova ulica šte. 12 —

priporoča

vse vrste semena za vrt, polje in travnik.

Kupuje suhe gobe in vse  
druge deželne pridelke.

**Cenovnik pošljemo na zahtevo.**

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se  
blagovolite poslužiti veletrgovine

## A. E. SKABERNÈ

LJUBLJANA.



Ceniki brezplačno.

Bogato zalogo

ščipalcev, očal, daljnogledov,  
toplomerov, barometrov itd.  
priporoča



**FR P. ZAJEC** optik in urar

Ljubljana, Stari trg šte. 9.

Velika zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Vsa popravila se izvršujejo v moji moderno opremljeni delavnici po najnižjih cenah.

Postrežba točna in solidna!

**Veletrgovina  
razglednic in  
:: papirja ::**

**na drobno in debelo. Vse potreščine za šolo in urade.**

**Največja izbira finega galanterijskega blaga, primerne za god, poročna in druga darila.**

**M. TIČAR**

**Ljubljana**

**Sv. Petra cesta št. 26**

**Šelenburgova ulica št.1**

**(podružnica).**

**NA DEBELO**

**KOLONIALNA IN SPECERIJSKA TRGOVINA**

**ČERNAK & KO  
V LJUBLJANI**

**SPECIALITETA: ČAJ, KAV,  
ČOKOLADA TER VE-  
DNO SVEŽA ŽGANA KAVA**

**NA DROBNO**

**Pri-  
poroča**

**se slavne-  
mu občinstvu**

**JOSIP JUG**

**pleskar in ličar za stav-  
be, pohištva in mostove**

**LJUBLJANA, RIMSKA C. 16**

**Izvršba točna - Cene  
zmerne - Za vsa  
izvršena de-  
la Jamči  
dve le-  
ti**

# *Mestna hranilnica*

*Stanje vlog*

*K 300.000.000.—*

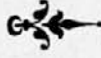
*ljubljska*

*Ljubljana, Prešernova ulica št. 3*

=== Sprejema vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure

*Hranilnica je popularno varna.*

*Posojila dovoljuje na zemljišča, na  
hiše, na vrednostne papirje  
in na menice*



**FOTOGRAF!**

Umetniški zavod  
**FOTO-ATELJE**  
„HELIOS“

**Veličan Bešter**

Aleksandrova c. 5

priporoča

plastične fotografije od  
razglednice do naravne  
velikosti

**FOTOGRAF!**

# Poljedelske stroje:



mlatilnice, gepeljne, slamoreznice, čistilnice itd. — Vsa orodja za ključavničarje, kleparje, kovače, mizarje, tesarje, kolarje ter vse druge železninske potrebščine nudi po najnižjih cenah

## Fr. Stupica

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

LJUBLJANA

Gospodsvetska cesta 1.

# „ADRIJA“

Drogerija — fotomanufaktura

## B. ČVANČARA

Šelenburgova ul. 5.

Vse  
toaletne in fotografske  
potrebščine.

Kemikalije za  
obrtnike in kmetovalce.

# Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg 4

izvršuje vsa v bančno  
stroko spadajoča opara-  
vila kar najkulantneje

Telefon šte. 508.

Kavčuk in kovine

Klišeji



Katalog

**ŠTAMPILJE**  
GRAVEUR  
**ANT. ČERNE**  
LJUBLJANA  
DVORNI TRG 1.

franko



Šabloni

Pečatni znaki



# Posojilnica v Mariboru

**v lastni hiši, v Narodnem domu.**

Telef. št. 108.

Žirokonto pri Narodni banki SHS.

Pošt. čekov. urad v Ljubljani rač. št. 10502., v Zagrebu 39087.

**Obrestuje vloge na knjižice in v tekočem računu po**

**4 1 0  
2 0**

**Daje posojila na zemljišča in osebno poroštvo.**

**Eskomptuje menice in odvarja tekoče račune  
za trgovce, obrtnike in podjetja.**

**Stanje hranilnih vlog  
nad 50,000.000 kron.**

**Rezervni zaklad  
== nad milijon kron ==**

**Enainštirideseto upravno leto.**

**Posojilnica je najstarejši slovenski denarni zavod  
v Mariboru.**

# Anton Leben, nožar

Stari trg števil. 15

priporoča svojo zalogo jeklenega blaga.

III

Brusarnica in popravljavnica.

III

Električni obrat.



Zaloga stavbenega materiala.



## F. P. Vidic & Komp.

### v Ljubljani

Zaloga, peči, štedilnikov,  
zidakov, zarezanih streš-  
nikov zakrivačev, cevi iz  
kamenine, plošč za tlak  
ter vseh stavbnih izdelkov



Zaloga stavbenega materiala.



# Josip Klemenčič

Tovarna šamotnih pečl in štedilnikov

Novo mesto

Dolenjsko

Zahtevajte cenik!

Restauracija  
in kavarna

**„Narodni dom“**

u Ljubljani

se priporoča vsem posetnikom Ljubljane. — Vsak čas gorka in mrzla jedila ter pivo. — Vedno sveže pivo.

Dobra in naravna vina.

U kavarni vsak večer koncert.

**Bogomir Šlachta,**

restavratel in kavarar.

Na novo urejenol

Na novo urejenol

Ustanovljena leta 1881.

# Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge po

**4%**

Sprejema vloge na tekoči račun.

Čekovni promet.

Eskont in inkaso menic.

Stanje hranilnih vlog nad K150,000.000.—

# **Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana**

prej

---

**Kastelle & Žabkar, G. Tönnies, M. Samassa.**

---

**Livarna železa,  
bakra, medenin, brona, litin itd.  
Zvonarna.**

**Vodne turbine „Francis Pelton“ (hidrav-  
lični regulatorji).**

**Stroji za obdelovanje lesa.**

**Špecialni stroji:  
za**

izdelovanje lesenih cvekov, izdelovanje klo-  
bukov, za tobačno fabrikacijo in za izdelo-  
vanje sodavice. — Transmisije in železo-  
konstrukcijska dela, poljedelski stroji. —

**Vodne in parne armature.**

**Umetniško izdelano cerkveno orodje.**

**Vsi izdelki iz medi, rdeče litine, brona in  
špecialnih kovin.**



# KONFEKCIJSKA INDUSTRIJA DRAGO SCHWAB

BOGATA ZALOGA VSAKOVRSNIH OBLEK, RA-  
GLANOV, POVRŠNIKOV, ZIMNIKOV, DEŽNIH  
PLASČEV ITD. ITD. — SPECIJALNA ZALOGA  
ANGLEŠKEGA IN ČEŠKEGA SUKNA. — USNJEI  
SUKNJIČI, ŠPORTNE ČEPIČE. PERILO I. T. D.

LJUBLJANA - DVORNI TRG 3  
PRVOVRSTNI MODNI SALON ZA GOSPODE

## ZALOGA STEKLA

porcelana, zrcal, sve-  
tilk, raznih okvirov,  
šip itd. Stavbinsko in  
umetno steklarstvo.

AVGUST AGNOLA  
LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 10

# Mestna hranilnica v Kranju

**obrestuje hranilne vloge po**

**4%**

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nevzdignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsako leto — to je dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Hranilnica posoja na zemljišča po 7% na leto in na amortizacijo v 14½ letih, tako da na pr. dolžnik v teku 14½ leta popolnoma poplača posojilo 100 K z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 5 kron 50 vinarjev.

**Z dnem 30. junija 1922 je bilo stanje hranilnih vlog nad**

**:-: 34 milijonov kron. :-:**

**Posojil na zemljišča ter posojil občinam**

**nad 7,000.000 kron.**





# **Posojilnica**

**:: v Celju ::**

**NARODNI DOM**

**na oglu v pritličju.**

**Obrestuje hranilne vloge: dnevno  
razpoložljive,  $4\frac{1}{2}\%$**

**vezane na odpoved  $5\frac{1}{2}\%$**

**Denarnim zavodom po dogovoru.**

**Otvorja kredite vseh vrst. Obavlja vse denarne transakcije.**

**:: Stanje hranilnih vlog ::**

**nad 54,000.000 K.**



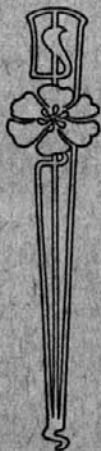
# **Spalne in jedilne : sobe :**

kuhinjske oprave,  
postelje, spodnje in  
: vrhnje modroce, :  
umivalnike, vsako-  
vrstne omare, mize  
in stole iz trdega  
: in mehkega lesa :  
priporočata

**Brata Sever,**  
zaloga pohištva in  
tapetniška  
delavnica  
**LJUBLJANA**

**:: (Kolizej) ::**

**:: Vabimo na ogled. ::**



# UČITELJSKA TISKARNA



V LJUBLJANI

**je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.**

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije in mladinske liste.

**Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.**

**Lastna tvornica šolskih zvezkov.**

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

**Novo!**

**Novo!**

**Zvezki za okroglo pisavo št. 1, 2 in 3.**

## UČITELJSKA KNJIGARNA

prodaja slovenske znanstvene, strokovne, leposlovne, pripovedne in mladinske knjige; dalje knjige za osnovne šole, srednje in obrtne šole; zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebščin in učil; razglednice, umetne in pokrajinske v veliki izbiri.



**Največja zaloga**  
izgotovljene obleke  
za gospode, gospe  
in dečke.

**Gričar & Mejač**

Šelenburgova 3. **Ljubljana** Šelenburgova 3.  
===== vogal Knafllove ulice. =====

**Domača tvrdka.**  
**Najnižje cene.**



# Zaloga šivalnih strojev

za rodbino in obrt, njih posameznih delov,  
igel in olja, pri

**Jos. Petelinc, Ljubljana**

**'Sv. Petra nasip 7,**

blizu frančiškanskega mostu, levo **ob vodi.**



**Večletno jamstvo !**

Naslov za firmo :

**Jos. Petelinc, Ljubljana.**

Istotam se dobijo vse potrebščine za šivilje,  
krojače in čevljarje ter tudi velika izbira  
galanterijskega in manufakturnega blaga.

**Cene primerne.**

**Postrežba točna.**



# LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

## v LJUBLJANI, Stritarjeva ulica 2.

**Delniška glavnica in rezerve: K 50.000.000\*—.**

OBRESTUJE vloge na tekočem računu in na knji-  
žice najugodnejše ter plačuje sama rentni davek. —  
KUPUJE in prodaja devize, valute in efekte vseh  
vrst. — ESKONTUJE in vnovčuje menice in devize  
na tu- in inozemska mesta. — SPREJEMA vsa  
borzna naročila na tu- in inozemske borze in jih

izvršuje najugodnejše. — DAJE vsakovrstne pred-  
ujme na blago, efekte itd. — DOVOLJUJE vsako-  
vrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji. —  
PRODAJA srečk razredne loterije. — DAJE infor-  
macije v vseh v bančno stroko spadajočih zadevah.

Brzojavni naslov: Banka, Ljubljana.

Telefon št. 261 in 413.

Račun ček. urada v Ljubljani št. 10.509.

### Podružnice:

Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković,  
Novisad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.



# **LESKOVIC & MEDEN**

**TRGOVINA S SPECE-  
RIJSKIM BLAGOM NA  
DROBNO IN DEBELO**

**LJUBLJANA - JURČIČEV TRG 1**

# **M. ROSNER & COMP. NASLED. VIKTOR MEDEN**

**PRODAJA FINO PRISTNO BLAGO  
LASTNEGA IZDELKA: SLIVOVICO,  
SADJEVEC, BRIŃOVEC, KONJAK,  
VINO VERMUT, PO UGODNIH CE-  
NAH. — KUPUJE: BRINJE, TROPI-  
NE, DROŽI IN DRUGE SUROVINE**

**VELEŽGANJARNA  
LJUBLJANA**

# TRGOVSKA BANKA D.D.

(prej SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

Ljubljana, Šelenburgova ul. 1.

Kapital K 60.000.000

Rezerve okrog K 10.000.000

Podružnice:

Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

Ekspoziture:

Konjice, Slovenska Bistrica. Menjalnica: Ljubljana, Kolodvorska ulica.

**Sprejema denarne vloge**  
na hranilne knjižice in  
tekoči račun in jih ob-  
restuje najugodneje.

**Kupuje in prodaja**  
vrednostne papirje, va-  
lute, devize, čeke itd.

**Eskontira in vnovčuje**  
menice, devize, kupone.

**Daje predujme**  
na vrednostne papirje  
in blago.

**Posreduje.**  
pri borznih naročilih  
vestno in kulantno.

**Izdaja**  
akreditive in izvršuje  
izplačila na vsa tu in  
inozemskata tržišča.

**Financira**

industrijalna, trgovska in obrtna podjetja.

Telefoni: Ravnateljstvo 146. Devizni odd. 458,  
Knjigovodstvo 139.

Brzjavni: Trgovska.

# Jadranska banka - Beograd

Dionička glavica: Din 60.000.000. --

Rezerve: Din 30.000.000. --

## Podružnice:

|            |           |          |
|------------|-----------|----------|
| Bled       | Jesenice  | Prevalje |
| Cavtat     | Korčula   | Sarajevo |
| Celje      | Kofor     | Split    |
| Dubrovnik  | Kranj     | Šibenik  |
| Hercegnovi | Ljubljana | Tržić    |
| Jelsa      | Maribor   | Zagreb   |
|            | Metković  |          |

## Amerikanski odio

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

### Afiliirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAXER STATE BANK, Corlland Street 82,  
New York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Kr. dvorni



dobavitelji

V. Bizjak & drug

Rogaška Slatina

Keksi  
Prepečenci  
Vafeljni  
Oblati  
Biskviti

# TISKOVNA ZADRUGA

LJUBLJANA

Prešernova ulica, nasproti glavne pošte

priporoča svoje publikacije:

**LJUBLJANSKI ZVON**, mesečnik za leposlovje. 41. letnik. Celoletna naročnina 180 K.  
Zbirko **SLOVENSKI PISATELJI** (Jurčič, Jenko, Tavčar), svojo **PREVODNO KNJIŽNICO**, **SHAKESPEARJEVO KNJIŽNICO**, **MLADINSKO KNJIŽNICO**, poljudno znanstveno knjižnico „**POTA IN CILJI**“, **ZBIRKO POLITIČNIH, GOSPODARSKIH IN SOCIALNIH SPISOV**. — Zbirka raznih zakonov in naredb. Vse zbirke se nadaljujejo. Sprejema naročila na vse zbirke ali posamezne knjige in dovoljuje tudi plačevanje v obrokih, če se naroči več knjig skupaj.



# Češka industrijalna in gospodarska banka

===== PODRUŽNICA V LJUBLJANI =====

## CENTRALA V PRAGI

(preje Češka industrijalna banka v Pragi, fuzionirana z Gospodarsko kreditno banko za Češko v Pragi)

Vplačana delniška glavnica Kč 200.000.000.—

Rezerve okrog Kč 75.000.000.—

### Podružnice v Čehoslovaški :

Benešov, Beroun, Bohumín (Oderberg), Bratislava (Pressburg), Brno, Bruntál (Freudenthal), Břeclava (Lundenburg), Čáslav, České Budějovice, Český Krumlov (Krumau), Český Těšín (Böhm. Teschen), Cmunt (Gmünd), Domažlice, Frýdlad (Friedland), Hodonín (Göding), Horní Dvořiště (Ober-Haid), Hradec Králové (Königgrätz), Chomutov (Komotau), Jablonec N/N (Gablonska./N.), Jihlava (Jglau), Jindřichuv Hradec (Neuhaus), Kladno, Klatovy, Košice, Kutná Hora, Louny, Místek, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Moravská Třebová, Náchod, Olomouc, Opava (Troppau), Pardubice, Plzeň, Podmokly (Bodenbach), Píseck, Příbram, Rakovník, Roudnice, Smržovka (Morchensstern), Sternberk, Tábor, Třeboň (Wittingau), Uherské Hradiště (Ung. Hradisch), Ustí n./L. (Aussig a./E.), Ustí n./O. (Wildenschwert), Vítkovice (Witkowitz), Vodňany, Výprty (Weipert), Viješkov, Vysoké Mýto (Hohenmauth).

### Ekspoziture v Pragi :

Praga II., VII. in VIII. — Kralj. Vinohrady. — Žižkov.

### Podružnica u inostranstvu: Ljubljana.

Afilijirane banke : Prva hrvatska obrtna banka d. d. Zagreb,  
Ogrsko-češka industrijalna banka d. d. Budapest, Splošna  
industrijalna banka d. d., Dunaj.

=====

Telefon inter. Ljubljana 104. Brzjavlj: Indusbanka, Ljubljana.

Sprejema vloge na te vložne knjižice in tekoči račun.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.



## **Tovarna zamaškov**

Najso-  
lidnejša in  
najcenejša postrežba!  
Električni obrat. Direktni uvoz  
probkovine iz Španije in  
Portugalske. Zahte-  
vajte vzorce!

**Jelačin & Ko. - Ljubljana**

Velika zaloga storjene obleke za gospode in dečke

**LJUBLJANA Mar. Čik nasl. M. Polach** Mestni trg 9

priporoča svojo veliko izbiro storjenih oblek, pelerin,  
čepic, vsakovrstnega perila za gospode in dečke od 2 let naprej.

**Najstarejša domača tvrdka. | Najnižje cene!**

===== **Engelbert Franchetti** =====

V Ljubljani, Dunajska cesta števil. 20, nasproti kavarna „Evrope“  
priporoča svojo največjo in povsem higiensko urejeno brivnico.  
Za dobro in točno postrežbo je vsestransko skrbjeno.

# :: Zdravilišče Rogaška Slatina ::

Postaja Grobelno na Južni železnici in od tam po lokalni železnici v Rogaško Slatino.

Zdravilišče, kjer se pijejo 3 vrste najboljših zdravilnih vod (Tempel, Styria, Donati).

## TEMPEL-VRELEC.

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

## STYRIA-VRELEC

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

## DONATI-VRELEC.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, hemoroidom, putiki i. t. d.

**Rogaška slatina** je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-saliničnih rudninskokisljih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživlja oča pijača; obenem pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se obvaruje v mrzlih krajih mrzlice.

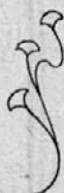
**Rogaška Slatina** je najmodernejše in največje zdravilišče v celi Jugoslaviji. Hydroterapija, elektroterapija in inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, slane, smrečne, parne, zračne, sončne kopeli in kopeli z vročim zrakom. Zdravljenje z mlekom in sirotko. Dietetska restavracija. — Lastni vodovod za pitno vodo. 228 m nad morjem ležeče. **Stalni poštni in brzojavni urad.** Velika kopališka dvorana, bralna soba, lepe jedilnice, dobre restavracije, kavarne, slaščičarne terase, sprehajališča, vojaška godba — Pogoste priredbe plesov, umetniških in navadnih koncertov, tombole. Izposojevalna knjižnica, lepi parki i. t. d. Živahen poštni in vozni promet. Avtomobili in vozovi stoje gostom na razpolago. **Sezija od 1. maja do 15. oktobra.**  
**Ravnateljstvo drž. zdravilišča Rogaška Slatina.**

ANTON BAJEC

TROOVINA S CVETLICAMI, ŠOPKI,  
VENCİ IN TRAKOVI Z NAPISI.

LJUBLJANA

POD TRANČO.



**Streho z jamstvom**

**iz azbestnocementnega škrlja**

**dobavlja**

**Kamenit tovarna**  
**v Laškem.**

: Najlažja in najboljša streha brez popravila. :

# Kavarna in restavracija „ZVEZDA“

Preje  
„KASINO“

Preje  
„KASINO“

LJUBLJANA

Prevel sem kavarno in restavracijo „Zvezdo“, jo popolnoma prezidal in obnovil ter najmoderneje opremil, da se lahko meri z najlepšimi velikomestnimi

kavarnami. Poskrbel sem za prvovrstno kavo, za okrepčila vseh vrst, za okusne jedi, prigrizke in izborno pijačo.

Na razpolago so vsi domači listi, časopisi in revije, kakor tudi vsi večji politični, leposlovni in ilustrirani slovanski, francoski, italijanski in nemški listi.

==== Postrežba najboljša in najtočnejša. ====

**Kavarna in restavracija „Zvezda“ je zbirališče vseh narodnih krogov!**

Za mnogobrojen obisk se priporoča

**Fran Krapeš,**  
kavarnar in restavratel.

# JOSIP OLUP

---

Gostilna „Pod Trančo“  
Točijo se pristna do-  
lenjska in štajerska  
vina.

Priporoča trgovino z  
manufakturnim bla-  
gom ter obleko do-  
mačega izdelka.

---

Ljubljana, Stari trg št. 1 in 2.

MIZARSKA TVORNICA

.....  
MATIJA PERKO  
.....

LJUBLJANA, ZGOR. ŠIŠKA  
CELOVŠKA CESTA 121 — TELEFON 372

PODPISANA MIZARSKA TVORNICA  
NAZNANJA, DA IZVRŠUJE VSA PO-  
HIŠTVA ZA STANOVANJA IN PISAR-  
NE IN IMA TUDI POSEBEN ODDELEK  
ZA IZVRŠEVANJE STAVBNEGA DELA  
BRZOJAVI: PERKO LJUBLJANA 7



# Jadranska zavarovalna družba

(Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu)

Ravnateljstvo v Zagrebu.

Generalni zastop za Slovenijo  
v Ljubljani, pod Trančo 2

===== sklepa: =====

- |                                                |                                               |
|------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| 1. Požarna zavarovanja.                        | 5. transportna zavarovanja.                   |
| 2. Življenska zavarovanja.                     | 6. zavar. proti škodam vsled razbitja stekla. |
| 3. Nezgodna in jamstvena zav.                  | 7. zavarovanja proti škodam po toči.          |
| 4. Zavar. proti škodam vsled tatinskega vloma. |                                               |

**Najnižji tarifi.**

**Takojšnje izplačilo škod.**

**Zastopstvo v vseh krajih Slovenije.**



**Zaloga**  
**stekla, porcelana in**  
**==== svetilk ====**

**Fran Kollmann**

**Ljubljana, Mestni trg**

**priporoča**

**bogato zalogo vseh v svojo**  
**stroko spadajočih predmetov.**

**Osobito priporoča slav. ob-**  
**činstvu v nakup**  
**valjčke za svetiljke**  
**v korist Družbi sv. Cirila in Metoda.**

**Cenovniki na razpolago.**

**Zbirališče rodoljubov!**

**Peter Stepič**

**restavracija  
in veletrgovina z vinom**

**Šiška pri Ljubljani.**

**Zbirališče rodoljubov!**

**Dobro blago po znano znižanih cenah dobite  
v modni trgovini**

**PETER ŠTERK**

**Ljubljana**

**Stari trg 18**

**Specijalna trgovina najmodernejših bluz,  
jutranjih oblek la kakovosti, moško,  
žensko in otroško perilo.**

**Dalje moških klobukov,  
čepic, slamnikov, nogavic, rokavic itd.**

# **,ELIN'**

**družba za električno industrijo v Mariboru d. z o. z.**

**Pisarne :**

Vetrinjska ul. 11.

**Skladišče :**

Jurčičeva ul. 8.

**Brzjavlj :** Elin, Maribor. — **Telefon Interur. :** št. 239.

**Ekspozitura Ljubljana :** palača „Ljubljanske kreditne banke“

Se priporoča za : izdelovanje elektromotorjev in generatorjev za vsakovrstni tok in velikost, transformatorje in aparate za visoko napetost.

Izdelovanje za posebne svrhe posebno za ladje, rudokope in premogovnike, kakor tudi elektro kemijo, izdelovanje vseh idočih tip na veliko.

Zgradbe elektrarn za javne in industrijske svrhe, naprave za luč in moč za velika industrijska podjetja ter zgradbe velikih omrežij za visoko napetost.

**Električni material za inštalacije predpis. kakovosti.**

**Katalogi in skladiščni listi na razpolago.**

# Rogaška slatina

## Tempel vrelec:

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

## Styria vrelec:

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku. Proti boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

## Donati vrelec:

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidom itd.

## Rogaška slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalno-solaničnih rudninskih kislin. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživiljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice

## Rogaška slatina

je najboljše namizna in zdravilna mineralna voda, katera nima nikdar slabega okusa ali duha.

# **Zvezna tiskarna in knjigarna**

**LJUBLJANA**

**Wolfova ulica 1**

je moderno urejena ter  
: izuršuje lično in ceno :

**tiskovine vseh vrst**

kakor: časopise, knjige,  
brošure, cenike, lepake,  
letake, vabila, sporede, ta-  
bele, račune, kuverte in  
pisemski papir s firmo,  
vizitke, naslovnice i. t. d.

**Automatično strojno  
numeriranje.**

**Lastne knjigovoznice.**

Priporočamo domačo  
tvrdko

# J. MAČEK

## LJUBLJANA

Aleksandrova cesta šte. 3

Največja zaloga  
moških in deških  
oblek, površnih su-  
kenj, modnih in  
športnih hlač



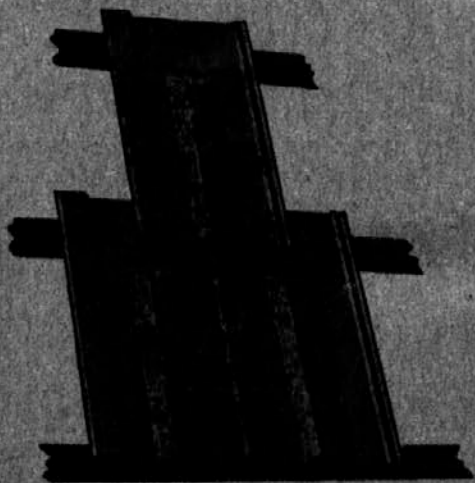
Strogo reelna postrežba!



# Združene opekarne d. d. Ljubljana

(preje Vidic - Knez)

nudijo v poljubni množini takoj dobavno



## strešnik - zakrivač

(dvostruki utorni crep)

s priveznim nastavkom, tedaj streha popolnoma varna pred  
nevihto. Najboljši preizkušeni model! — Najcenejše strešno  
kritje! — Dalje

## zidno opeko.

— — — Na željo se pošlje takoj popis in ponudba. — —

# „SLAVIJA“

**vzajemno zavarovalna banka v Pragi.**

**Generalni zastop  
za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko  
v Ljubljani.**

Kako potrebno in koristno, posebno v sedanjih časih, je življensko zavarovanje, nas uči neštevilco primerov ko k bridki smrti marsikaterega svojca ravno vsled zavarovanja ni pristopila še gmojna beda. Eden najmočnejših zavodov v našem kraljestvu je slovanska zavarovalnica banka

## „SLAVIJA“

ki slavnemu občinstvu nudi najugodnejše kombinacije življenskega zavarovanja po najnižjih tarifih, in ki izplačuje še članom dividende iz čistih dobičkov. Banka „Slavija“, ki zavaruje tudi proti ognju in vltomu, ima garancijskih fondov nad 133 milijonov, zavarovalnih vrednosti nad pet milijard, letne zavarovalnine nad 55 milijonov in je izplačala zavarovalnin nad 161 milijonov. Z vsemi potrebnimi pojasnili je drage volje na razpolago.

**Generalni zastop vzajemno zavarov. banke „Slavije“  
v Ljubljani**

**v Gosposki ulici štey. 12 (v lastni hiši).**

Uradne ure: ob delavnikih od 8. do 2.  
Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.  
Brzobjavke: Banka „SLAVIJA“, Ljubljana.

# L. MIKUŠ

Izdelovatelj dežnikov, solnčnikov, zaloga  
sprehajalnih palic.

Mestni trg  
št. 15

**LJUBLJANA**

Mestni trg  
št. 15



Na drobno!

Na debelo!

Popravila točno in solidno

Zmerne cene.

# FRAN ŠKAFAR

Stavbeno in pohištveno  
mizarstvo s parno silo

**ZALOGA POHIŠTVA**

**LJUBLJANA**

Rimska cesta šte. 16

# „SAVA“

lesna trgovska in indu-  
strijalna družba z o. z.

## V LJUBLJANI.



Čekovni račun pri poštni  
hranilnici SHS Ljubljana  
: : : : : št. 10.614 : : : : :



Telefon 303 Interurban



Brzojavni naslov;  
SAVA Ljubljana.



# Pletarna v Strnišču

## SLOVENIJA

Registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Pletarna v Strnišču (Slovenija) izdeluje v svoji tvornici vsakovrstne pletenine, in sicer coupé in polne košare, stojala za cvetlice, torbice, kot posebno specialiteto pa moderno pleteno pohištvo. Poseben oddenek otroških vozičkov, bičevnike in pohištvo vseh vrst.

Zahtevajte ponudbe ali pa obisk našega putnika! Trgovci dobe posebne cene.

Prepričajte se o kakovosti blaga z naročilom!

Pletarna u Strnišču (Slovenija) izradjuje u svojoj tvornici svakovrsne pletarine, i to coupé- i putne košare, stalke za cvijeće, torbice, kao osobiti specialitet: moderno pleteno pokućstvo.

Poseban odio za dječja kolica, bičala i pokućstvo svih vrsti.

Tražite ponude ili poset našeg putnika!

Trgovci dobe posebne cijene.

O kakvoći robe uverite se s narudžbinom!

Zastopstva v Beogradu in  
Skoplju, Ercegnovem  
in Vukovaru

Zastupstva u Beogradu i  
Skoplju, Ercognovom i  
Vukovaru

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ

V LJUBLJANI

:::

NASPROTI GLAVNE POŠTE.

:::

Priporoča za gospode:

KLOBUKE,  
PERILO,  
KRAVATE,  
TELOVNIKE,  
DEŽNIKE,  
TURISTOVSKÉ PREDMETE,  
TELOVADNE POTREB-  
ŠČINE.

Priporoča za dame:

ŠPORTNE KLOBUKE,  
PLAŠČE, KOSTIME, VRHNJA  
KRILA, SPODNJA KRILA,  
PERILO, MODERCE, ROKA-  
VICE, ČEPICE, HIŠNE HA-  
LJE, BLUZE, SVILO IN VSE  
MODERNE NAKITNE  
PREDMETE.

NARODNE ZASTAVE, TRAKOVE,

:::

ZNAKE I. T. D.

:::



ZALOŽNIŠTVO CIRIL-METODOVIH  
ZNAKOV, BROŠK, IOEL, PRIVESKOV,  
GUMBOV I. T. D.



# Industrija perila Povh & Medic

## Novomesto — Slovenija

Cenjenim gg. trgov-  
cem se priporoča  
prvo dolenjsko  
podjetje

Cene konkurenčne

Zahtevajte cenik  
franko

### Alojzij Reitz

Ustanovljeno leta 1889

urar, optik, juvelir in  
zapriseženi sodni cenilec

NOVOMESTO  
Glavni trg št. 85

Zaloga vsakovrstnih zlatih in srebrnih žepnih ur, veržic, stenskih ur in budilnic, zlatih prstanov, priveskov, uhanov, zapestnic l. t. d.  
VELIKA ZALOGA in IZBIRA RAZNIH OPTIČNIH PREDMETOV.

Vsa v to stroko spadajoča popravila iz-  
gotavlja točno in solidno po nizkih cenah  
KUPUJE STARO ZLATO IN SREBRO PO NAJVIŠJIH CENAH

Nogavice, pletenine, perilo in drugo različno  
v to stroko spadajoče blago

kupite najceneje v specialni trgovini

**A. E. Skabernè, Ljubljana.**

Umetna knjigoveznica Ivan Jakopič,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 13

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje

vsakovrstnih knjigoveških del.

Izvirne platnice za slovenske knjige vedno v zalogi. Tiskanje trakov in dru-  
štvenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno.

# JOSIP ROJINA

---

MODNI SALON ZA  
GOSPODE IN DAME  
LJUBLJANA  
ALEKSANDROVA CESTA 3

VSA-  
KOVRSNE  
ŠPORTNE, LOVSKE,  
PROMENADNE IN SALON-  
SKE OBLEKE IZGOTAV-  
LJA PO NAJNOVEJŠEM  
KROJU TOČNO  
IN SOLI-  
DNO

VEDNO V ZALOGI PRISTNO  
ANGLEŠKO BLAGO

# **„BALKAN“**

d. d. za mednarodne Transporte.

Brzobjavni naslov: „SPEDBALKAN“.

## **Centrala:**

LJUBLJANA, Dunajska cesta 33.

## **Podružnice:**

BEOGRAD z ekspozituro CARIBROD. — MA-  
RIBOR. — ZAGREB. — RAKEK. — JESENICE.

## **Afillirana podjetja:**

„Balkan“ G. m. b. H., WIEN III., Strohgassee 24.  
„Balkan“ S. A., TRIESTE, Riva Grumula No. 14.

## **Zastopstva**

z interesno skupnostjo v Nemčiji, Švici, An-  
gleški, Italiji, Franciji, Romuniji, na Češkem,  
Poljskem, Madžarskem in v Severni Ameriki.

Lastno carisko posredništvo. — Tarifni oddelek.  
Zbirni promet. — Mednarodne selitve pohištva.  
Javna in carinska skladišča.

**T v r d k a**

# **IVAN PERDAN**

**v Ljubljani**

vže nad dvajset let največja dobaviteljica vžigalic se priporoča in zagotavlja, da bode kakor do sedaj tudi v bodoče postregla po možnosti svoje cenjene odjemalce z vžigalicami.

**☛ V zalogi vedno: ☚**

**fini rum, domača slivovka, najfinejše namizno in jedilno olje kakor tudi vse drugo špecerijsko blago na drobno in debelo po najnižjih cenah.**

TELEFON 304



V LASTNI HIŠI

# **NARODNA TISKARNA**

IZVRŠUJE  
VSA TISKARSKA DELA,  
KOT KUPČIJSKE TISKOVINE,  
ČASOPISE, KNJIGE, TISKOVINE ZA  
URADE, HRANILNICE IN PO-  
SOJILNICE, VIZITNICE,  
KUVERTE ITD.

**LJUBLJANA - KNAFLJEVA UL. 5**

## **Narodna knjigarna in trgovina s papirjem**

priporoča šolske in vse druge knjige,  
vsakovrstne šolske, pisarniške in razne druge  
potrebščine — Sprejema naročila na vse  
časopise in revije — Vsakovrstne  
razglednice — Trgovske  
knjige vedno v  
zalogi

**Ljubljana - Prešernova ulica 7**

# MIHAEL VINTAR

PROTOKOLIRANA FIRMA

**TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM**

VEDNO SVEŽA ŽGANA KAVA, VELIKA ZALOGA  
NAJFINEJŠEGA RUMA, ČAJA, ČAJNEGA  
PEČIVA, KONJAKA STAROZNANEGA  
CAMIS & STOCK COGNAC  
DOBI SE TUDI PRISTNI  
BRINJEVEC, SLIVOVKA  
IN TROPINGVEC

**NOVOMESTO · DOLENJSKO  
LJUBLJANSKA CESTA 37**

**RUDOLF**

**Manufakturna  
trgovina**

Zmerno cene!  
Solidna postrežba!

**N**

**IEFERGAL-MARIBOR**

Koroška cesta št. 1

Sukno za moške in ženske, berhenti, odeje, platno,  
perilo, nogavice domače in izvorniške, narejene obleke  
in hlače za moške, platno za prte in rjuhe itd. —  
Glavna zaloga brezalkoholnih pijač Podravske indu-  
strije sadnih izdelkov, Selnica ob Dravi: malinovec,  
borovničar, ribez, bezgovec, grozdni sok itd. itd.

**Franc Horn & Ko.**

**Ljubljana**

Poljanski nasip 34 - Rožna ul. 27

**Postavitelj  
peči in  
štedilnikov**



# ERJAVEC & TURK

== PRI „ZLATI LOPATI“ ==

TRGOVINA Z ŽELEZNINO,  
KARBIDOM IN 1<sup>a</sup> DALMATINSKIM  
== CEMENTOM ==

LJUBLJANA, VALVAZORJEV TRG ŠT. 7

PREJE HAMMERSCHMIDT (MÜHLEISEN)

:: NASPROTI KRIŽANSKE CERKVE ::

KLJUČAVNIČARSTVO

## AVGUST MARTINČIČ

LJUBLJANA - RIMSKA CESTA ŠTEV. 14

SE PRIPOROČA ZA VSA V TOI STROKO SPADAJOČA

DELA, POSEBNO VSEH VRST ŠTEDILNIKE, KO-

VANE OGRAJE ETC. DALJE ZA IZDELAVO

JEKLENIH VALJČNIH ZASTOROV

(ROLETE), - PREVZEMA TUDI

— VSA POPRAVILA. —

TELEFON ŠTEV. 553.

ČEK. RAČUN 10.841

## *Manufakturno blago*

: vseh kakovosti se dobi vedno v trgovini :

*Karl Jančič*

*Maribor*

*Aleksandrova cesta 11.*

## *Najcenejše kupite*

: specerijsko blago in drugo v trgovini :

*Kati Dobljekar*

*Maribor*

*Jatenbachova ulica 3.*

## *V Mariboru kupujte*

: galanterijo, drobnarijo, parfumerijo, le pri :

*Drago Rosina*

*Maribor*

*Vetrinjska ulica 26.*

## *Zaloga manufakture*

: sokolskih potrebščin in piroteških preprog :

*Franjo Majer*

*Maribor*

*Glavni trg 9.*



# Pisalni stroji

---

**samo prvovrstne  
znamke**

Razmnoževalni aparati vseh  
vrst ter potrebščine zanje v  
najnovejši izbiri pri trrdki

## FRANC BAR

---

**LJUBLJANA**

**Cankarjevo nabrežje 5. Tel. 407.**

**VELIKA ZALOGA**

barvnih trakov, ogljenega, in-  
digo, voščenega in strojepis-  
nega papirja ter vseh pisar-  
niških potrebščin.

Moderna urejena mehanična  
delavnica za pisalne, račun-  
ske in pisarniške stroje



# TEXTILIA

trgovska in industrijska d. d.

**LJUBLJANA**

Krekov trg št. 10

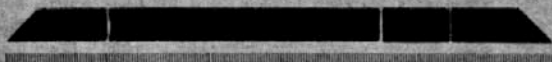
**Največja zaloga češke in  
angleške manufakture.**

Delniški kapital  
K 12,000.000  
Brzjavke: Textilia  
Telefon št. 177  
Na debelo

# **Josip Ravnikar**

**LJUBLJANA**

**Dunajska cesta št. 31**



**Manufaktura na  
debelo!**

# DELNIŠKA TISKARNA

D. D.



**Grafični zavod**

za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela

**Najmoderneje opremljena**

**KNJIGOVEZNICA**

**ČRTALNI STROJ**

za izdelovanje trgovskih knjig

Telefon št. 132 — Brzjavi:

Deltisk — Pošt. ček.

zavod št. 11,630



**LJUBLJANA - MIKLO-  
ŠIČEVA CESTA ŠT. 16**



# FRAN PUST

## tesarski mojster v Ljubljani

se priporoča za izvršitev vseh tesarskih del  
ter za napravo načrtov vil, mostov, paviljo-  
nov, jezov ter vsa arhitektonična lesna dela.

Mal položi dar  
domu na altar!

— Tak napis nosijo —

vžigalice

**Družbe sv. Cirila in Metoda**

Kdor jih kupuje in drugim priporoča,  
podpira plemenito delo, ki ga izvršuje

že 36 let

**Družba sv. Cirila in Metoda**

Pripomnimo, da ima Družba sv. Cirila  
in Metoda samo od teh vrst vžigalic

— dohodeke! —

